

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2024

Pavla Obertová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Analýza mediálneho pokrytia vojny na Ukrajine v slovenskom
Denníku N, denníku Postoj, denníku Nový čas a v denníku Plus
jeden deň optikou konceptu mierovej žurnalistiky**

Diplomová práce

Autorka práce: Mgr. Pavla Obertová

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jan Jiráček, PhD.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 30.7.2024

Pavla Obertová

Bibliografický záznam

OBERTOVÁ, Pavla. *Analýza mediálneho pokrytia vojny na Ukrajine v slovenskom Denníku N, denníku Postoj, denníku Nový čas a v denníku Plus jeden deň optikou konceptu mierovej žurnalistiky*. Praha, 2024. 117 s. Diplomová práca (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálných vied, Institut komunikačných štúdií a žurnalistiky, Katedra mediálnych štúdií. Vedoucí diplomové práce prof. PhDr. Jan Jiráček, PhD.

Rozsah práce: 137 159 znakov

Abstrakt

Táto diplomová práca skúma mediálne pokrytie vojny na Ukrajine v štyroch slovenských denníkoch - v Denníku N, v denníku Postoj, denníku Nový čas a denníku Plus jeden deň prostredníctvom konceptu mierovej žurnalistiky a snaží sa odpovedať na otázku, či mediálne pokrytie odpovedá skôr konceptu mierovej alebo vojnovkej žurnalistiky. Štúdia sa zameriava na rôzne fázy konfliktu, ktoré formovali jeho dynamiku. Teoretická časť predstavuje koncept mierovej žurnalistiky, jeho hlavné črty, vývoj a taktiež i kritiku. Kľúčové zistenia ukazujú, že väčšina článkov vykazovala indikátory vojnovkej žurnalistiky, so zameraním na vojenský slovník a oficiálne zdroje. Naopak, články kategorizované ako mierová žurnalistika sa sústredili na humanitárne aspekty a hlavne zobrazovali príbehy ľudí postihnutých vojnou. Napriek prevahe vojnovkej žurnalistiky štúdia ukázala, že takéto reportovanie nemusí nutne podnecovať násilie alebo predlžovať vojnu. Namiesto toho poskytuje faktické informácie o konflikte. Mierová žurnalistika ponúkala doplnkový pohľad, zameraný na ľudské utrpenie a snahy o mier. Práca tak ukazuje, že vyvážený prístup, ktorý kombinuje princípy vojnovkej a mierovej žurnalistiky, môže čitateľom poskytnúť komplexnejšie pochopenie konfliktu.

Abstract

This thesis examines the media coverage of the Ukraine war in four Slovak daily newspapers Denník N, Postoj, Nový čas, and Plus jeden deň. The analysis investigates whether the coverage aligns more with the principles of war journalism or peace journalism. The study spans various phases of the conflict that shaped its dynamics. Theoretical parts presents the concept of peace journalism, its main features, development and also critique. Key findings reveal that the majority of articles demonstrated indicators of war journalism, focusing on the military aspects and primarily citing official sources. Conversely, articles categorized under peace journalism concentrated on humanitarian aspects, featuring stories of individuals affected by the war. Despite the prevalence of war journalism, the study found that such reporting does not necessarily incite violence or prolong the war. Instead, it provides facts and truth about the conflict. Meanwhile, peace journalism offered a complementary perspective, focusing on human suffering and efforts toward peace. The thesis concludes that a balanced approach incorporating both war and peace journalism principles can offer a more comprehensive understanding of the conflict to readers.

Klíčová slova

vojna na Ukrajine, Rusko, mediálne pokrytie, mierová žurnalistika, vojnová žurnalistika, objektivita médií

Keywords

war in Ukraine, Russia, media coverage, peace journalism, war journalism, media objectivity

Title

Analysis of media coverage of war in Ukraine in slovak newspapers Denník N, Postoj, Nový čas and Plus jeden deň through the lens of peace journalism

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som chcela poďakovať môjmu budúcemu manželovi a mojím rodičom za nekonečnú podporu.

Obsah

Úvod	9
1 Teoretické východiská.....	11
1.1 Koncept mierovej žurnalistiky	11
1.1.1 Vymedzenie vojnovkej žurnalistiky	13
1.1.2 Hlavné znaky mierovej žurnalistiky	14
1.1.3 Objektivita a nestrannosť	16
1.1.4 Vývoj konceptu mierovej žurnalistiky	19
1.1.5 Mierová žurnalistika v mediálnej praxi?	22
1.1.6 Kritika konceptu mierovej žurnalistiky	27
1.2. Mediálne pokrytie vojny na Ukrajine.....	31
1.2.1 Výskum Aliho Rafeeqa	31
1.3 Nastoľovanie agendy médiami v rámci pokrývania konfliktov	32
1.4. Charakteristika skúmaných denníkov	36
1.4.1. Denník N	37
1.4.2 denník Postoj	37
1.4.3. denník Nový čas	38
1.4.4 denník Plus jeden deň.....	38
2 Metodologické východiská.....	39
2.1 Cieľ výskumu a výskumné otázky	39
2.2 Výskumná metóda	42
2.4 Premenné a jej hodnoty	44
3 Analytická časť	47
3.1 Analýza obsahu v Denníku N.....	47
3.1.1 Obdobie pred ruským útokom na Ukrajinu	49
3.1.2 Obdobie prvých týždňov vojny	50
3.1.3 Obdobie ukrajinskej letnej protiofenzívy	51

3.1.4	Obdobie druhého výročia ruskej agresie na Ukrajine	52
3.2.	Analýza obsahu v denníku Postoj	53
3.2.1	Obdobie pred ruským útokom na Ukrajinu	54
3.2.2	Obdobie prvých týždňov vojny	56
3.2.3	Obdobie ukrajinskej letnej protiofenzívy	57
3.2.4	Obdobie druhého výročia ruskej agresie na Ukrajine	57
3.3	Analýza obsahu v denníku Nový čas	58
3.3.1	Obdobie pred ruským útokom na Ukrajinu	60
3.3.2	Obdobie prvých týždňov vojny	60
3.3.4	Obdobie druhého výročia ruskej agresie na Ukrajine	63
3.4	Analýza obsahu v denníku Plus jeden deň	63
3.4.1	Obdobie pred ruským útokom na Ukrajinu	65
3.4.2	Obdobie prvých týždňov vojny	67
3.4.4	Obdobie druhého výročia ruskej agresie na Ukrajine	69
4	Výsledky analýzy	71
4.1	Odpovede na výskumné otázky	71
	Záver	76
	Summary	78
	Zoznam literatúry	81
Knižné zdroje		81
Primárne zdroje		83
Odborné články		89
Ostatné zdroje		94
	Zoznam grafov	95
	Prílohy	97

Úvod

Rozsiahly útok Ruska na Ukrajinu z 24. februára 2022 narušil mier, ktorý v Európe od druhej svetovej vojny panoval desaťročia. Vojna na Ukrajine trvá už vyše dvoch rokov a vyhliadky na spravodlivý mier sú stále ďaleko. Špeciálnu vojenskú operáciu ako nevyprovokovanú agresiu voči Ukrajine označuje Rusko odsúdilo 141 krajín sveta prostredníctvom rezolúcie Valného zhromaždenia OSN¹ v ktorej Rusko žiadajú o stiahnutie z územia Ukrajiny, ukončenie bojov, obnovenie teritoriálnej integrity Ukrajiny v jej medzinárodne uznaných hraniciach a nastolenie dlhodobého mieru.

V súvislosti s neustálym vývojom digitálnych mediálnych technológií a sociálnych sietí možno povedať, že vojna na Ukrajine sa už teraz stala jedným z najviac mediálne pokrytých konfliktov v histórii. Rozsiahla pozornosť médií obzvlášť v priestore krajín strednej Európy v pokrývaní tohto konfliktu, ktorá sa nedá porovnať so žiadnym iným konfliktom súvisí i s masívnou podporou Ukrajiny zo strany západných demokratických štátov v oblasti vojenskej, ekonomickej i politickej, no hlavne s ich bezprostrednou teritoriálnou blízkosťou k Ukrajine. Slovenská republika ako jedna z prvých krajín sveta poskytla brániacej sa Ukrajine práve vojenskú pomoc a odsúdila vojenskú agresiu Ruska.²

Mnohé slovenské médiá poslali na Ukrajinu svojich reportérov a spravodajstvo o vývoji vojny na Ukrajine sa stalo každodennou súčasťou novín a televízie. Táto diplomová práca sa v nadväznosti na vyššie uvedené bude zaoberať mediálnym pokrytím vojny na Ukrajine v štyroch slovenských denníkoch – v Denníku N, v denníku Postoj, v denníku Nový čas a v denníku Plus jeden deň. V rámci výskumu budú vymedzené štyri konkrétne časové obdobia trvania vojny, v rámci ktorých bude prebiehať zber dát. Tieto obdobia boli vybraté kvôli tomu, že predstavujú významné fázy konfliktu, ktoré určovali jeho vtedajšiu i nasledujúcu dynamiku.

Otázka ukončenia vojny a nastolenia dlhodobého mieru je súčasťou politických vyhlásení mnohých aktérov, no jej obsah sa líši naprieč politickým spektrom. Práve

¹ Rezolúcia Valného zhromaždenia OSN k agresii na Ukrajine prijatá 2. marca 2022 [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FRES%2FES-11%2F1&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>.

orientácia na mier bude pre túto prácu kľúčová, pretože mediálne pokrytie vojny na Ukrajine bude analyzované prostredníctvom konceptu mierovej žurnalistiky, ktorá sa orientuje na to, ako sa možno násiliu v konflikte vyhnúť, či ako môže pokrytie v médiách prispieť k deeskalácii a vyriešeniu konfliktu. Má za cieľ skúmať prečo a akým spôsobom došlo ku konfliktu, je proaktívna, transparentne informuje o konflikte, dáva dôraz na obeť konfliktu a zdôrazňuje snahy o nastolenie mieru.

Dôvodom výberu témy práce je autorkin záujem o vojnu na Ukrajine, aktuálnosť daného konfliktu ale i skutočnosť, že v slovenskom prostredí zatiaľ nebola prevedená analýza mediálneho pokrytia vojny na Ukrajine a teda už vôbec nie z pohľadu konceptu mierovej žurnalistiky. Práve tento prístup absentuje i vo väčšine zahraničných štúdií, ktoré sa zaoberajú mediálnym pokrytím konfliktov. Mnoho doterajších štúdií sa tak sústreďuje hlavne na fázu eskalácie konfliktu. Niektoré analýzy tak pripisujú médiám veľkú úlohu v podnecovaní násilia a celkovej podpory vojny. Do veľkej miery je to spôsobené tým, že médiá sa vo veľkej miere v rámci pokrytia konfliktov skôr riadia princípmi vojnovkej žurnalistiky, ktorý je s tou mierovou do istej miery v rozpore.

Hlavným cieľom tejto práce je tak v súlade s vyššie uvedeným vytvoriť širší obraz toho, či a ako vybrané slovenské denníky informovali o vojne na Ukrajine v kontexte princípov mierovej žurnalistiky. Predkladaná diplomová práca pozostáva zo štyroch kapitol. V prvej kapitole sú vysvetlené teoretické východiská práce, ktorými sú mierová žurnalistika, vojnová žurnalistika, otázka objektivity a nestrannosti a nastolovanie agendy v médiách v rámci pokrývania konfliktov. Súčasťou tejto kapitoly je aj časť venujúca sa mierovej žurnalistike v mediálnej praxi a príklad zahraničného výskumu, ktorý sa zaoberá mediálnym pokrytím vojny na Ukrajine. Druhá kapitola je venovaná metodológii práce a teda jej súčasťou je vymedzených výskumných metód, výskumných otázok a súboru skúmaných dát. V tejto kapitole budú zároveň vymedzené a vysvetlené časové obdobia v rámci ktorých prebiehal zber dát. V tretej analytickej kapitole budú ponúknuté výsledky kvantitatívnej a kvalitatívnej obsahovej analýzy za jednotlivé skúmané tituly. V záverečnej kapitole budú čiastkové výsledky analýzy zhrnuté a interpretované a súčasne táto časť poskytne i odpovede na stanovené výskumné otázky. V závere budú zhrnuté kľúčové výsledky výskumu i zhodnotený prínos tejto diplomovej práce.

1 Teoretické východiská

Kľúčovým konceptom pre účely výskumu v tejto práci je mierová žurnalistika. V tejto kapitole budú predstavené a vymedzené jej hlavné znaky, jej vývoj ale i kritika tohto konceptu. Súčasne bude pre teoretické porovnanie uvedený i koncept vojnovkej žurnalistiky. Podrobnejšie bude tiež rozobraná otázka objektivity a nestrannosti, ktorá je dôležitým aspektom v rámci porozumenia vojnovkej a mierovej žurnalistike. Táto kapitola sa bude venovať i otázke aplikácie mierovej žurnalistiky v mediálnej praxi a v nadväznosti na to bude predstavený zahraničný výskum, ktorý sa venoval roli mierovej žurnalistiky v pokrytí vojny na Ukrajine v úvodných týždňoch konfliktu. V neposlednom rade sa táto kapitola bude zaoberať teóriou nastolovania agendy médiami v rámci pokrývania konfliktov, ktorá do veľkej miery s konceptom mierovej žurnalistiky súvisí.

1.1 Koncept mierovej žurnalistiky

„Predstavte si, že o všetkom, čo si spájame s lekárskou praxou, by nikdy nebolo v médiách informované. Naopak o chorobe by bolo reportované plnohodnotne, do rôznych detailoch, zvlášť keď sú zasiahnuté elity. Proces choroby je považovaný za prirodzený, ako bol medzi ľudským telom a akýmkoľvek patogénnym faktorom, či už je to mikroorganizmus, trauma, stres alebo napätie. Niekedy vyhrá jedna strana, inokedy druhá.“

Johan Galtung, Peace Journalism

Za otca mierovej žurnalistiky³ možno považovať nórskeho autora Johana Galtunga, ktorý ju od počiatku postavil na protikladnom vymedzení voči vojnovkej žurnalistike, ktoré

³ História mierovej žurnalistiky však siaha ďaleko za Galtungov výskum. Tento prístup možno datovať už do obdobia pred prvou svetovou vojnou, kedy sa autori Alfred Herman Fried a Bertha von Suttner snažili vyvracať nepriateľské, zavádzajúce a vojnu podporujúce správy. Samotný Galtung už dávno predtým ako vo svojich prácach explicitne pomenoval mierovú žurnalistiku, zverejnil v roku 1965 článok s názvom „Štruktúra zahraničných správ“, ktorý sa síce priamo o mierovej žurnalistike nezmiňuje, ale jeho závery a doporučenia neskôr Galtung využil v teoretickom vymedzení mierovej žurnalistiky (LEE, Seow Ting. Peace

sa podľa neho sústreďuje hlavne na vojenskú stránku vecí, pričom neskúma konflikt do hĺbky a nedáva priestor iným aktérom než elitám. Galtung je presvedčený o tom, že na konflikt možno nazerať dvoma spôsobmi, avšak v médiách je dominantná práve vojnová žurnalistika. V tomto prípade médiá sledujú hlavne vojenskú stránku a teda sústreďujú sa na to, ktorá strana konfliktu postúpila, ktorá sa musela stiahnuť, na počty mŕtvych vojakov či na materiálne straty. Vojnová žurnalistika pracuje s perspektívou nulového súčtu. Naproti druhý spôsob, akým možno nazerať na konflikt je mierová žurnalistika, ktorá sa zameriava na transformáciu konfliktu, ktorý vníma ako výzvu a umožňuje nájdenie nových spôsobov jeho vyriešenia i bez použitia násilia.⁴

Vyššie uvedený Galtungov výrok prirovnáva reportovanie o konflikte k reportovaniu o chorobe, pričom následne Galtung dáva do kontrastu fakt, že v súčasnosti už reportovanie chorôb a zdravia už nie je fatalistické vzhľadom k tomu, že sa v priebehu rokov vytvorila tradícia „zdravotnej“ žurnalistiky, zatiaľ čo mierová žurnalistika je stále v tieni vojrovej alebo násilnej žurnalistiky, ktorá v médiách prevláda.⁵ Galtung preto navrhuje, aby sa mierová žurnalistika rozvíjala podľa modelu „zdravotnej“ žurnalistiky, ktorá sa nesústreďuje len na liečenie chorôb, ale aj na možnosti ako ich prekonať a vyhnúť sa im.⁶

Galtung argumentuje v prospech mierovej žurnalistiky i tým, že mohla hrať významnú úlohu v riešení konfliktu v Severnom Írsku, pretože podľa neho mohol tento konflikt prejsť do mierovej fázy oveľa skôr, ak by sa pokrytie konfliktu riadilo princípmi mierovej žurnalistiky.⁷

Journalism: Principles and Structural Limitations in the News Coverage of Three Conflicts. *Mass Communication and Society*, Vol. 13. no. 4, 2010, s. 362).

⁴ GALTUNG, Johan. Peace journalism. *Media Asia*. Vol. 30, no. 2, 2003, s. 177.

⁵ Tamže.

⁶ GALTUNG, Johan. The USA, the West and the rest of the world: A research agenda for peace, *Development* Vol. 45, no. 2. 2002, s. 65-67.

⁷ GALTUNG, Johan. High road, low road – charting the course for peace journalism. *Track Two*. Vol. 7, No. 4, 1998, s. 8-9.

1.1.1 Vymedzenie vojnovaj žurnalistiky

V ponímaní Johana Galtunga vojnová žurnalistika polarizuje a eskaluje, volá po nenávisti a ešte väčšom násilí voči druhej strane v súlade s presvedčením, že nezáleží na počte obetí konfliktu, kým jednotlivé strany nie sú pripravené na mierové jednania. Galtung ju vníma ako konvenčný a tradičný spôsob reportovania o konfliktoch. Považuje ju za ľahšiu cestu ako médiá môžu informovať o konflikte. Dáva jej viaceré prívlastky ako *žurnalistika násilia* kvôli akcentovaniu násilia a reportovaniu výsledkov bojov, alebo ako *reaktívna žurnalistika*, pretože podľa neho sa vojna dostane do novín či na obrazovky až vtedy, keď prepukne násilie a pokrývanie konfliktu zo strany novinárov končí vtedy, keď sa zložia zbrane. Charakterizuje ju štyrmi tzv. orientáciami – *orientácia na vojnu a násilie*, *na propagandu*, *na elity* a *na víťazstvo*.⁸

Podľa Galtunga sa vojnová žurnalistika pozerá na konflikty vždy čiernobielo a teda konflikt má vždy dve strany, pričom tí druhí sú vnímaní ako problém a v publikovaných textoch bývajú často dehumanizovaní a nemajú v nich priestor na poskytnutie svojho pohľadu. Novinári v tomto zmysle upozorňujú len na nepravdy znepriateleného tábora a pomenúvajú zločincov na ich strane.⁹

V Galtungovom ponímaní vojnová žurnalistika pokrýva len aktuálny stav konfliktu, resp. jeho viditeľné následky ako počet obetí, zranených, zničených zbraní či materiálne škody. Nedáva priestor pre vysvetľovanie hlbších (historických) príčin konfliktu a príbehov obetí konfliktu. Otázkou mierových iniciatív a rozhovorov sa začína zaoberať až keď sa javí, že víťazstvo jednej strany je na spadnutie, no i v takom prípade dáva dôraz na mierotvorcov z radov elít a nie obyčajných ľudí. Samotný konflikt vníma ako hru s nulovým súčtom, kedy víťaz získava všetko a naopak porazený stráca. Mier je v tomto ponímaní chápaný ako víťazstvo a kľud zbraní, pričom dôraz nie je daný na následné aktívne budovanie mieru a postupné zmierenie znepriatelených strán ale práve naopak, necháva priestor pre opätovné vzplanutie konfliktu.¹⁰

⁸ GALTUNG, Johan. Peace journalism, s. 178.

⁹ Tamže.

¹⁰ Tamže.

1.1.2 Hlavné znaky mierovej žurnalistiky

V porovnaní voči vojnovkej žurnalistike Galtung vníma mierovú žurnalistiku ako náročnejšiu cestu ako možno informovať o konflikte. Podobne ako vojnovú žurnalistiku ju charakterizuje štyrmi orientáciami – *orientácia na mier, na pravdu, na ľudí, na riešenie*. V širšom ponímaní ju možno chápať ako normatívny prístup, ktorý prioritizuje mier ako hlavnú hodnotu. V najširšom zmysle slova ju možno označiť ako isté odklonenie od všeobecne uznávaného presvedčenia o tom, že novinári reportujú iba o faktoch a snahu presvedčiť novinárov, aby nepreberali len informácie a naratívy, ktoré pochádzajú z vládnych či vojenských zdrojov. Možno teda povedať, že predstavuje isté naliehanie na novinárov a médiá, aby sa vo svojom pokrývaní konfliktu zaoberali hlavne tým, ako čo najrýchlejšie dosiahnuť mierové riešenie. Na novinárov tak môže klásť etické a morálne očakávania v súvislosti s tým, aby svojim reportovaním prispeli k zastaveniu násilia a vojny.

V zmysle vyššie zmienených orientácií Galtung uvádza, že mierová žurnalistika je založená na snahe o pochopenie toho, ako konflikt vznikol, pričom dáva priestor všetkým stranám konfliktu. Viac sa venuje kontextu a historickými súvislostiam, pričom príčiny a korene konfliktu hľadá aj mimo rámec aktuálnej situácie. Týmto spôsobom sa snaží konflikt depolarizovať. Je proaktívna v tom zmysle, že novinári ktorí sa riadia princípmi mierovej žurnalistiky nečakajú na vypuknutie konfliktu, ale naopak snažia sa o prevenciu pred násilím a vojnou.¹¹ Podobne Moge kwu opisuje mierovú žurnalistiku ako spôsob novinárčiny, ktorý sa snaží zabrániť tomu, aby konflikt prešiel z latentnej do otvorenej fázy konfliktu tak, aby nedošlo k násiliu.¹² Neznamená to však, že by mierová žurnalistika o násilí vôbec nereportovala. Lynch a Galtung vysvetľujú, že mierová žurnalistika informuje o „*násilí na všetkých stranách, o utrpení na všetkých stranách, nielen o ich násilí a našom utrpení*“.¹³

¹¹ Tamže, s. 179.

¹² MOGEKWU, Matt. Conflict reporting and peace journalism: in search of a new model. In: SHAW Ibrahim Seaga, LYNCH Jake, HACKETT Robert. Expanding peace journalism: a comparative and critical approaches. Sydney University Press 2011, s. 252.

¹³ LYNCH, Jake – GALTUNG, Johan. Reporting Conflict: New directions in peace journalism. University of Queensland Press, 2010, s. 12.

Jedným z kľúčovými atribútov v Galtungovom modeli je empatia, pričom ju možno vysvetliť tak, že mierová žurnalistika poskytuje publiku možnosť ako aktivovať empatické kapacity a je tak vnímaná ako preferovaná forma pokrývania konfliktu, pretože sa javí ako autentická voči základným potrebám a inštinktom človeka.¹⁴ Podľa McGoldrick umožňuje mierové žurnalistiku prijímateľom napojiť sa empaticky na udalosti, ktorých sa osobne nezúčastňujú a na aktérov, ktorí sú im vzdialení.¹⁵ V tejto línii možno povedať, že aktérov konfliktu bez ohľadu na koho strane stoja, humanizuje. V súvislosti s empatiou pridáva do debaty o mierovej žurnalistike Tivona aj genderovú perspektívu a upozorňuje na nedostatočnú reprezentáciu aktivít zúčastnených žien počas konfliktu. Práve v rámci mierovej žurnalistiky sa podľa nej vytvára priestor pre reportovanie o role žien v rámci konfliktu.¹⁶

Sám Galtung v tom zmysle vníma aj mierovú žurnalistiku a označuje ju ako *náklonostnú žurnalistiku* voči obetiam, ktorá dáva dôraz na utrpenie všetkých, či už ide o ženy, deti alebo starších ľudí. Necháva tak hovoriť trpiacich a zraniteľných bez ohľadu na to, z ktorej skupiny pochádzajú. V súvislosti so zameraním na obeť sa mierová žurnalistika zaoberá i traumami, ktoré obeť utrpeli a celkovo sa sústreďuje na aspekty, ktoré nemusia byť na prvý pohľad zrejme ako štrukturálne, spoločenské či kultúrne škody.¹⁷

Mierová žurnalistika považuje pravdu za najdôležitejšiu hodnotu a preto sa orientuje na odkrývanie nepravd na všetkých stranách konfliktu. V otázke riešenia konfliktov je jej cieľom upriamovať pozornosť na mierové iniciatívy, pričom sa snaží stimulovať dialóg, aby bol zamýšľaný mierový plán akceptovateľný pre všetky zúčastnené strany. Dáva priestor nielen mierotvorcom z radov elít, ale najmä tým občianskym.¹⁸ Podobne aj Lee argumentuje, že mierová žurnalistika je prístup, ktorý sa snaží utlmovať etnické

¹⁴ SHAW Ibrahim Seaga - LYNCH Jake - HACKETT A. Robert. Expanding peace journalism: a comparative and critical approaches, s. 18.

¹⁵ MCGOLDRICK, Annabel. Empathy and ethics: journalistic representation and its consequences. In: SHAW Ibrahim Seaga, LYNCH Jake, HACKETT Robert. Expanding peace journalism: a comparative and critical approaches, s.123.

¹⁶ TIVONA, J. Elissa, Globalisation of compassion: women's narratives as models for peace journalism. In: SHAW Ibrahim Seaga, LYNCH Jake, HACKETT Robert. Expanding peace journalism: a comparative and critical approaches, s.341.

¹⁷ GALTUNG, Johan. Peace journalism,, s. 179.

¹⁸ Tamže.

a náboženské rozdiely a tým predchádzať budúcim možným konfliktom.¹⁹ Mierová žurnalistika zároveň neopomína ani vývoj po skončení konfliktu, pretože dáva dôraz i na povojnový vývoj a nutnosť zmiernenia znepriatelených strán a udržiavania dlhodobého mieru. Galtung a Lynch súčasne zdôrazňujú, že mierová žurnalistika neznamená obhajobu mieru. Tá má byť prenechaná mierovým pracovníkom a aktivistom.²⁰ Nutno však poznamenať, že Galtung súčasne vyzýva novinárov, aby aktívne hľadali mierové návrhy, ktoré sú na začiatku bezvýznamné, ale následne sa môžu stať relevantnými, ak sa ich ujme nejaký politik.²¹

V neposlednom rade vníma Galtung konflikt v istom zmysle ako príležitosť ku kreativite, predstavivosti a možnosti nájdenu nových ciest na jeho vyriešenie. Samotný konflikt vníma ako tvorivú silu: „*Najlepšia cesta, cesta mierovej žurnalistiky sa sústreďuje na transformáciu konfliktu. Konflikty sú vnímané ako výzvy pre svet, v ktorom dve tisíce národov požadujú národný štát, ale i tak existuje len 200 krajín a len 20 národných štátov. Keď sa zdá, že ľudia skupiny, krajiny a skupiny krajín stoja jeden druhému v ceste, existuje zreteľné nebezpečenstvo násilia. Ale zároveň predstavuje aj možnosť, aby príležitosti mali návrh. Bez násilia.*“²²

1.1.3 Objektivita a nestrannosť

Otázka objektivity a nestrannosti je v rámci médií často diskutovanou témou, pričom možno povedať, že je mimoriadne dôležitá práve pri reportovaní o vojnách a konfliktoch. Súčasne zohráva i rolu v rámci chápania vojnovkej a mierovej žurnalistiky.

Istá forma objektivity v rámci vojnového reportovania sa objavuje už od počiatkov mediálneho pokrývania konfliktov. Priekopníkom v tejto oblasti bol James Gordon Bennett, vydavateľ New York Herald, ktorý kládol skôr dôraz na spravodajstvo a zhromažďovanie

¹⁹ LEE, Seow Ting. Peace Journalism. Principles and structural limitations in the news coverage of three conflicts. *Mass Communication and Society*, Vol. 13, no. 4, 2010, s. 362.

²⁰ LYNCH, Jake – GALTUNG, Johan. Reporting Conflict: New directions in peace journalism, s. 17.

²¹ LYON, David. Good journalism or peace journalism, *Conflict and communication online*, Vol. 6, no. 2, 2007, s. 1.

²² GALTUNG, Johan. Peace journalism, s. 177.

faktov než na senzácie a propagandu.²³ Objektivita v žurnalistike však bola terčom kritiky zo strany akademikov, ktorí tvrdili, že spravodajské médiá nielen informujú a reflektujú náš sociálny svet, ale viac menej zohrávajú aj aktívnu úlohu pri jeho formovaní či dokonca ho vytvárajú a často reprezentujú svoje vlastné sektorové záujmy než spoločnosť ako celok.²⁴

Podľa Michaela Schudsona je objektivita založená na predpoklade, že fakty alebo pravdy o svete možno považovať za dôveryhodné, ak sú v súlade so stanovenými pravidlami, ktoré sú považované za legitímne zo strany odbornej komunity. Subjektívne hodnotové úsudky jednotlivých novinárov alebo konkrétnych záujmových skupín by mali byť odfiltrované. Podľa neho je viera v objektivitu „*vierou vo fakty, nedôverou k hodnotám a záväzkom voči ich oddeleniu.*“²⁵ Fakty v tomto zmysle možno vnímať ako tvrdenia o svete, ktoré sú predmetom nezávislého overenia a nie sú ovplyvnené osobnými preferenciami jednotlivca. Naopak hodnoty sú považované za vedomé alebo nevedomé preferencie jednotlivca o tom, aký by mal svet byť a možno ich považovať za subjektívne.

Schudson považuje za veľkého proponenta objektivitu Waltera Lippmana, ktorého práce ponúkajú vysvetlenie konceptu objektivitu ako nového a rozvíjajúceho sa štandardu v žurnalistike, ktorý sa v čase rozvinul od éry na začiatku 19. storočia, kedy sa vyznačoval presnosťou, nezávislosťou a nestrannosťou na objektivitu vnímanú ako profesijnú novinársku etiku, ktorá slúži okrem iného aj ako organizačný nástroj v rámci interakcií medzi editormi a reportérmi.²⁶

Novinár Andrew Calcutt vníma novinársku objektivitu ako pojem, ktorý zahŕňa rôzne vzájomne prepojené predpoklady. Základným predpokladom objektivitu je oddanosť reportovať pravdivo a ponúknuť príjemcovi fakticky presné informácie. Súčasne zdôrazňuje neutralitu ako záväzok prezentovať získané informácie nezaujato a teda v prípade rôznych interpretácií určitej udalosti prezentuje rôzne uhly pohľadu. Podobne ako Schudson tak opisuje objektivitu ako emocionálnu neutralitu, ktorá znamená oddeliť fakty od osobných názorov a umožniť publiku, aby si vytvorilo svoje vlastné závery.²⁷

²³ McLAUGHLIN, Greg. The war correspondent. Pluto Press, 2016, s. 36.

²⁴ Tamže, s. 38.

²⁵ SCHUDSON, Michael. Discovering news. New York: Basic books, 1978, s. 6.

²⁶ MARAS, Steven. Objectivity in journalism . Cambridge: Malden, MA, Polity Press, 2013, s. 43-47.

²⁷ CALCUTT, Andrew – HAMMOND, Philip. Journalism studies: a critical introduction. London, New York: Routledge, 2011, s. 98.

Naproti tomu napríklad známy reportér BBC Martin Bell, ktorý v 90. rokoch minulého storočia pokrýval vojnu v Bosne, vyhlásil, že už nemôže byť nestranný voči každodenným zverstvám, ktoré konflikt priniesol.²⁸ Jeho obhajoba toho, čo nazval *journalism of attachment*²⁹, kládla dôraz skôr na morálnu povinnosť novinára než na profesionálnu povinnosť byť nestranný.³⁰ Takýto prístup vyvolal vlnu kritiky od iných reportérov a Bell bol za tento prístup obviňovaný ako hrozba pre dobrú žurnalistiku. Bellov prístup však nebol ničím novým a vyskytoval sa aj v mnohých konfliktoch pred vojnou v Bosne. Podobný prístup mala i novinárka CCN Christiane Amanpour, ktorá sa však stále snažila k objektivite vracať: „Prišla som k presvedčeniu, že objektivita znamená dať rovnaký priestor všetkým stranám na vypočutie, ale neznamená správať sa ku každej strane rovnako. Objektivita musí byť ruka v ruke s morálnosťou.“³¹

Možno povedať, že už od obdobia krymskej vojny existovali dva prístupy k reportovaniu konfliktov a vojny. Prvý bol zameraný na informácie o stratégiách a taktikách samotného boja ako takého a objektívne informovanie o priebehu konfliktu. Do istej miery ho tak v Galtungovom ponímaní možno označiť ako vojnovú žurnalistiku. K dominancii vojnovéj žurnalistiky v rámci spravodajstva prispeli rôzne dôvody, no svoju zásadnú rolu zohral rozvoj masových médií, najmä od 19. storočia, kedy sa reklama stala najdôležitejším zdrojom príjmu médií. Na maximalizáciu príjmov z reklamy bolo potrebné osloviť publikum naprieč rôznymi komunitami či regiónmi. Tento stav viedol k tomu že novinárska objektivita sa stala istým štandardom v rámci médií s cieľom ponúknuť správy všetkým skupinám ľudí.³² Naproti tomu prístup, ktorý sa sústreďuje na zdieľanie príbehov ľudí, ktorých sa konflikt dotkol, možno označiť ako už bolo vyššie uvedené za *journalism of attachment*, resp. v ponímaní Galtunga ako formu mierovej žurnalistiky.

Napríklad pokrytie španielskej občianskej vojny v rokoch 1936-1939, taktiež prinieslo *committed journalism*, ktorá bola súčasne kritizovaná za to, že mnohí

²⁸ V rámci histórie konfliktov sa vyskytlo mnoho prípadov, kedy novinári pokrývajúci konflikt mali dvojakú úlohu a zároveň sa zúčastňovali bojov alebo boli ustanovení za vojenských či politických poradcov. Tento „trend“ začal už v rámci konfliktov v 19. storočí.

²⁹ Alebo ďalej v texte aj ako „advocacy“, „engaged“ alebo „committed“ journalism.

³⁰ BELL, Martin. The Truth is our currency. Harvard International Journal Press/Politics, Vol. 3, No. 1, 1998, s. 103.

³¹ AMANPOUR, Christiane. Television's role in foreign policy. The Quill. Vol. 84, no. 3, 1996, s. 16-17.

³² LYNCH, Jake - MCGOLDRICK, Annabelle. Peace journalism, Hawthorn, 2005, s. 203.

korešpondenti v Španielsku zabudli a rezignovali na dôležitosť faktov a stali sa len šíriteľmi propagandy jednej alebo druhej strany.³³ V rámci kritiky takéhoto prístupu je odsudzovaná snaha propagovať morálne správnu líniu, ktorá však v realite podkopáva úlohu novinárov byť nestrannými a objektívnymi.

Podľa novinára Micka Humea však nie je nič zlé na tom, keď sa novinár v rámci konfliktu postaví na jednu stranu. Problémom je tendencia miešať vlastné emócie s ponúkaním faktov. V takom prípade môže dôjsť k stavu, kedy sú fakty, ktoré nesedia do rámca, ktorý si novinár nastavil, opomínané.³⁴ Pri aplikácii tohto predpokladu práve v rámci mierovej žurnalistiky možno predpokladať, že novinári pokrývajúci daný konflikt v línii princípov mierovej žurnalistiky sa budú vyhýbať informovaniu o udalostiach, ktoré sú prekážkou pre nastolenie mierových rokovaní. Podobný postoj zastáva i Robert Fisk³⁵, ktorý reportovanie o udalostiach, ktoré je nasiaknuté morálnou nadradenosťou ani nepovažuje za žurnalistiku.³⁶

1.1.4 Vývoj konceptu mierovej žurnalistiky

Viacerí autori si v 90. rokoch 20. storočia a neskôr osvojili Galtungov pôvodný koncept a ďalej s ním pracovali. Vnímali ho nielen ako užitočný nástroj pre novinárov, ale i pre výskumníkov mieru. Hoci ho možno vnímať ako normatívny koncept, zároveň s ním možno pracovať ako s analytickým nástrojom prostredníctvom ktorého možno skúmať mediálne obsahy.

Mnoho teoretikov súčasne vníma mierovú žurnalistiku ako spôsob reportovania, ktorý sa veľmi neodlišuje od dobrej žurnalistickej praxe. Argumentujú, že mierová žurnalistika je kombináciou individuálneho prístupu novinárov ku konfliktnej situácii

³³ McLAUGHLIN, Greg. The war correspondent. Pluto Press, 2016, s. 35-36.

³⁴ HUME, Mick. Whose war is it anyway? The Dangers of the Journalism of attachment, Infromlnc, 1997, s. 4.

³⁵ Zahraničný korešpondent denníku The Independent pre Stredný východ.

³⁶ McLAUGHLIN, Greg. The war correspondent. Pluto Press, s. 45.

a poctivej kontextovej žurnalistiky.³⁷ Lynch a McGoldrick definujú mierovú žurnalistiku ako činnosť v rámci ktorej reportéri a editori robia rozhodnutia o tom, čo reportovať a ako reportovať, čo v konečnom dôsledku vytvára možnosť pre spoločnosť na ocenenie nenásilnej odpovede na konflikt.³⁸

Profesor Dov Shinar charakterizuje mierovú žurnalistiku ako spôsob vysvetľovania celkového kontextu, ktorý viedol ku konfliktu a prezentovanie príčin a možností na oboch stranách konfliktu v realistických mediách, ktoré sú súčasne transparentné voči publiku. Ďalej v rámci svojho vymedzenia zdôrazňuje nutnosť poskytnutia priestoru všetkým zúčastneným stranám. Podobne ako Galtung neopomína vytváranie podmienok pre kreatívne návrhy na vyriešenie konfliktu, budovanie a udržiavanie mieru. Poukazuje teda na to, že pozornosť by mala byť zameraná aj na postvojnový vývoj. V neposlednom rade hovorí o dôležitosti odhaľovania nepravd na oboch stranách konfliktu.³⁹

Viacerí výskumníci ďalej rozpracovali tzv. Galtungove *orientácie* do viacerých charakteristík. Lee a Maslog vo svojej štúdií operacionalizovali Galtungove *orientácie* vojnovéj a mierovej žurnalistiky do 13 kategórií.⁴⁰ V protiklade k tomu Kelling a Horvit vo svojom aktualizovanom modeli mierovej žurnalistiky vypúšťajú *orientáciu* na pravdu a argumentujú, že nie je potrebná vzhľadom k tomu, že pracujú s predpokladom, že ak novinári pokrývajú konflikt v súlade s ideou mieru a zároveň sa riadia etickými novinárskymi zásadami, automaticky zahŕňajú vo svojej práci i túto *orientáciu* na pravdu. Uvádzajú, že hoci bol Galtungov model viac menej všeobecne prijatý, mohol by ešte viac benefitovať z ďalšieho zjednodušenia. Snažia sa poukázať na to, že *orientácia* na pravdu, ktorá odkrýva nepravdy na oboch stranách konfliktu je zbytočná, lebo môže byť dostatočne

³⁷ ROSS, D. Susan. (De)constructing conflict: a focused review of war and peace journalism. In: SHINAR, Dov – KEMPF, Wilhelm (Eds.). Peace Journalism: The State of the art. Conflict and communication online, Vol. 8, no. 2, 2007, s. 74.

³⁸ LYNCH, Jake. Peace Journalism: Theoretical and methodological developments. Global media and Communication. Vol. 11, no. 3, 2015, s. 193.

³⁹ SHINAR, Dov – KEMPF, Wilhelm (Eds.). Peace Journalism: The State of the art, s. 200.

⁴⁰ LEE, Seow Ting – MASLOG, C. Crispin. War or peace journalism. Asian newspaper coverage of conflicts. Journal of Communication, 2005, s. 316-318.

dosiahnutá tým, že novinári ponúkajú historickú perspektívu konfliktu, dávajú dôraz na utrpenie civilistov a sústreďujú sa na štrukturálne a kultúrne aspekty násilia.⁴¹

V súlade s princípom zmierovania a približovania konfliktných strán, niektorí autori navrhujú, aby médiá v duchu mierovej žurnalistiky zaujali rolu tzv. tretej strany, ktorá sa snaží o priblíženie súperiacich strán, o vytvorenie porozumenia a vzbudenie empatie. Peleg argumentuje, že médiá majú veľkú zodpovednosť pri vytváraní komunikačných kanálov medzi konfliktnými stranami a publikom. Súčasne poukazuje na to, že praktické poznatky mierovej žurnalistiky môžu do veľkej miery obohatiť i teóriu konfliktu.⁴²

Niektorí autori vo svojich prácach zahrnuli i dôležitosť sémiotiky a použitia jazyka a zdôraznili potrebu využívať presný jazyk namiesto emotívneho, viktimizujúceho a demonizujúceho jazyka, ktorý vedie k tomu, že informácie a príbehy v médiách sú rámcované stereotypizujúcim spôsobom. McGoldrick a Lynch uvádzajú, že by novinári nemali používať slová ako *tragédia*, *bezbranný*, *devastujúci*, ale naopak používať jazyk, ktorí ľudí posilní. Argumentujú, že novinári by vo svojich článkoch mali akcentovať pozitívne príklady toho, ako sa osobám podarilo prežiť za ťažkých podmienok vďaka tomu, že našli nové inovatívne spôsoby. Súčasne nabádajú, aby sa novinári vyhli demonizujúcim slovám ako *barbarský*, *brutálny* či *krutý*, pretože použitie týchto slov automaticky reflektuje morálny úsudok novinára, ktorým sa prikláňa k jednej strane konfliktu. Upozorňujú na to, aby sa novinári vyhli i použitiu slova *genocída*. Varujú pred používaním emotívneho jazyka, ktorý by mohol prispieť k eskalovaniu konfliktu tým, že by takýto jazyk rezonoval u publika a tým pádom by konflikt vnímalo najmä skrz rámec vojnovej žurnalistiky.⁴³

⁴¹ KELLING, Kimberly - HORVIT, Beverly. The viability of peace journalism in Western media environments. *Conflict and communication online*. Vol. 16, No. 2, 2017, s. 3.

⁴² PELEG, Samuel. Peace Journalism through the lens of conflict theory: Analysis and Practice. *Conflict and Communication online*, vol. 5, no. 2, 2006, s. 27.

⁴³ MCGOLDRICK, Annabel – LYNCH, Jake. Peace Journalism: What is it? How to do it? Institute for media, policy and civil society, 2000, s. 6-9.

1.1.5 Mierová žurnalistika v mediálnej praxi?

Problémom využitia mierovej žurnalistiky je, že hoci môže byť podprahovo prítomná v redakčnej filozofii i u viacerých novinárov, médiám stále dominuje spracovanie konfliktu skrz optiku vojnovnej žurnalistiky.⁴⁴ Médiá, ktoré sa snažia zámerne vymedziť voči vojnovnej žurnalistike napríklad tým, že hľadajú spoločnú pôdu pre zúčastnené strany alebo tým, že dôraz dávajú hlavne na udalosti, ktoré informujú o utrpení obetí konfliktu, sú stále v menšine. Navyše na to, aby žurnalistika v rámci svojej práce podporovala mierové urovnanie konfliktov je potrebné, aby komunikované informácie boli konzistentné s hodnotami samotných médií, ktoré produkujú správy.⁴⁵

Predpoklad dominancie vojnovnej žurnalistiky možno zakladať i na výsledkoch praktických príkladov ohľadne mediálneho pokrytia konfliktov. Štúdia od americkej autorky Perez de Fransius sa zaoberá mediálnym pokrytím vojny v Iraku zo strany amerických médií. Autorka dáva do kontrastu empirické poznatky z pokrytia vojny, ktoré odpovedajú buď mierovej alebo vojnovnej žurnalistike. Zo štúdie je jasné, že bezprostredne pre inváziu neboli v skúmaných médiách pokryté protivojnové protesty, ktoré sa uskutočnili na mnohých miestach alebo mierové návrhy od niektorých krajín a medzinárodných organizácií. Súčasne médiá nedostatočne pokryli osudy navrátených vojakov alebo štrukturálne⁴⁶ násilie, ktoré sa odohralo počas konfliktu.⁴⁷ Mediálne pokrytie vojny v Iraku tak skôr odpovedalo už vyššie zmienených atribútom vojnovnej žurnalistiky. Na druhej strane je však potrebné spomenúť i článok od kolektívu ázijských autorov, ktorí taktiež skúmali spravodajstvo o vojne v Iraku v piatich tituloch v rôznych ázijských

⁴⁴ Výskum, ktorý sa zaoberal analýzou štúdií, ktoré boli vytvorené medzi rokmi 2009 až 2015 ukázal, že koncept vojnovnej žurnalistiky bol dominantným rámcom v skúmaných článkoch (GOUSE, Valerie et al., An investigation of the conceptualization of peace and war in peace journalism studies of media coverage of national and intrnational conflicts. *Media, War & Conflict*, Vol. 12, no. 4, 2019, s. 435-449).

⁴⁵ SPENCER, Graham. Pushing for peace: the Irish government, television news and the Northern Ireland peace process. *European Journal of communication*, Vol. 18, no. 1, 2003, s. 64.

⁴⁶ Lynch a McGoldrick definujú štrukturálne násilie ako neviditeľnú formu násilia, ktorá zahŕňa ekonomické vykorisťovanie, politické represie a kultúrne odcudzenie (McGOLDRICK, Annabel – LYNCH, Jake. *Peace Journalism: What is it? How to do it?*, s. 6-9).

⁴⁷ DE FRANSIUS, Perez. Peace journalism case study: US media coverage of the Iraq War. *Journalism*, Vol. 15, no. 1, 2014.

krajinách, pričom zistili, že viac správ bolo rámcovaných ako mierová žurnalistika než ako vojnová.⁴⁸

Mierovú žurnalistiku navyše možné vnímať už ako bolo vyššie spomenuté ako tzv. *journalism of attachment* alebo *engaged journalism*, ktoré majú taktiež nízku úroveň popularity v rámci publika. Naopak zobrazovanie akčných obrázkov z konfliktov je v ponímaní publika asociované s heroizmom a silou a získava vyššiu popularitu.⁴⁹ V tejto súvislosti možno uviesť príklad pokrytia izraelsko-palestínskeho mierového procesu v minulosti, v rámci ktorého sa médiá sústredili na samotný konflikt medzi aktérmi namiesto vlastného mierového procesu hlavne kvôli tomu, aby vyhovovali aktuálne platným mediálnym štandardom, ktoré sú založené na zobrazovaní drámy, stretov a konfliktov. Wolfsfeld v tejto súvislosti uvádza, že v skutočnosti existuje nesúlad medzi logikou mierového procesu a požiadavkami profesionálnej žurnalistiky. Mierový proces je často komplikovaný a potrebuje veľa času na vyjednávania, zatiaľ čo novinárov zaujíma zjednodušenie a potrebujú okamžité výsledky.⁵⁰ V tejto línii argumentuje i Nadler obzvlášť pri reportovaní konfliktu vysielanom v televízii: „*Vojna sa vysielala lepšie než mier, je plná akcie a ponúka publiku silnú emóciu – strach. Emócie spojené s mierom sú vnútorné a osobné, vysielajú sa omnoho ťažšie.*“⁵¹ Hedges uvádza i skutočnosť, že médiá často vyzdvihujú až romantizujú aj svojich vojnových reportérov.⁵²

Súčasne však viaceré štúdie ukázali, že mediálne publikum je oveľa menej orientované na spravodajské faktory, ako je napr. zjednodušenie, negativizmus a personalizácia v porovnaní s tým, ako sa všeobecne predpokladá. Štúdia Jensa Wollinga ukázala, že práve kvalita informácií je základným faktorom hodnotenia správ a súčasne čím lepšie je publikum informované, tým sa menej orientuje na tradičné spravodajské faktory. Viaceré výskumy tiež ukázali, že tradičné pokrytie konfliktov, ktoré sa vyznačuje

⁴⁸ MASLOG, C. Crispin – LEE, Seow Ting – KIM, Hun Shik. Framing analysis of a conflict: How newspapers in five asian countries covered the Iraq war. *Asian Journal of communication*. Vol. 16, no. 10, 2006, s. 29.

⁴⁹ SHINAR, Dov. Epilogue: Peace journalism – The state of the art, s. 4.

⁵⁰ WOLFSFELD, Gadi. Promoting peace through the news media: some initial lessons from the Oslo peace process. *International Journal of Press/Politics*. Vol. 2, no. 4, 1997, s. 67.

⁵¹ NADLER, M. Anthony. Making the news popular: Mobilizing U.S News Audiences. *Communications and Information*, 2016, s.178.

⁵² SHINAR, Dov. Media peace discourse: Constraints, concepts and building blocks. *Conflict and Communication Online*, Vol. 3, no. 1, 2004, s. 5.

i pokrývaním eskalácie v konflikte nemá o nič väčší potenciál vzbudiť pozornosť publika než pokrývanie v rámci princípov mierovej žurnalistiky, ktorá je okrem iného zameraná i na deeskaláciu konfliktu. Mediálne pokrytie orientované na deeskaláciu vnímajú príjemcovia nielen vyváženejšie, ale majú i záujem o ďalšie informácie.⁵³

Za mierovou žurnalistikou je nielen snaha prispieť k budovaniu mieru ale i k zmene prístupu mediálnych vlastníkov, zadávateľov reklamy, profesionálov a publika voči vojne a mieru. Spôsob informovania zo strany novinárov je totiž často veľkej miery ovplyvnený aj politickým a odborným prostredím v rámci ktorého novinári pôsobia. Cieľom teda je okrem iného do istej miery pozmeniť profesionálne hodnoty novinárov, ktorými sa riadia pri pokrývaní konfliktov i prax, ktorá vychádza z aktuálnych mediálnych preferencií. Pokrytie konfliktov v súčasných médiách sa vyznačuje skôr jednoduchými opismi namiesto komplexných analýz príčin konfliktu a celkového kontextu.

Médiá kladú dôraz hlavne na bojujúce strany namiesto obyčajnej ľudskej dimenzie konfliktu. V tomto zmysle mnohí novinári a autori opomínajú dokumentovanie ľudského utrpenia počas konfliktu. Súčasne sa médiá sústreďujú hlavne na násilie a teda konflikt pokrývajú hlavne vtedy, keď už sa násilie deje alebo sa k nemu bezprostredne schýľuje a do veľkej miery ignorujú pokrývanie diania, ktoré konfliktu predchádzalo.⁵⁴ V tomto zmysle opisuje Sirai vojnovú žurnalistiku ako spôsob spravodajstva, ktorý obsahuje skrytú zaujatosť v prospech násilia.⁵⁵ Tento postoj možno ilustrovať na príklade výskumného článku kolektívu nemeckých autorov, ktorý sa zaoberal pokrytím medzinárodných konfliktov v nemeckých tlačných a vysielacích médiách. V tomto článku autori zistili, že v oboch typoch médií získala fáza eskalácie najvyššiu pozornosť novinárov.⁵⁶

Výsledkom takéhoto pokrytia je podľa Leeho a Masloga vojnové spravodajstvo, ktoré je len prostriedkom k zvýšeniu čítanosti, pričom takéto spravodajstvo sa často

⁵³ KEMPF, Wilhelm. Peace Journalism: A tightrope walk between advocacy journalism and constructive conflict coverage. *Conflict and communication online*, Vol. 6, no.2, 2007, s. 6.

⁵⁴ SHINAR, Dov. Epilogue: Peace journalism – The state of the art, s. 2.

⁵⁵ SIRAI, A. Syed. Framing War and Peace journalism on the perspective of talibanization in Pakistan. *Media Asia*, Vol. 37, no. 1, 2010, s. 14.

⁵⁶ Až trištvrte skúmaných príspevkov sa venovalo fáze eskalácie, zatiaľ čo téma prevencie a riešenia konfliktov bola zastúpená len v 14% článkov (ZILLICH, A. Freya - GOBBEL, Roland - STENGEL, Karin - MAJER, Michaela - RUHRMANN, Georg. Proactive crisis communication? News coverage of international conflicts in German print and broadcasting media. *Media, War & Conflict*, Vol. 4, no. 3, 2011, s. 255).

identifikuje sa jednou alebo druhou stranou, preberá vojnový jazyk, ponúka len základný kontext či dáva hlavne dôraz na materiálne škody.⁵⁷

V protiklade Shinar prezentuje isté zlepšenia⁵⁸ pre samotnú prax médií, ktoré môže priniesť aktívne využitie princípov mierovej žurnalistiky. V prvom rade ide o možnosť profesionálneho pokroku pre médiá i samotných novinárov. Tým, že je vojna a celkový diskurz okolo nej viac v súlade s mediálnymi normami, pokrývanie a vysvetľovanie mierových procesov a vyjednávani sa javí ako zďaleka zložitejšie a tým môže prispieť k profesionálnemu posunu novinárov, ktorí sa môžu naučiť lepšie reportovať a interpretovať udalosti. Podľa McGoldricka a Lyncha využíva mierová žurnalistika analýzu konfliktu a transformáciu konfliktu k posilneniu vyváženosti, čestnosti a presnosti v spravodajstve.⁵⁹ Celkovo tak v tomto zmysle môže prispievať k lepšiemu verejnému servisu médií.

Súčasne môže mierová žurnalistika prispieť k posilneniu ľudských, morálnych a etických hodnôt v médiách, ktoré budú citlivejšie a ohľaduplnejšie pokrývať daný konflikt. V neposlednom rade možno hovoriť o tom, ako mierová žurnalistika dokáže zmeniť mediálny obraz pokrývaného konfliktu vo vnímaní publika ale i samotné vnímanie médií zo strany publika. V tomto zmysle treba zdôrazniť schopnosť médií zasiahnuť publikum autentickými príbehmi a získať pozornosť pre obeť konfliktu. Viacerí zástancovia mierovej žurnalistiky navyše uvádzajú, že ľudia, ktorí sa s konfliktom zoznámili skrz písanú alebo natočenú správu v duchu mierovej žurnalistiky boli viac optimistickejší, empatickejší, neobviňovali iba jednu stranu konfliktu a verili v čo najrýchlejšie vyriešenie konfliktu.⁶⁰ Nemožno však opomenúť i stav v rámci ktorého je témou mediálneho spracovania mierový plán alebo iniciatívy, ktorý však automaticky neindikuje to, že mediálne spravodajstvo daného média možno označiť za citlivé ku konfliktu.

Kempf navrhuje, aby reportovanie v rámci konceptu mierovej žurnalistiky bolo dvojkrokový proces, pričom v prvej tzv. horúcej fáze konfliktu je podľa neho potrebné obmedziť pokrytie konfliktu v duchu deeskalácie. Navrhuje, že v tejto fáze je

⁵⁷ LEE, Seow Ting – MASLOG, C. Crispin. War or peace journalism. Asian newspaper coverage of conflicts, s. 311.

⁵⁸ SHINAR, Dov. Epilogue: Peace journalism – The state of the art, s. 2.

⁵⁹ MCGOLDRICK, Annabel – LYNCH, Jake. Peace Journalism: What is it? How to do it?, s.5.

⁶⁰ LYNCH, Jake. Peace Journalism: Theoretical and methodological developments, s. 197.

najpotrebnejšie objektívne a rešpektujúce reportovanie, ktoré je férové ku všetkým stranám konfliktu a snaží sa publiku vysvetliť, akú vysokú cenu prinesie použitie násilia pre všetky strany. Navrhovanie riešení v tejto fáze nepovažuje za vhodné. Následne až v ďalšom kroku navrhuje, že médiá majú pristúpiť k reportovaniu, ktoré je orientované na riešenie konfliktu a teda pracovať na zmierení oponentov a hľadani toho, ako môžu vyriešiť svoje rozdiely. Zdôrazňuje, že takýto prístup je možný len vtedy, keď sa horúca fáza konfliktu skončí.⁶¹

Väčšina štúdií bez ohľadu na to, či sa zaoberá mediálnym pokrytím v duchu mierovej či vojnovkej žurnalistiky sa sústreďuje hlavne na vlastné trvanie konfliktu a do veľkej miery opomína práve postkonfliktný vývoj. Vladimir Bratic naopak vo svojom článku dokumentuje úsilie pozitívneho zapojenia tzv. peacebuilding resp. peacekeeping médií, ktoré majú za cieľ pomôcť pri budovaní mieru a svojimi aktivitami prispieť k postkonfliktnému zmiereniu znepriatelených strán. Uvádza konkrétne mediálne projekty z 18 krajín, napríklad nové rádiové stanice prevažne v Afrike a Ázii, ktoré mali vysvetliť ciele mierových misií, ktoré začali pôsobiť v postkonfliktných krajinách alebo v prípade Bosny a Hercegoviny uvádza mediálne pokrytie prvých povojnových volieb. Ďalšou ukážkou je napríklad vytvorenie špecializovaných organizácií a programov pre novinárov v oblasti mierovej žurnalistiky či investigatívy. Špecifickým príkladom bol i televízny program pre deti na Blízkom východe, ktorý mal za cieľ podporu mieru a bol zameraný na učenie k rešpektu, tolerancii a kooperácii.⁶² Možno teda do istej miery tvrdiť, že masovo komunikačné kanály pomohli v zotavovaní postkonfliktných spoločností v rôznych častiach sveta.

Hoci sú stále názory na mierovú žurnalistiku rôznorodé, možno povedať, že aplikovanie princípov mierovej žurnalistiky pri zachovávaní platných novinárskych štandardov vrátane objektivity má potenciál pre vytvorenie alternatívy voči klasickej novinárskej praxi.

⁶¹ KEMPF, Wilhelm. Peace Journalism: A tightrope walk between advocacy journalism and constructive conflict coverage, s. 7.

⁶² BRATIC, Vladimir. Revising media in conflict: In search of peacebuilding media. Conference papers - International communication association 2008 Annual meeting, 2008, s. 10-18.

1.1.6 Kritika konceptu mierovej žurnalistiky

Hoci bol pôvodný Galtungov koncept mierovej žurnalistiky postupne rozšírený a adaptovaný a možno ho do istej miery chápať ako alternatívny prístup voči zaužívaným mediálnym postupom, získal si i tak mnoho odporcov medzi mediálnymi vedcami i profesionálnymi novinármi. V prvom rade treba upozorniť na istú nejednoznačnosť celého konceptu mierovej žurnalistiky kvôli tomu, že niektoré štúdie mierovej žurnalistiky vychádzajú z mediálnych štúdií, iné z bezpečnostných štúdií, resp. štúdií konfliktu a mieru. Okrem teoretických a štrukturálnych nedostatkov celého konceptu je hlavným predmetom kritiky snaha o istú reinterpretáciu novinárskeho štandardu objektivity.

Samotnú podstatu mierovej žurnalistiky, ktorá je založená na vymedzení sa voči vojnovkej žurnalistike ostro kritizuje Kempf, ktorý tvrdí, že mierová žurnalistika vytvára antagonizmus medzi vojnovou a mierovou žurnalistikou spoločne s morálnym apelom, ktorý sa blíži mierovej propagande.⁶³ S tým súvisí aj kritika od Davida Lyona, ktorý tvrdí, že mierová žurnalistika opúšťa novinárske štandardy objektivity a snahu o pravdivosť, naopak sa snaží normatívne presadzovať mier.⁶⁴ Argumentuje v prospech „dobrej“ žurnalistiky v zmysle, že mierová žurnalistika nedokáže dosiahnuť nič iné a nové než to, čo „dobrá“ objektívna žurnalistika.⁶⁵ Možno teda povedať, že v tomto zmysle nie je mierová žurnalistika protipólom „dobrej“ žurnalistiky, ale môže byť jej predpokladom. Podobne Kempf kritizuje ďalších teoretikov mierovej žurnalistiky, ktorí navrhujú odvrátiť sa od objektivity, čo podľa neho môže viesť k tomu, že sa mierová žurnalistika až nebezpečne priblíži k PR a propagande.⁶⁶

Tým, že mierová žurnalistika považuje mier za svoj vonkajší cieľ, mohla by ohroziť integritu a nezávislosť novinárov, ktorí majú v prvom rade šíriť fakty. Na jednej strane nemožno uprieť to, že snahu o nastolenie mieru možno chápať ako ušľachtilý a vznešený cieľ, no zároveň len to nemôže byť zámerom pre neobjektívne reportovanie. Propaganda

⁶³ KEMPF, Wilhelm. Dangers of peace journalism. Conflict and communication online. Vol. 15, no. 2, 2016, s. 2.

⁶⁴ LYON, David. Good journalism or peace journalism?, s. 3-5.

⁶⁵ Tamže, s. 2.

⁶⁶ KEMPF, Wilhelm. Peace Journalism: A tightrope walk between advocacy journalism and constructive conflict coverage. s. 7.

v rámci mierovej žurnalistiky je stále propagandou a možno ju vnímať ako rovnako negatívne ako pri konvenčnom reportovaní, v našom prípade pri vojnovej žurnalistike.

Hoci možno poukázať napríklad na Mediálnu deklaráciu UNESCO, ktorá v článku 3 uvádza, že masové médiá významne prispievajú k posilňovaniu mieru a medzinárodného porozumenia a v boji proti rasizmu, apartheidu a podnecovaniu k vojne⁶⁷ a podobné dobrovoľné záväzky obsahujú aj rôzne etické kódex novinárov v mnohých krajinách, zároveň však majú masové médiá i povinnosť bojovať proti akémukoľvek druhu propagandy v rámci vojny. Hlavným cieľom profesionálnych novinárov by nemalo byť primárne obmedzovanie konfliktov, ale poskytovanie presných a nestranných faktických informácií, teda „dobrá“ žurnalistika a práve vďaka takémuto kvalitnému zodpovednému spravodajstvu často dochádza k oslabeniu konfliktu.⁶⁸

Mnohí autori poukazujú na to, že v istom zmysle by sa však mohla mierová žurnalistika s tou vojnovou dopĺňať. Uznávajú správnosť apelu mierovej žurnalistiky ohľadne potreby dať hlas ľuďom v mieste konfliktu, no súčasne sa pýtajú, či to má byť v protiklade k dávaniu priestoru politickým a vojenským elitám. Argumentujú, že simultánne použitie oboch pohľadov môže príjemcom priblížiť konflikt v celej jeho šírke, preto by sa novinári nemali upínať len na svedectvá civilistov alebo len na vyhlásenia politikov či vojenských veliteľov. Zároveň upozorňujú, že je nesmierne dôležité, aby v rámci mediálneho pokrytia konfliktov zazneli i hlasy odborníkov, ktoré sa štúdiu konfliktov venujú dlhodobo.⁶⁹

Viacerí autori kritizujú i postavenie a úlohu novinárov v rámci mierovej žurnalistiky. Hanitzsch upozorňuje na domnienku mierovej žurnalistiky, že novinári hľadajú násilie a reportujú hlavne o vojenských operáciách. Rozhovory s poprednými zahraničnými korešpondentami však odhaľujú, že ich primárnym cieľom je skôr reportovanie o situácii a utrpení civilistov než pokrývanie vojenských operácií. Súčasne poukazuje na normatívny predpoklad mierovej žurnalistiky, ktorý vedie k zavádzajúcemu

⁶⁷ UNESCO Record of the general conference. Twentieth session. Paris, 24 October to 28 November 1978. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001140/114032Eb.pdf>.

⁶⁸ HOWARD, Ross. Conflict sensitive journalism. Copenhagen: International media support and Institute for media policy and civil society, 2003, s. 28.

⁶⁹ KRISTENSEN, Nete - NORGARD – ORSTEN, Mark. Danish media at war. The Danish coverage of the invasion of Iraq in 2003. Journalism. Vol. 8, no. 3, 2007, s. 336.

dojmu, že implementácia mieru by mala byť hlavnou úlohou médií a nie politikov.⁷⁰ S tým súvisí i kritika zástancov mierovej žurnalistiky, ktorí opakovane kritizujú skutočnosť, že vojnoví korešpondenti často venujú pozornosť určitému konfliktu, keď už je na prevenciu neskoro. Možno to vysvetliť tým, že médiá hlavne kvôli obmedzeným zdrojom nemôžu mať svojich reportérov na všetkých miestach kde hrozí konflikt. Na druhej strane však práve takýto apel mierovej žurnalistiky opäť štylizuje novinárov do polohy mierotvorcov a odkláňa pozornosť od primárnej zodpovednosti politických predstaviteľov.

Hanitzsch zdôrazňuje, že objektivita by mala byť jediným cieľom novinárov a v tomto zmysle by mali novinári opisovať udalosti tak, ako sa skutočne stali bez toho, aby do správ pridávali svoju vlastnú interpretáciu či predstavivosť. Ďalej kritizuje mierovú žurnalistiku za to, že volá po tom, aby informácie, ktoré nezapadajú do jej naratívu a môžu sťažovať presadenie mierových iniciatív, boli potlačené.⁷¹ Lyon v tomto zmysle podobne kritizuje skutočnosť, že mierová žurnalistika robí z novinárov aktívnych účastníkov konfliktu, pričom ich úloha by mala byť nestranná.⁷²

Mierová žurnalistika tak pracuje s predpokladom, že svet by bol omnoho viac mierovým a bezkonfliktným miestom, ak by novinári informovali o mierových činiteľoch než o vojenských aktéroch. V tomto zmysle podľa Lyona vyžaduje od novinárov, aby umelo vyhľadávali mierotvorcov, resp. aby oni sami boli mierotvorcovia. V tejto línii kritizuje teoretikov mierovej žurnalistiky, ktorí označujú všetky ostatné formy reportovania o konflikte ako vojnovú žurnalistiku, ktorú podľa neho neoprávnene označujú ako zaujatú v prospech vojny a násilia. Navyše argumentuje, že teoretické predpoklady mierovej žurnalistiky len do veľmi malej miery odpovedajú tomu, ako môžu konflikty v realite skončiť a tiež k úlohe médií. Uznáva, že v jadre mierovej žurnalistiky existuje akási ušľachtilosť, ktorá verí v to najlepšie, čo sa skrýva v ľuďoch, no zároveň si uvedomuje, že svet ani zďaleka ušľachtilým miestom nie a preto je obtiažné aplikovať princípy mierovej žurnalistiky na reálny konflikt.⁷³

⁷⁰ HANITZSCH, Thomas. Journalists as peacekeeping force? Peace journalism and mass communication theory. *Journalism Studies*, Vol. 5, no. 4, 2004, s. 485.

⁷¹ HANITZSCH, Thomas. Journalists as peacekeeping force? Peace journalism and mass communication theory, s. 485.

⁷² LYON, David. Good journalism or peace journalism?, s. 5.

⁷³ Tamže, s. 6.

Lyon zároveň kritizuje Galtungovo tvrdenie, že vojnová žurnalistika robí vojnu neprehľadnou a neposkytuje dostatočný kontext, či už ide o vysvetlenie historického kontextu alebo špecifických postojov aktérov. Podľa Lyona sú toto kľúčové aspekty, ktoré si v sebe nesie akékoľvek vojnové reportovanie. Tiež nesúhlasí s predpokladom mierovej žurnalistiky, že novinári vynechávajú z pokrývania konfliktov kultúrne a psychologické aspekty.⁷⁴ Podľa nemeckého novinára Petra Sartoriusa disponuje vojnová žurnalistika každým aspektom vojny, či už ide o vojenský, politický alebo ľudský.⁷⁵

Hanitzsch kritizuje i to, ako mierová žurnalistika pristupuje k svojmu publiku, ktoré ho nevníma ako aktívne ale skôr ako pasívnu masu, ktorá „*potrebuje byť osvietená cnosťou správneho a poriadneho reportovania.*“⁷⁶ V tomto zmysle tak Hanitzsch upozorňuje na to, že mierová žurnalistika balansuje na hrane istej morálnej nadradenosti, ktorú sa snaží prostredníctvom reportovania sprostredkovať svoju publiku. Hanitzsch súčasne upozorňuje na to, že oslobodenie sveta od kríz, konfliktov a násilia, ktoré implicitne presadzuje mierová žurnalistika nemá byť prvoradou úlohou samotnej žurnalistiky. Práve naopak má to byť úlohou iných systémov ako napríklad vláda či armáda.⁷⁷

V neposlednom rade mnohí autori upozorňujú na to, že mierová žurnalistika potrebuje štrukturálnu reformu, aby sa stala efektívnejšou, pretože často neberie do úvahy otázky vlastníctva médií, trhové hodnoty, socioekonomické a politické záujmy, ktoré vplývajú na štruktúru a produkciu správ.⁷⁸

⁷⁴ Tamže, s.5.

⁷⁵ RICHTER, Simone. Journalisten zwischen den Fronten. Opladen/Wiesbade: Westdeutscher Verlag, 1999, s. 216.

⁷⁶ HANITZSCH, Thomas. Situating peace journalism in journalism studies: A critical appraisal. Conflict and communication online, Vol. 6, no. 2, 2007, s. 6.

⁷⁷ HANITZSCH, Thomas. Journalists as peacekeeping force? Peace journalism and mass communication theory. s. 483.

⁷⁸ HACKETT, A. Robert. Is Peace journalism possible? Three frameworks for assessing structure and agency in news media. Conflict and communication online, Vol. 5, no. 2, 2006, s. 2.

1.2. Mediálne pokrytie vojny na Ukrajine

Mediálne pokrytie vojny na Ukrajine je predmetom mnohých štúdií, ktoré analyzujú rôzne aspekty tohto konfliktu, pričom sa zameriavajú napríklad na spôsob, akým médiá konflikt rámcujú, aké naratívy v rámci jednotlivých médií dominujú, na otázku propagandy a dezinformácií, či na to, aké sú dôsledky mediálneho pokrytia vojny na Ukrajinu na verejnú mienku. Niekoľko štúdií sa zaoberalo i otázkou novinárskej objektivity v rámci pokrytia vojny na východnej Ukrajine už v roku 2014. Išlo napríklad o štúdiu Gunnara Nygrena, ktorý sa sústredil na mediálne pokrytie tejto témy v 4 krajinách – Ukrajine, Rusku, Švédsku a Poľsku.⁷⁹

1.2.1 Výskum Aliho Rafeeqa

Jednou z už realizovaných štúdií, ktoré sa zaoberajú mediálnym pokrytím ruskej vojny na Ukrajine v súvislosti s mierovou žurnalistikou je článok od Aliho Rafeeqa pod názvom *Examining the role of peace journalism in coverage of the Russia-Ukraine conflict: A Study od Gulf News and Khaleej Times*, ktorý bol publikovaný v septembri 2023 v časopise *Cogent Social Sciences*.

Cieľom článku je hlbšie porozumenie toho, ako je vojna na Ukrajine pokrytá v Spojených arabských emirátoch, teda v krajine, ktorý má väzby ako s Ruskom tak i so západnými krajinami. Autor využíva obsahovú analýzu dvoch najväčších denníkov Gulf News a Khaleej Times, ktoré vychádzajú v Spojených arabských emirátoch v angličtine. Sledovaným obdobím sú prvé dva týždne konfliktu od 25. februára 2022. Štúdia skúmala rozsah pokrytia, ktorý odpovedá mierovej, resp. vojnovnej žurnalistike.

Výskum ukázal, že pokrytie konfliktu v skúmaných denníkoch vo väčšej miere odpovedalo vymedzeným princípom mierovej žurnalistiky. Výsledné dáta zároveň ukázali, že oba skúmané denníky sa sústredili i na to, ako konfliktu vplýva na civilistov a celkovo spoločnosť na Ukrajine. Denníky nedávali dôraz len na humanitárny aspekt civilistov na oboch stranách ale i napríklad na skutočnosť, aký vplyv má konflikt na ázijských študentov

⁷⁹ NYGREN, Gunnar et.al. Journalism in the crossfire. Media coverage of the war in Ukraine in 2014. *Journalism Studies*. Vol. 19, no. 7, 2016.

aktuálne sa nachádzajúcich na území Ukrajiny. Bezprostredne po vypuknutí ozbrojeného konfliktu oba denníky zdôrazňovali možnosť diplomatického vyriešenia a i v ďalších dňoch upozorňovali na výzvy vlády Spojených arabských emirátov na diplomatické riešenie konfliktu a deeskaláciu, pričom samotné Spojené arabské emiráty rámcovali do role mediátora.

Autor identifikuje časový rámec ako limit svojho výskumu, pretože dvojtyždňová vzorka limituje poskytnutie holistického porozumenia vyvíjajúcej sa povahy mediálneho pokrytia konfliktu, ktorý trvá doteraz. Berúc do úvahy skúsenosti z iných konfliktov, Rafeeqa argumentuje, že mediálne naratívy v rámci pokrytia konfliktov sa v priebehu času menia kvôli vyvíjajúcej sa realite na bojisku, medzinárodným intervenciám či diplomatickým snahám regionálnych a medzinárodných aktérov.

1.3 Nastol'ovanie agendy médiami v rámci pokrývania konfliktov

Nastol'ovanie agendy možno chápať ako interdisciplinárny koncept, ktorý presahuje štúdium masových médií, ktoré majú obrovskú moc v tom, že hoci priamo neurčujú, čo si myslíme, ale majú moc určovať, akým udalostiam a témam venujeme našu pozornosť. V tomto zmysle tak médiá môžu ovplyvňovať to, s akou dôležitosťou vníma publikum dané udalosti či témy. Štúdia, ktorá prvý krát pracovala s nastol'ovaním agendy pochádza od McCombsa a Shawa, ktorí v roku 1968 v rámci prezidentských volieb v USA previedli analýzu toho, do akej miery médiá ovplyvňujú verejnú mienku, tým ktoré témy kampane považovali za najdôležitejšie. Podarilo sa im tak dokázať silný vplyv mediálnej agendy na agendu verejnú.⁸⁰ McCombs a Shaw teda definovali nastol'ovanie agendy tak, že *„voliči majú sklon zdieľať s médiami komplexnú definíciu toho, čo považujú za dôležité, čo jasne naznačuje funkciu nastol'ovania agendy masovými médiami“*.⁸¹

⁸⁰ Autori preukázali koreláciu medzi názorom miestnych obyvateľov v severokarolínskom meste Chapel Hill na to, čo bolo najdôležitejšou témou volieb a tým, čo hlásali miestne spravodajské médií (ROSLER, Patrick. *Agenda Setting: History and Research Tradition*, *International Encyclopedia of media effects*, 2017, s. 1-14). Takáto korelácia bola potvrdená následne i vo voľbách v roku 1972 a 1976.

⁸¹ McCOMBS, Maxwell – SHAW, L. Donald. *The agenda-Setting function of Mass Media. The public opinion quarterly*, vol.36, no. 2, 1972, s.184.

Čím dôležitejšia je teda daná téma v mediálnej agende, tým dôležitejšou sa stáva pre príjemcu. Inými slovami nastoľovanie agendy médiami v praxi znamená to, že médiá niektoré témy vyberajú a niektoré opomínajú a tak určujú, čo majú príjemcovia považovať za dôležité. Podľa Cohena tak médiá „nemusia byť schopné v tom, čo si majú ľudia myslieť, ale sú úspešné v určovaní, o čom majú premýšľať.“⁸² Média majú súčasne schopnosť udalosti aj rámcovať, inak povedané zobrazovať prijímateľom len určité aspekty opisovaných javov. Entman rámcovanie vysvetľuje ako „vyberanie niektorých aspektov vnímanej reality a zvýraznenie ich v komunikovanom texte takým spôsobom, aby sa podporila definícia konkrétneho problému, kauzálna interpretácia, morálne hodnotenie, alebo odporúčenie nápravy opísanej položky.“⁸³

V prvom rade však v otázke nastoľovania agendy médiami nemožno opomenúť, že existujú kategórie a merítka, ktoré musí udalosť, téma či fenomén napĺňať, aby sa vôbec stali mediálnou správou. John Galtung s Mari Holmnoe Ruge v roku 1975 vydali článok, v ktorom sa pokúsili tieto hodnoty definovať. V rámci svojho výskumu analyzovali pokrytie konfliktov na Kube, na Cypre a v Kongu a na základe toho definovali dvanásť faktorov, ktoré ovplyvňujú výber zahraničných správ - *početnosť, hranica, jasnosť, zrozumiteľnosť, súlad so stereotypmi, neočakávanosť, nadväznosť, skladba, odkazovanie na elitné národy, odkazovanie na elitných ľudí, odkazovanie na osoby namiesto sociálnych procesov, odkazovanie na niečo negatívne.*⁸⁴ Na základe týchto definovaných kritérií možno povedať, že ich napĺňanie pri výbere toho, čo sa dostane do spravodajstva odpovedá do veľkej miery vojnovnej žurnalistike v rámci pokrývania konfliktov. Média súčasne často využívajú tieto charakteristiky, aby dali dôraz na určitý aspekt danej témy alebo udalosti.⁸⁵

Viacere mediálne výskumy poukázali súčasne na to, že mediálnu agendu ovplyvňuje viacero faktorov – *vplyvné novinárske zdroje (politici, experti), ostatné médiá, novinárske*

⁸² COHEN, Bernard. The press and foreign policy. Berkeley:University of California, 1993, s. 13.

⁸³ ENTMAN, Robert. Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. Journal of communication, Vol. 43. no. 4, 1993, s. 52.

⁸⁴ GALTUNG, Johan – RUGE, H. Mari. The structure of foreign news. Journal of peace research. Vol. 2, no. 1, 1965, s. 68-91.

⁸⁵ Média sú neoddeliteľnou súčasťou konfliktov od nepamäti. Za vôbec prvý príklad pokrývania konfliktu možno považovať už kroniku perzskej vojny od Herodota zo 4. storočia pred našim letopočtom. Praktický počiatok vojnového reportovania však možno datovať do 17. storočia, kedy došlo k rozšíreniu dennej tlače (MORTENSEN, Mette. War. Handbook of communication history. New York: Routledge, 2013, s. 332).

*tradície, neočakávané udalosti a príjemcovia správ.*⁸⁶ Okrem toho nastoľovanie agendy alebo rámcovanie prostredníctvom médií nielen ovplyvňuje vnímanie danej témy zo strany publika, ale zvyčajne reflektuje aj osobné preferencie alebo predsudky konkrétneho novinára pri interpretovaní konfliktných situácií.⁸⁷ Schramm v tejto súvislosti uvádza: „*Správy existujú v myšliach ľudí. Nie je to samotná udalosť, ale niečo, čo je vnímané po udalosti. Je to snaha rekonštruovať základný rámec udalosti, aby bol zrozumiteľný pre publikum.*“⁸⁸ Podobne Lippman opisuje ako publikum získava obraz o udalosti, ktorá je mimo jeho dosah sprostredkované. V tomto zmysle vysvetľuje vzťah medzi reálnou udalosťou, jej zachytením skrze človeka (teda novinára alebo samotné médium) a odozvou publika na toto sprostredkované zachytenie udalosti. Médiá tak nezachytávajú presnú reálnu skutočnosť, ale vyberajú si len určité aspekty, o ktorých následne reportujú.⁸⁹

Hoskins a O'Loughlin majú za to, že je nevyhnutné analyzovať rolu médií v rámci vojny, aby bolo možné plne porozumieť modernému vojenstvu. Rozšírenie a vývoj masových mediálnych technológií spôsobili rapidný nárast šírenia informácií o konflikte pre publikum. V tomto zmysle tak to, ako publikum vníma konflikt nezáleží len na obsahu daných správ ale aj na tom, aký má publikum vzťah k danému médiu, z ktorého tieto informácie prijíma.⁹⁰

Podľa Lyncha a Galtunga závisí povaha role médií ako udržiavateľa konfliktu alebo zástancu mieru na nastavenej agende samotného média. Ak je nastavená agenda média protinásilná a orientovaná na mier môže deeskalovať násilie a ovplyvniť verejnú mienku v prospech vyriešenia konfliktu.⁹¹ Na druhej strane však nemožno opomenúť i skutočnosť,

⁸⁶ WEAVER, H. David – CHOI, Jihyang. The Media agenda: Who(or What) sets it? In: KENSKI, Kate – JAMIESON, Kathleen. THE Oxford Handbook of political Communication. Oxford University Press, 2017, 2017, s. 360.

⁸⁷ ASLAM, Rukhsana. Perspectives on conflict resolution and journalistic training. In: KEEBLE, Richard – TULLOCH, John. – ZOLLMAN, Florian. (Eds.) Peace journalism, war and conflict resolution. UK: Peter Lang, 2010, s. 335-344.

⁸⁸ SCHRAMM, Wilbur. Mass Communication readings: the nature of news. University of Illinois Press, 1993, s. 36.

⁸⁹ LIPPMANN, Walter. Public Opinion. New Jersey: Ransaction publisher, 1998, s. 338-360.

⁹⁰ HOSKINS, Andrew - O'LOUGHLIN, Ben, War and media. The emergence of diffused war, London: Polity, 2013. s. 6.

⁹¹ LYNCH, Jake – GALTUNG, Johan. Reporting Conflict: New directions in peace journalism, s. 18.

že okrem toho, že médiá môžu hrať pozitívnu rolu v konfliktných situáciách, môžu byť aj silou, ktorá môže situáciu eskalovať. Sila médií v rámci nastoľovania agendy je tak kľúčová a závisí aj od motivácií konkrétnych médií, ktoré môžu byť politickej či ekonomickej povahy.⁹² V tejto súvislosti však Sandman, Rubin a Sachsman zmienujú, že kontrola vlastníkov médií je skôr občasná, pretože každodenné rozhodovanie prináleží skôr reportérom a editorom.⁹³

Okrem vyššie zmieňovaných aktérov vplýva na nastoľovanie agendy v médiách i vláda. Politické tlaky tak môžu viesť k tomu, že reportéri nebudú niektoré informácie publikovať alebo naopak budú nútení publikovať vo forme s ktorou nesúhlasia a ktorá odráža postoje aktuálnej vlády.⁹⁴ V neposlednom rade sa takáto novinárska autocenzúra môže prejavovať nielen v záujme vlády ale i v situácii, kedy médiá do istej miery naplňajú záujmy verejnosti, ktorá definujú tón a perspektívu, ktorú chce publikum získať z obsahu správ.⁹⁵ Koniec koncov i táto perspektíva je do väčšej či menšej miery ovplyvnená práve postojom danej vlády. Médiá tak v rámci reportovania konfliktných situácií čelia viacerým výzvam vrátane až prílišnej závislosti na vládnych či vojenských zdrojoch, ktoré starostlivo dbajú o to, ktoré informácie médiám poskytnú alebo naopak neposkytnú.

Podľa Dunawaya a Grabera hrajú médiá rôzne role v rôznych fázach konfliktných situácií. V prvom rade v záujme upokojenia situácie a publika, médiá uverejňujú aktuálne a exaktné informácie o tom, čo sa deje v počiatočnej fáze. V ďalšej fáze médiá identifikujú kľúčové príčiny konfliktu a pripravujú si stratégie ako reakciu na dôsledky daného konfliktu. V poslednej fáze ponúkajú informácie ohľadne konfliktu v rámci dlhodobej perspektívy.⁹⁶ V rámci takéhoto vymedzenia možno do istej miery tvrdiť, že všetky tieto mediálne praktiky

⁹² MUNIR, Shafgat. Humanitarian actors and the media: An agenda setting role in conflicts. Professionals in humanitarian assistance and protection, 2013, s. 1-3.

⁹³ SANDMAN, M. Peter – RUBIN, M. David - SACHSMAN, B. David. Media: An introductory analysis of american mass communications. The University of Michigan, 1982, s. 108.

⁹⁴ MAALEJ, Dorra. Media Agenda-Setting and framing in the second Gulf war, Cambridge Scholars Publishing, 2019, s. 24.

⁹⁵ CARRUTHERS, L. Susan, The media at war: communication and conflict in the twentieth century, Macmillan & Co. For The Mind Association, 1999, s. 53.

⁹⁶ DUNAWAY, L. Johanna – GRABER, A. Doris. Mass Media and American Politics. CQ Press, 2022, s. 326.

v rámci nastolovania agendy by mali odpovedať viac či menej princípom mierovej žurnalistiky.

Na druhej strane sa aktéri konfliktu často snažia ovplyvniť médiá, aby verejnosti poskytli rôzne pokrytie daného konfliktu. V mnohých prípadoch sa snaží slabšia strana vyhľadávať mediálnu pozornosť hlavne ako prostriedok k mobilizácii spojencov pre vlastný prospech. Tí, čo sú pri moci sa však v mnohých prípadoch snažia minimalizovať rozsah informácií o konflikte za úmyslom limitovať povedomie o konflikte u publika. Podľa Munira v tejto protichodnosti spočíva kľúčová zodpovednosť médií, a teda nájdenie rovnováhy medzi dvoma alebo viacerými stranami konfliktu a nedať sa zmanipulovať jednou či druhou stranou.⁹⁷ Berúc do úvahy vplyvy rôznych aktérov na nastolovanie agendy prostredníctvom médií možno povedať, že samotné médiá nie sú dokonale voľné v nastolovaní tém, no i tak do veľkej miery samostatne rozhodujú, na ktorý aspekt správ dajú väčší či menší dôraz.

Médiá i tak môžu fungovať ako mediátor a postupne približovať konfliktné strany k sebe rôznymi spôsobmi. Mazur ponúka viacero návodov, ako môžu mať médiá pozitívny efekt na vývoj konfliktu. Ide napríklad o ponúknutie možnosti pri jednotlivé strany, aby mohli formulovať a artikulovať vlastné navrhované riešenia konfliktu, mobilizovanie medzinárodnej komunity, aby pomohla ukončiť konflikt, zdôrazňovanie humanitárnych princípov a medzinárodného práva či vyvracanie škodlivých stereotypov o zúčastnených stranách.⁹⁸

1.4. Charakteristika skúmaných denníkov

Zdrojom dát pre kvantitatívnu a kvalitatívnu analýzu budú novinárske prejavy, ktoré boli publikované v Denníku N, Postoj, Nový čas a Plus jeden deň. Stručná charakteristika hlavne ohľadne zamerania každého zo skúmaných denníkov je súčasťou nasledujúcich podkapitol.

⁹⁷ MUNIR, Shafgat. Humanitarian actors and the media: An agenda setting role in conflicts, s. 1-3.

⁹⁸ Tamže, s. 2.

1.4.1. Denník N

Denník N je nezávislý slovenský denník a online médium, ktoré založili novinári, ktorí odišli z denníka SME v roku 2015, ako odpoveď na zmenu vlastníckej štruktúry, kde nemeckú spoločnosť Rheinische Post Mediengruppe nahradila Penta Investmenst, čo vyvolalo obavy o nezávislosť redakcie. Denník N sa profiluje ako liberálne orientované médium, ktoré otvára celospoločenské témy a prináša investigatívnu žurnalistiku.

Okrem tlačeneho Denníku N vytvára jeden z najväčších spravodajských webov dennikn.sk, na ktorom funguje i krátky servis správ Minúta po minúte. Súčasne na tomto webe funguje i Denník E, ktorý sa zameriava na ekonomické témy a Napunk, ktorý vydáva spravodajstvo v maďarčine.

Médium je financované hlavne prostredníctvom predplatného, čo podľa slov redakcie umožňuje zachovať si nezávislosť od komerčných a politických vplyvov. Úvodnú investíciu poskytli spolumahajitelia spoločnosti Eset, ktorí prispeli len pri štarte denníku.⁹⁹

1.4.2 denník Postoj

Postoj je konzervatívny denník, ktorý vznikol v roku 2015 ako online spravodajský portál. Kládne si za cieľ prispievať k verejnej diskusii o dôležitých spoločenských otázkach pričom sa definuje ako médium, ktoré podporuje konzervatívne hodnoty a morálne princípy.

Ponúka široké spektrum tém, vrátane politiky, ekonomiky, kultúry, náboženstva a rodiny. Články a reportáže sú často zamerané na poskytovanie hlbších analýz a názorov, ktoré súvisia s konzervatívnymi hodnotami.

Denník je financovaný predovšetkým prostredníctvom dobrovoľných príspevkov od čitateľov a sponzorov. Odmieta, že by bol financovaný cirkvou alebo inými investormi.¹⁰⁰ Postoj nemá tlačенú podobu a preto je hlavným kanálom pre šírenie obsahu webová stránka, na ktorej je obsah sprístupnený zadarmo.

⁹⁹ O Denníku N. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://dennikn.sk/o-denniku-n/>.

¹⁰⁰ O Denníku [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/25362/o-denniku>.

1.4.3 denník Nový čas

Denník Nový čas vychádza už od roku 1991, pričom od roku 2002 je jeho hlavným zameraním bulvár. Dlhodobo ide o najčítanejší slovenský denník.¹⁰¹ Vo všeobecnosti sa zameriava na široké spektrum tém, od politiky cez kriminálne správy až po celebrity a senzácie. Ako bulvárny denník využíva veľké, farebné titulky a fotografie, pričom často používa až provokatívny štýl písania. Okrem toho, že v tlačenej podobe vychádza 7 krát do týždňa (vrátane týždenníka Nový čas Nedeľa), má aj silnú online prítomnosť na svojej webovej stránke.

Vlastníctvo denníka sa v priebehu rokov viackrát menilo. V októbri 2023 kúpila Nový čas skupina News and Media Holding, ktorá vydáva i dovtedy konkurenčný Plus jeden deň.¹⁰²

1.4.4 denník Plus jeden deň

Denník Plus jeden deň vychádza od roku 2006, pričom sa zameriava na témy z politiky, ekonomiky, kultúry i spoločenských otázok. Často obsahuje i bulvárne správy a senzácie. Etabloval sa ako dvojka na trhu v rámci bulvárných denníkov. Vychádza každý deň okrem nedele. Okrem tlačeného vydania má i online portál pluska.sk. Od roku 2015 je vlastnený spoločnosťou News and Media Holding.¹⁰³

¹⁰¹Aktuálne výsledky. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <http://www.abcsr.sk/aktualne-vysledky/aktualne-vysledky/>.

¹⁰² Je to oficiálne. Penta vlastní FPD Media a jej vlajkovú loď Nový čas. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://strategie.hnonline.sk/news/media/96109173-je-to-oficialne-penta-vlastni-fpd-media-a-jej-vlajkovu-lod-novy-cas>.

¹⁰³ News and media holding. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.newsandmedia.sk/produkty/print/plus-jeden-den>.

2 Metodologické východiská

Táto kapitola sa venuje metodologickej stránke diplomovej práce a v prvom rade vymedzuje výskumné otázky a ich význam a relevanciu pre naplnenie stanoveného cieľa výskumu. Ďalej predstavuje kvantitatívnu a kvalitatívnu obsahovú analýzu ako hlavné výskumné metódy použité v práci na získanie potrebných dát. Dôležitou súčasťou je i stanovenie premenných a ich hodnôt, ktoré môžu v rámci analýzy nadobúdať.

2.1 Cieľ výskumu a výskumné otázky

Vojna na Ukrajine je špecifickým prípadom vzhľadom k tomu, že stále prebieha i v čase písania tejto diplomovej práce. Z tohto dôvodu nie je možné podať kompletnú analýzu mediálneho pokrytia vojny na Ukrajine. Vzhľadom k tomu som vymedzila 4 konkrétne obdobia prebiehajúceho konfliktu, ktoré budem v práci analyzovať a považujem ich za kľúčové z hľadiska vyhodnotenia skutočnosti, či vybrané médiá pokrývali tento konflikt v súlade s princípmi mierovej žurnalistiky. Skúmané časové obdobia boli vymedzené nasledovne:

- obdobie pre ruským útokom na Ukrajinu (1. november 2021 – 23. február 2022)
- obdobie prvých týždňov vojny (24. február 2022 – 14. marec 2022)
- obdobie ukrajinskej letnej protiofenzívy (1. jún 2023 – 30. september 2023)
- druhé výročie ruskej agresie na Ukrajine (19. február 2024 – 3. marec 2024).

Na základe zhodnotenia mediálneho pokrytia konfliktu vo vyššie vymedzených obdobiach je mojím cieľom podať ucelenejší obraz o tom, ako slovenské médiá pokrývajú vojnu na Ukrajine pretože vzhľadom k aktuálnosti konfliktu doposiaľ nevyšlo väčšie množstvo štúdií, ktoré by sa zaoberali vojnou na Ukrajine práve v kontexte konceptu mierovej žurnalistiky. V slovenskom mediálnom prostredí som taktiež v rámci mojej rešerše nenarazila na štúdiu, ktorá by sa akokoľvek zaoberala mediálnym pokrytím tohto konfliktu. Téma práce tak vybraná nielen z dôvodu aktuálnosti konfliktu a osobného záujmu ale i z dôvodu absencia pokrytia tejto témy.

Mám navyše za to, že výsledky tohto výskumu by mohli byť zaujímavé i z dôvodu, že vtedajšia slovenská vláda bola od útoku Ruska na Ukrajinu jasným spojencom a podporovateľom Kyjeva, zatiaľ čo slovenská vláda vytvorená po parlamentných voľbách už nemá tak jasne vyhranené pozície voči aktérom tohto konfliktu.

Výskumné otázky boli stanové na základe východísk v teoretickej časti. Celkovo bola naformulovaná jedna hlavná výskumná otázka a päť vedľajších výskumných otázok, ktoré znejú nasledovne:

O: Odpovedá mediálne pokrytie vojny na Ukrajine v skúmaných médiách princípom mierovej alebo vojnovkej žurnalistiky?

Cieľom hlavnej výskumnej otázky je vytvoriť širšie povedomie o tom, ako skúmané médiá doposiaľ pokrývajú vojnu na Ukrajine a aký celkový mediálny obraz vytvárajú o tomto konflikte. Budem sa snažiť odpovedať na to, či sa sústreďujú na presadzovanie mierových riešení alebo zdôrazňujú použitie násilia a konfliktu medzi jednotlivými stranami a teda, či konflikt pokrývajú v duchu mierovej, resp. vojnovkej žurnalistiky.

O1: V ktorých fázach konfliktu sa doterajšie mediálne pokrytie vojny na Ukrajine najviac vyznačovalo princípmi mierovej žurnalistiky?

Cieľom tejto otázky je preukázať, či teoretické východiská konceptu mierovej žurnalistiky odpovedajú reálnemu pokrytiu v médiách hlavne v kontexte snahy mierovej žurnalistiky zabrániť, resp. ukončiť konflikt. Podľa vyššie definovaných znakov mierovej žurnalistiky sa takýto spôsob pokrývania konfliktu snaží zabrániť tomu, aby konflikt prešiel z latentnej do otvorenej fázy a aby tak nedošlo ani k žiadnemu násiliu. V tom zmysle možno predpokladať, že ak skúmané médiá do istej miery pokrývali konflikt v duchu mierovej žurnalistiky, robili tak najmä v bezprostrednom období predtým, ako Rusko vojensky napadlo Ukrajinu vo februári 2022 ale i v období druhého výročia vypuknutia vojny, ktoré mohlo byť impulzom pre posilnenie úvah a zámerov pre mierové rokovania a iniciatívy. Indikátorom bude počet novinárskych článkoch, ktoré sa vyznačovali princípmi mierovej žurnalistiky v jednotlivých skúmaných obdobiach.

O2: V ktorých médiách zo skúmaných médií prevládalo (ak vôbec) mediálne pokrytie vojny na Ukrajine v súlade s princípmi mierovej žurnalistiky?

V rámci tejto otázky budem pracovať s hypotézou, že pokrytie vojny na Ukrajine v rámci princípov mierovej žurnalistiky bolo častejšie v serióznych denníkoch (Denník N, Postoj) než v bulvárnych denníkoch (Nový čas, Plus jeden deň). Vychádzam z predpokladu, že seriózne denníky sa vo svojej práci nesústreďujú najmä na senzácie či dramatické spracovanie a zvyčajne ponúkajú skôr hlbšie analýzy danej témy. Indikátorom bude počet novinárskych článkov, ktoré sa vyznačovali nižšie vymedzenými indikátormi mierovej žurnalistiky v jednotlivých skúmaných médiách.

O3: Ktoré indikátory mierovej a vojnovkej žurnalistiky prevažovali v rámci mediálneho pokrytia vojny na Ukrajine v skúmaných médiách?

Na základe vopred vymedzených indikátorov, ktoré vychádzajú z teoretického vymedzenia mierovej a vojnovkej žurnalistiky môže táto otázka poskytnúť komplexnejší pohľad na to, ktoré znaky mierovej alebo vojnovkej žurnalistiky dominovali v skúmaných článkoch v rámci jednotlivých médií a ktoré aspekty mierovej alebo vojnovkej žurnalistiky boli ústredné pri nastoľovaní agendy v skúmaných médiách.

O4: Aké témy prevládali v rámci mediálneho pokrytia vojny na Ukrajine v skúmaných médiách?

Prostredníctvom identifikovania hlavných tém v novinárskych prejavoch možno ukázať na ktoré aspekty konfliktu sa vo svojej novinárskej práci zamerali vybrané slovenské médiá. Indikátorom budú prítomné témy v skúmaných novinárskych prejavoch.

O5: Akým spôsobom sú vo vybraných slovenských médiách zobrazené jednotlivé strany konfliktu?

Kvalitatívna analýza obsahu jednotlivých článkov by v rámci tejto otázky mala ozrejmiť, aký jazyk novinári uprednostňujú s ohľadom na jednotlivých aktérov konfliktu,

komu dávajú vinu za vojnu na Ukrajine a v tomto zmysle koho v článkoch prezentujú ako obeť a naopak agresora.

2.2 Výskumná metóda

V rámci výskumu bude použitá metóda kvantitatívnej i kvalitatívnej obsahovej analýzy, ktorá je najpoužívanejšou technikou výskumu mediálnych obsahov. Obsahovú analýzu možno definovať ako výskumnú techniku pre objektívny a systematický popis obsahu komunikácie.¹⁰⁴

Obsahová analýza ako metóda kvantitatívneho výskumu nám umožňuje prezentovať skúmaný obsah v podobe číselných údajov.¹⁰⁵ Býva označovaná ako „*standardizovaná, systematická a intersubjektívne overiteľná metóda*.“¹⁰⁶ Táto metóda prináša spoľahlivé výsledky, ktoré sú prenositeľné a replikovateľné. Ponúka prehľad o zastúpení danej témy v konkrétnom mediálnom prostredí a umožňuje porovnávať mediálnu reprezentáciu rôznych javov.¹⁰⁷ Na druhej strane však treba upozorniť na to, že sa zameriava na kvantifikáciu len niektorých prvkov, čo predstavuje riziko v tom, že tie, ktoré vynecháva, môžu byť významnejšie než tie, ktoré sleduje.¹⁰⁸ Súčasne do istej miery redukuje skutočnosť len na počítateľné javy, čo môže obmedziť hlbšie porozumenie dôvodov, prečo sa niektoré javy v mediálnych obsahoch objavujú.¹⁰⁹

Práve kvôli tomu bude v tejto práci použitá i kvalitatívna obsahová analýza pomocou ktorej možno dané mediálne obsahy skúmať detailnejšie. V porovnaní s kvantitatívnou obsahovou analýzou pri kvalitatívnej variante výskum nepracuje len s dátami, ktoré udávajú určitú frekvenciu ale i s takými, ktoré nesú nejaký postoj.

¹⁰⁴ SCHULZ, Winfried – SCHERER, Helmut – HAGEN, Lutz – REIFOVÁ, Irena – KONČELÍK, Jakub. Analýza obsahu mediálních sdělení. Praha: Karolinum, 2004, s. 74-76.

¹⁰⁵ Tamže, s. 29-31.

¹⁰⁶ REIFOVÁ, Irena, Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004 s. 21.

¹⁰⁷ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014.

¹⁰⁸ TRAMPOTA, Tomáš – VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. Metódy výskumu médií. Praha: Portál, 2010. s. 17.

¹⁰⁹ Tamže, s. 103-108.

Kvalitatívna analýza teda nepracuje s vopred stanovenými hodnotami premenných pri skúmaní textov ale skôr objavuje určité aspekty, ktoré sú následne interpretované.

Výskumník teda vyhľadáva a analyzuje akékoľvek informácie, ktoré prispievajú k osvetleniu výskumných otázok. V rámci kvalitatívnej obsahovej analýzy sa využívajú spôsoby, ktoré sú menej štandardizované. Hendl v súvislosti s kvalitatívnou obsahovou analýzou uvádza: „*Dáta sa induktívne analyzujú a interpretujú. Výskumník vo svojom hľadaní významov a snahe pochopiť aktuálne dianie vytvára podrobný popis toho, čo pozoroval a zaznamenal.*“¹¹⁰ Hoci na jednej strane táto metóda v zmysle vyššie uvedeného prináša možnosť nájdenia skrytých významov, existuje riziko skĺznutia výskumníka k subjektívnemu pozorovaniu a nožnej zaujatosti. V rámci tohto výskumu dáta z kvalitatívnej obsahovej analýzy budú využité hlavne pri výskumnej otázke, ktorá sa zaoberá tým, ako boli jednotlivé strany konfliktu zobrazované v skúmaných médiách, ale zároveň budú slúžiť i na dotvorenie širšieho obrazu celej výskumnej problematiky. Práve súbežné použitie kvantitatívnej i kvalitatívnej obsahovej analýzy v rámci výskumu by malo priniesť komplexný obraz skúmanej témy.

2.3 Zber dát

Vzhľadom k tomu, že cieľom tejto práce poskytnúť komplexný obraz o mediálnom pokrytí vojny na Ukrajine, resp. jej vybraných častí, dátový súbor budú predstavovať články týkajúce sa tohto konfliktu, ktoré boli vydané v skúmaných médiách v rámci štyroch vyššie vymedzených období.

Pomocou filtru pre fulltextové vyhľadávanie boli v databáze Newton Media Serach vyhľadané všetky články, ktoré v názve alebo samotnom texte obsahovali súčasne slová: *vojna, Ukrajina, Rusko, konflikt*. Do výberu boli zaradené slovenské denníky – Denník N, Postoj, Nový čas, Plus jeden deň v rámci vymedzených časových období. Kritéria spĺňalo 1114 článkov, pričom pre účely získania čo možno najrelevantnejšieho výsledku boli z analýzy vylúčené tie, ktoré sa opakovali alebo boli pre účely výskumu irelevantné, pretože sa vytýčenej témy týkali len okrajovo. Celkovo tak v tomto výskume bolo použitých 487 článkov.

¹¹⁰ HENDL, Jan. Kvalitatívni výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005, s. 48

2.4 Premenné a jej hodnoty

Následne bolo zostavených niekoľko premenných a hodnôt, ktoré môžu nadobúdať. Kódovaciu jednotku predstavoval jeden unikátny článok zo súboru dát. Celkovo bolo vo výskumu použitých 7 nasledovných premenných:

- *Dátum publikácie článku*
 1. obdobie pre ruským útokom na Ukrajinu (1. november 2021 – 23. február 2022)
 2. obdobie prvých týždňov vojny (24. február 2022 – 14. marec 2022)
 3. obdobie ukrajinskej letnej protiofenzívy (4. jún – 30. september 2023)
 4. obdobie druhého výročie ruskej agresie na Ukrajine (19. február 2024 – 3. marec 2024)

- *Spravodajské médium*
 1. Denník N
 2. Postoj
 3. Nový čas
 4. Plus jeden deň

- *Druh média*
 1. seriózne (Denník N, Postoj)
 2. bulvárne (Nový čas, Plus jeden deň)

- *Hlavná téma článku*
 1. vývoj bojov a celkovej situácie
 2. stav jednotlivých armád
 3. vplyv vojny na ľudí
 4. diplomacia
 5. kritika Ruska
 6. kritika Ukrajiny
 7. mierové iniciatívy
 8. iné

Na základe teoretického vymedzenia mierovej žurnalistiky od Galtunga a ďalších autorov, ktorí pôvodnú Galtungovu verziu doplnili, či pozmenili bolo pre túto analýzu vytvorených niekoľko indikátorov mierovej a vojnovkej žurnalistiky ako premennej.

- *Mierová žurnalistika*
 1. dôraz na humanitárne dôsledky konfliktu
 2. dôraz na obyčajných ľudí ako zdroje informácií
 3. reportovanie o neviditeľných efektoch konfliktu
 4. hra s nenulovým súčtom („win-win“ orientácia)
 5. proaktívne reportovanie (ešte pred vypuknutím násilia)
 6. informovanie o príčinách a histórii konfliktu
 7. sústredenie na riešenie konfliktu

- *Vojnová žurnalistika*
 1. dôraz na násilie ako také
 2. vojnový slovník
 3. dôraz na elity a oficiálne zdroje
 4. reportovanie o viditeľných efektoch konfliktu (počet mŕtvych, zničená technika)
 5. hra s nulovým súčtom („zero sum“ orientácia)
 6. používanie obviňujúceho a expresívneho jazyka
 7. sústredenie na aspekty, ktoré bránia riešeniu konfliktu

Každý článok bol analyzovaný skrz premennú mierová, resp. vojnová žurnalistika a boli mu priradené vyššie zmienené indikátory na základe jeho obsahu. Každý indikátor tak nadobúdal hodnotu 1. áno alebo 2. nie. Ak daný článok obsahoval viac indikátorov, ktoré boli priradené k premennej mierová žurnalistika bol kódovaný ako mierová žurnalistika, ak obsahoval viac indikátorov, ktoré boli priradené k premennej vojnová žurnalistika bol kódovaný ako vojnová žurnalistika. V prípade, ak mal článok rovnaký počet indikátorov mierovej i vojnovkej žurnalistiky bol kódovaný ako neutrálny. Premenná mierová alebo vojnová žurnalistika tak nadobúdala hodnotu 1. mierová žurnalistika, 2. vojnová žurnalistika alebo 3. neutrálne.

- Mierová alebo vojnová žurnalistika

1. mierová žurnalistika
2. vojnová žurnalistika
3. neutrálne

Na základe týchto údajov bola zostavená kódovacia kniha. Pre účely samotného kódovania, vyhodnocovania a vizualizácie získaných dát bol použitý program Microsoft Excel.

3 Analytická časť

Táto kapitola sa bude venovať výsledkom kvantitatívnej a kvalitatívnej analýzy obsahu novinárskych príspevkov, ktoré boli uverejnené vo vybraných denníkoch. V jednotlivých podkapitolách ku konkrétnym denníkoch bude okrem zhrnutia výsledkov analýzy venovaný priestor i čiastkovým výsledkom analýz, ktoré prislúchajú jednotlivých skúmaným časovým obdobiam.

3.1 Analýza obsahu v Denníku N

V rámci celého skúmaného obdobia bolo v Denníku uverejnených 351 novinárskych prejavov, ktoré obsahovali vopred zvolené kľúčové slová. Výberový súbor, ktorý vznikol po vylúčení príspevkov, ktoré sa opakovali alebo ich hlavná téma nebola priamo spojená vojnou na Ukrajine obsahoval 147 novinárskych prejavov.

Prevahu mali články, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika, pričom najviac sa ich vyskytlo v období *letná ukrajinská protiofenzíva*. Naopak najviac novinárskych prejavov, ktoré boli kódované ako mierová žurnalistika bolo vydaných v *období prvých týždňov vojny*. Bolo to spôsobené najmä prevahou článkov, ktoré sa sústredili na osudy obetí vojny, ktoré boli súčasne hlavnými zdrojmi jednotlivých článkov.

Graf č.1 : Priradenie článkov k mierovej alebo vojnovkej žurnalistike v Denníku N (údaje v %, n = 147).

Graf č.2: Výskyt článkov mierovej x vojnovkej žurnalistiky v jednotlivých obdobiach v Denníku N.

Spomedzi tém dominoval *vývoj bojov a aktuálnej situácie*. V porovnaní s ostatnými skúmanými denníkmi mali oveľa vyššie zastúpenie témy *vplyv vojny na ľudí* ale i *stav jednotlivých armád*. Suverénne najnižšie zastúpenie mala *téma kritika Ukrajiny*.

Spomedzi indikátorov mierovej žurnalistiky dominoval indikátor *dôraz na obyčajných ľudí ako zdroje konfliktu*. Pomerne veľké zastúpenie v porovnaní s ostatnými skúmanými denníkmi mal i indikátor *informovanie o príčinách a histórii konfliktu*, ktorý bol dominantný v období pred ruským útokom Ukrajinu. Na strane indikátorov vojnovnej žurnalistiky prevažovali indikátory *vojnový slovník* a *reportovanie o viditeľných efektoch konfliktu*.

3.1.1 Obdobie pred ruským útokom na Ukrajinu

V rámci obdobia od 1. novembra 2021 do 23. februára 2022 bolo v denníku nájdených 84 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 36 relevantných príspevkov pre analýzu. Rozdiely v počte článkov, ktoré boli kódované ako mierová a ako vojnová žurnalistika neboli veľmi výrazné. K mierovej žurnalistike bolo priradených 12 novinárskych prejavov, zatiaľ čo k vojnovnej žurnalistike ich bolo priradených 18. Šesť článkov bolo vyhodnotených ako neutrálnych. Spomedzi tém prevládal *vývoj bojov a aktuálnej situácie*. V Denníku N sa zároveň objavilo najviac článkov, ktorých témy nezodpovedali žiadnej hodnote, ktoré bola priradená premennej témy a preto bolo kódované ako *iné*.

Spomedzi všetkých skúmaných denníkov mali novinárske prejavy Denníka N najvyššiu frekvenciu indikátoru *informovanie o príčinách a histórii konfliktu* spomedzi indikátorov mierovej žurnalistiky. Viaceré články tak obsahovali vysvetľovanie vzájomných súvislostí ako napríklad v článku s titulkom *„Vojna s Ukrajinou môže stáť Putina všetko“*¹¹¹, alebo v príspevku s titulkom *„Mariupol je mesto pri silné povahy“*¹¹², v ktorom autorka podáva krátky exkurz do histórie mesta, ktorý spája s hrozbou, že v prípade ruskej ofenzívy bude mesto prvé na rade.

¹¹¹ TÓDA, Mirek. Vojna s Ukrajinou môže stáť Putina všetko. In Denník N, 2022, ročník 8, č. 6, s. 4.

¹¹² PROCHÁZKOVÁ, Petra. Mariupol je mesto pri silné povahy. In Denník N, 2022, ročník. 8, č. 33, s. 8.

Pomerne jednoznačne sa jednotlivé novinárske prejavy stavajú k Rusku. V článku s titulkom „*Nie, nie a ešte raz nie*“¹¹³ autor argumentuje, že neexistuje žiadna ukrajinská kríza, len ruská agresia. Podobný postoj sa vyskytuje i v článkoch, ktoré reportujú o postojoch svetových lídrov voči Rusku, ako v príspevku „*Európa si myslí, že Putin plánuje ešte niečo horšie ako vojnu*“¹¹⁴, v ktorom sa uvádza, že Rusko sa jednoducho nezastaví a neustúpi.

3.1.2 Obdobie prvých týždňov vojny

V rámci obdobia od 24. februára 2022 do 14. marca 2022 bolo v denníku nájdených 125 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 55 relevantných príspevkov pre analýzu. V porovnaní s ostatnými skúmanými denníkmi práve v Denníku N v tomto skúmanom období prevažovali články, ktoré boli kódované ako mierová žurnalistika. V tomto prípade išlo o 28 novinárskych prejavov, zatiaľ čo kódovaných ako vojnová žurnalistika bolo 19 článkov a ako neutrálnych bolo označených 8 novinárskych prejavov. Podobne ako v predchádzajúcom skúmanom období dominovala téma *vývoj bojov a aktuálnej situácie* a vo veľkej miere sa v článkoch vyskytovala i téma *vplyv vojny na ľudí*.

Práve s témou vplyvu vojny na ľudí sa spájajú i indikátory mierovej žurnalistiky, ktoré boli v článkoch prítomné v najvyššej miere. Vyskytovali sa teda hlavne indikátory *dôraz na humanitárne dôsledky konfliktu*, *dôraz na obyčajných ľudí ako zdroje informácií* a *dôraz na neviditeľné efekty konfliktu*. Články s titulkami „*Chlapček ktorý sám prišiel z Ukrajiny*“¹¹⁵ alebo „*Deťom nehovorím, že náš dom zbombardovali*“¹¹⁶ ukazujú príbehy Ukrajincov, ktorí museli kvôli vojne opustiť svoje domovy. Neviditeľné efekty konfliktu ukazuje i príspevok s titulkom „*Ukrajinci nám vo vojne ukazujú, ako si vážiť život*“, v ktorom autor vyzdvihuje Ukrajincov: „*Tými pravými Európanmi sú dnes Ukrajinci, lebo*

¹¹³ HVORECKÝ, Michal. Nie, nie a ešte raz nie. In Denník N, 2022, ročník 8, č. 30, s. 12.

¹¹⁴ KRASTEVA, Ivan. Európa si myslí, že Putin plánuje ešte niečo horšie ako vojnu. In Denník N, ročník 8, č. 24, s. 18.

¹¹⁵ BELLA, Vitalia. Chlapček, ktorý sám prišiel z Ukrajiny. In Denník N, ročník 8, č. 48, s. 2.

¹¹⁶ VRAŽDA, Daniel. Deťom nehovorím, že náš dom zbombardovali. In Denník N, ročník 8, č. 47, s. 12.

*nám pripomínajú existenciu vecí, pre ktoré stojí za to trpieť a na ktoré sme my už zabudli.*¹¹⁷

V článkoch kódovaných ako vojnová žurnalistika jasne prevažoval indikátor *vojenský jazyk a dôraz na viditeľné efekty konfliktu*, keďže tieto články hlavne prinášali informácie o aktuálnej situácii na bojisku. V článku s titulkom *„V Mariupole sa už kopú masové hroby“*¹¹⁸, ktorý opisoval zúfalú situáciu v meste sa novinári nevyhli použitiu slova genocída.

3.1.3 Obdobie ukrajinskej letnej protiofenzívy

V období od 4. júna 2023 do 30. septembra 2024 bolo v denníku nájdených 107 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 42 relevantných príspevkov pre analýzu. Medzi článkami mali jasnú prevahu tie, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika, pričom ich bolo celkom 25. Ďalších 9 článkov bolo kódovaných ako mierová žurnalistika a 8 novinárskych prejavov bolo označených ako neutrálnych.

Opätovne prevažovala téma *vývoj bojov a aktuálnej situácie* a väčšiu frekvenciu porovnaní s inými obdobiami mala téma *stav jednotlivých armád*, čo zrejme súviselo so spustením protiofenzívy zo strany Ukrajiny v tomto období. Viacero článkov bolo teda zameraných na informovanie o tom, ako sa vyvíja dlhoočakávaná ofenzíva, napríklad v článku s titulkom *„Rusi ušli z prvých dedín, no zničili aj západnú techniku.“*¹¹⁹ Protiofenzíve odpovedali aj najviac vyskytujúce sa indikátory vojnovéj žurnalistiky, pričom išlo najmä o *vojnový jazyk a reportovanie o viditeľných efektoch konfliktu*, ktoré sa prejavili okrem iného aj v informovaní o zničenej Kachovskej priehrade. V obsahu viacerých článkov sa vyskytol indikátor *hra s nulovým súčtom*, pričom autor článku s titulkom

¹¹⁷ ŠIMEČKA, M. Martin. Ukrajinci nám vo vojne ukazujú ako si vážiť život. In Denník N, 2022, ročník 8, č. 42, s. 14.

¹¹⁸ VASILKO, Tomáš. V Mariupole už kopú masové hroby. In Denník N, 2022, ročník 8, č. 49, s. 2.

¹¹⁹ VASILKO, Tomáš. Rusi ušlo z prvých dedín, no zničili aj západnú techniku. In Denník N, ročník 9, č. 111, s. 10.

„Trvalý mier zabezpečí víťazstvo Ukrajiny“¹²⁰ varuje, že pre Ukrajinu ide o existenčný boj a nemala by hneď pristúpiť na rokovania, ak prvé týždne protiofenzívy nejdú tak, ako boli plánované.

Postoje k Ukrajine a Rusku sú najlepšie ilustrované v príspevku s titulkom „*Blaha je za Putina, Kollár vidí rozklad*“, v ktorom dostali priestor slovenskí politickí predstavitelia, ktorí súhlasia s tým, aby Ukrajina prišla o svoje východné územia momentálne okupované Ruskom, ale i tí s názorom, že je len otázkou času, kedy „*Ukrajinci Rusov vyprášia*.“¹²¹

3.1.4 Obdobie druhého výročia ruskej agresie na Ukrajine

V rámci obdobia od 19. februára 2024 do 3. marca 2024 bolo v denníku nájdených 35 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 14 relevantných príspevkov pre analýzu. Celkovo 7 príspevkov bolo kódovaných ako vojnová žurnalistika, 3 ako mierová žurnalistika a 4 boli označené ako neutrálne. Spomedzi tém i v tomto období prevažoval *vývoj bojov a aktuálnej situácie* a v tesnom závese nasledovala téma *stav jednotlivých armád*.

Spomedzi indikátorov vojnovkej žurnalistiky dominoval *vojnový jazyk*, ako v článkoch s titulkami „*Na zostrelenie majú desiatky sekúnd*“¹²² alebo „*Konflikt na Ukrajine sa zmenil na vojnu dronov*“.¹²³ Článok z toho obdobia sa venovali i vyhláseniam francúzskeho prezidenta Macrona ohľadne možnosti vyslania pozemných jednotiek na územie Ukrajiny. V porovnaní s denníkom Postoj sa však skôr venovali vyvracaniu týchto tvrdení s ohľadom na slovenský kontext v článku s titulkom „*Naši vojaci na Ukrajine, to je Ficova fikcia*.“¹²⁴ Postoj k stranám konfliktu možno najlepšie ilustrovať článok, ktorý vyšiel v deň 2. výročia ruského útoku s titulkom „*Podporujete Putinovo Rusko? Ste na*

¹²⁰ FEDOROV, Yuri. Trvalý mier zabezpečí víťazstvo Ukrajiny. In Denník N, 2023, ročník 9, č. 135, s. 15.

¹²¹ MIKUŠOVIČ, Dušan. Blaha je za Putina, Kollár vidí rozklad. In Denník N, 2023, ročník 9, č.121, s.7.

¹²² TÓDA, Mirek. Na zostrelenie majú desiatky sekúnd. In Denník N, 2024, ročník 10, č. 42, s. 10.

¹²³ TÓDA, Mirek. Konflikt na Ukrajine sa zmenil na vojnu dronov. In Denník N, 2024, ročník 10, č. 39, s. 2.

¹²⁴ ŠNÍDL, Vladimír. Naši vojaci na Ukrajine, to je Ficova fikcia. In Denník N, 2024, ročník 10, č. 41, s. 2.

strane zla“ v ktorom autor konštatuje: „Zem nie je plochá, ale guľatá; vraždenie nie je tradícia, ale zločin; Rusko neoslobodzuje, ale tyranizuje. Také sú fakty. Bodka.“¹²⁵

3.2. Analýza obsahu v denníku Postoj

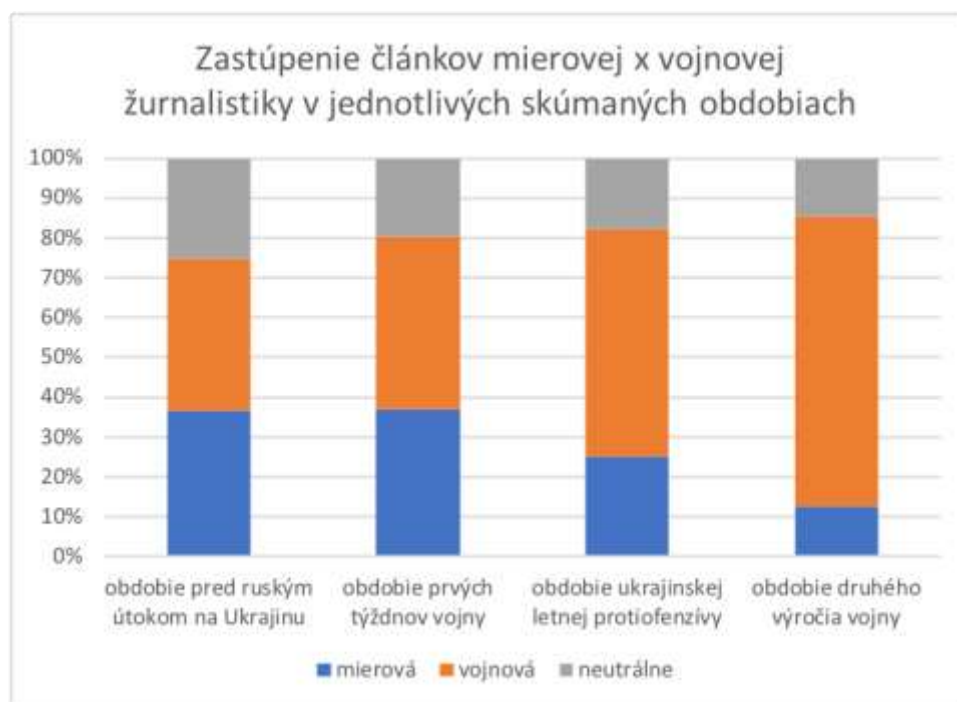
V rámci celého skúmaného obdobia bolo v denníku Nový čas uverejnených 415 novinárskych prejavov, ktoré obsahovali vopred zvolené kľúčové slová. Výberový súbor, ktorý vznikol po vylúčení príspevkov, ktoré sa opakovali alebo ich hlavná téma nebola priamo spojená vojnou na Ukrajine obsahoval 181 novinárskych prejavov.

Celkovo v denníku prevládali články kódované ako vojnová žurnalistika, no v prvých dvoch skúmaných obdobiach boli ich pomer takmer identický s pomerom článkov kódovaných ako mierová žurnalistika. Spomedzi tém dominovali *vývoj bojov a aktuálnej situácie a diplomacia*. Najčastejšie vyskytujúcim indikátorom mierovej žurnalistiky bol indikátor *mierové riešenia*. Na strane vojnovnej žurnalistiky prevládal indikátor *vojnový jazyk a dôraz na elity a oficiálne zdroje*.

¹²⁵ PATAJ, Roman. Podporujete Putinovo Rusko? Ste na strane zla. In Denník N, 2024, ročník 10, č. 39, s. 24.

Graf č.3 : Priradenie článkov k mierovej alebo vojnovej žurnalistike v denníku Postoj (údaje v %, n = 181)

Graf č.4 : Výskyt článkov mierovej x vojnovej žurnalistiky v jednotlivých skúmaných obdobiach v denníku Postoj.

3.2.1 Obdobie pred ruským útokom na Ukrajinu

V rámci obdobia od 1. novembra 2021 do 23. februára 2022 bolo v denníku nájdených 138 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 52 relevantných príspevkov pre analýzu. Rozloženie toho, či boli články kódované ako mierová alebo vojnová žurnalistika bolo takmer identické, pričom k mierovej bolo priradených 19 článkov a k vojnovej žurnalistike celkovo 20 článkov. Ako neutrálnych bolo kódovaných 13 novinárskych prejavov. Z tém prevažovali *vývoj bojov a aktuálnej situácie, diplomacia a mierové iniciatívy*.

Spomedzi indikátorov mierovej žurnalistiky, ktoré sa v novinárskych prejavoch vyskytovali dominoval indikátor *sústredenie na riešenie konfliktu*. V porovnaní s ostatnými skúmanými denníkmi sa v denníku Postoj vyskytlo mnohonásobne viac článkov, ktoré informovali o snahách svetových lídrov o deeskaláciu konfliktu. Išlo napríklad o články

s titulkami „Kremel' ocenil, že Biden, chce pokračovať v rokovaniach o Ukrajine“¹²⁶, Západní lídri rokovali o ukrajinskej kríze, či dokonca „Pápež vyzýva na medzinárodný dialóg na zmiernenie napätia medzi Ruskom a Kyjevom.“¹²⁷ Niekoľko skúmaných článkov bolo venovaných diplomatickým aktivitám francúzskeho prezidenta Macrona, ktorý okrem iného v článku s titulkom „Európania nebudú mať bezpečie, ak ho nebude mať Rusko, tvrdí Macron“ uviedol že „Rusko je európska krajina, je nutné s ňou spolupracovať na budovaní mieru v Európe.“¹²⁸ Snahy o diplomatické riešenie sa však niesli i v ostrejšom duchu a kritizovali Rusko, napríklad v článku s titulkom „Európa musí na konanie Ruska voči Kyjevu reagovať tvrdo“ uviedol poľský premiér Morawiecki, že „v reakcii na Putinove provokácie musíme držať spolu“.¹²⁹

Trochu prekvapivo vyšlo v denníku Postoj v tomto období menej článkov, ktoré by vysvetľovali bližšie históriu konfliktu, než v bulvárnom denníku Plus jeden deň. V rámci analýzy bol nájdený len jeden príspevok s titulkom „Putin je výborný taktik ale mizerný stratég“¹³⁰ v ktorom autor opisuje vývoj vzťahov Ukrajiny a Rusku od pádu Sovietskeho zväzu.

Za isté špecifikum denníku Postoj v tomto období možno považovať i aktívne vyvracanie dezinformácií, ktoré sa v tomto období šírili i články, ktoré stále dávali nádej v mierové riešenie a možnosť, že nedôjde k ozbrojenému útoku na Ukrajinu. Autor v článku s titulom „Svet odpočítava dni do vojny, no stále je možný aj iný scenár“¹³¹, prezentuje argumenty v prospech toho, že nemusí prísť k nevyhnutnému vyústeniu situácie v ozbrojený konflikt.

¹²⁶ Kremel' ocenil, že Biden chce pokračovať v rokovaniach o Ukrajine. In Postoj, 16. 2. 2022.

¹²⁷ Pápež vyzýva na medzinárodný dialóg na zmiernenie napätia medzi Ruskom a Kyjevom. In Postoj, 12.12.2021.

¹²⁸ Európania nebudú mať bezpečie, ak ho nebude mať Rusko, tvrdí Macron. In Postoj, 8.2.2022.

¹²⁹ Európa musí na konanie Ruska voči Kyjevu reagovať tvrdo, tvrdí poľský premiér. In Postoj, 10.12.2021.

¹³⁰ Putin je výborný taktik ale mizerný stratég. In Postoj, 14. 1. 2022.

¹³¹ MAJCHRÁK, Jozef. Svet odpočítava dni do vojny, no stále je možný aj iný scenár. In postoj, 15.2. 2022.

3.2.2 Obdobie prvých týždňov vojny

V rámci obdobia od 24. februára 2022 do 14. marca 2022 bolo v denníku nájdených 112 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 46 relevantných príspevkov pre analýzu. Spomedzi článkov bolo celkovo 20 kódovaných ako vojnová žurnalistika, 17 ako mierová žurnalistika a 9 ako neutrálnych. V rámci tém mali prevahu *vývoj bojov a celkovej situácie a kritika Ruska*.

Najčastejšie sa vyskytujúcimi indikátormi mierovej žurnalistiky boli *dôraz humanitárne aspekty konfliktu a dôraz na obyčajných ľudí ako zdroje informácií*, čomu odpovedali novinárske príspevky, ktoré sa zaoberali príbehmi ukrajinských vojakov alebo utečencov, ktorí našli dočasný domov na Slovensku. Išlo napríklad o články s titulkami *„Bojím sa, ale srdce mi prikazuje ísť bojovať“*¹³² alebo *„Trieda začala tliekať, ukrajinské deti boli dojaté a nielen oni“*.¹³³

V rámci článkov, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika prevládali indikátory *vojnový jazyk a dôraz na elity a oficiálne zdroje*. Mnoho článkov obsahovalo vyjadrenia rôznych politických lídrov, ktorí prezentovali názory na konflikt, pričom drvivá väčšina odsúdila ozbrojený útok zo strany Ruska. V článku s titulkom *„Ukrajina nám mizne pred očami. Putin sa nezastaví, kým nedostane všetko“* uviedol vtedajší slovenský premiér Heger: *„Kremeľ je koreňom problému, Ukrajina vôbec nie je problém, Ukrajina je obeť.“*¹³⁴

Postoj ako konzervatívny denník v tomto období priniesol i niekoľko článkov zameraných na rôzne postoje cirkevných predstaviteľov, pričom väčšina sa jasne postavila na stranu Ukrajiny, ako napríklad v článku *„Gréckokatolícky väčší arcibiskup Ševčuk vyzval na obranu Ukrajiny“*, v ktorom Ševčuk uviedol *„Sme ľud, ktorý miluje mier. A práve preto sme pripravení ho brániť a bojovať zaň“*¹³⁵.

¹³² VOTRUBOVÁ, Kristína. Bojím sa, ale srdce mi prikazuje ísť bojovať. In Postoj, 5.3. 2022.

¹³³ HORVÁTHOVÁ, Stanislava. Trieda začala tliekať, Ukrajinské deti boli dojaté a nielen oni. In Postoj, 10.3. 2022.

¹³⁴ Ukrajina nám mizne pred očami. Putin sa nezastaví, kým nedostane všetko. In Postoj, 10.3. 2022.

¹³⁵ KRUPA, Ján. Gréckokatolícky väčší arcibiskup Ševčuk vyzval na obranu Ukrajiny. In Postoj, 24.2. 2022.

3.2.3 Obdobie ukrajinskej letnej protiofenzívy

V období od 4. júna 2023 do 30. septembra 2024 bolo v denníku nájdených 76 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 28 relevantných príspevkov pre analýzu. Zo skúmaných príspevkov bolo 16 kódovaných ako vojnová žurnalistika, 7 ako mierová žurnalistika a 5 ako neutrálnych.

Opätovne v rámci tém prevládal *vývoj bojov a celkovej situácie*. Podobne ako v denníku Plus jedeň deň sa i v Postoji objavila častejšie téma *mierových iniciatív*. Odpovedajú indikátor *sústredenie na riešenie konfliktu* tak bol prítomný vo viacerých článkoch ako napríklad s titulkom „*Pápežov mierový vyslanec Zuppi prišiel do Moskvy rokovať o vojne na Ukrajine*“,¹³⁶ alebo v príspevku s titulkom „*Scholz plánuje čoskoro rokovať s Putinom*“.¹³⁷

V porovnaní s Denníkom N sa v Postoji venovali ukrajinskej protiofenzíve omnoho menej, hoci stále v rámci článkov kódovaných ako vojnová žurnalistika prevládal indikátor *vojnový slovník*. Vo viacerých článkoch autori pracovali s indikátorom *sústredenia na aspekty, ktoré bránia riešeniu konfliktu*. Práve v článku s titulkom „*Musíme sa pripraviť na dlhú vojnu na Ukrajine*“ je citovaný generálny tajomník NATO Stoltenberg, ktorý uvádza: „*Všetci si želáme rýchly mier, no súčasne musíme uznať – ak prezident Zelenskyj a Ukrajinci prestanú bojovať, ich krajina prestane existovať*“.¹³⁸

3.2.4 Obdobie druhého výročia ruskej agresie na Ukrajine

V rámci obdobia od 19. februára 2024 do 3. marca 2024 bolo v denníku nájdených 89 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 55 relevantných príspevkov pre analýzu. Vo výberovom súbore mali jasnú prevahu tie, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika, pričom ich bolo celkom 40. Ďalších 7 bolo kódovaných ako mierová žurnalistika a 8 ako neutrálnych.

¹³⁶ Pápežov mierový vyslanec Zuppi prišiel do Moskvy rokovať o vojne na Ukrajine. In Postoj, 28.6.2023.

¹³⁷ Scholz plánuje čoskoro rokovať s Putinom. In Postoj, 10. 6. 2023.

¹³⁸ Musíme sa pripraviť na dlhú vojnu na Ukrajine. In Postoj, 17.9.2023.

Spomedzi tém prevládali *vývoj bojov a celkovej situácie a stav jednotlivých armád*. Téma *mierových iniciatív* ostala v jasnej menšine, pričom v rámci indikátorov mierovej žurnalistiky bol najviac zastúpený indikátor *dôraz na humanitárne aspekty*, napríklad v článku s titulkom „*Ženy majú mužov na fronte alebo v meste medzi fotkami padlých vojakov*“¹³⁹ alebo v článku „*Rozumiem zmene atmosféry na Slovensku. Je veľmi ťažké pomáhať stále*“¹⁴⁰, v ktorom mladá ukrajinská žena z opisuje svoj odchod z Ukrajiny a nový život na Slovensku.

Vo väčšine skúmaných článkoch prevládali indikátory vojnovéj žurnalistiky, pričom išlo hlavne o *vojnový jazyk a dôraz na viditeľné aspekty konfliktu*. Do veľkej miery sa tak články zaoberali ofenzívou pri meste Avdivjivka či meškajúcimi dodávkami vojenskej techniky pre Ukrajinu, ktoré jej bránia v ďalšom postupe. V článku s titulkom „*Ukrajina je po dvoch rokoch vojny v defenzíve, ale ďalej bojuje o každý meter*“¹⁴¹ je očividne prítomný vojnový jazyk, no zároveň svetoví lídri vyzývajú na mier, ktorý však nemá byť dosiahnutý ústupom agresorovi. Vo veľkej miere sa články podobne ako v Denníku N zaoberali aj návrhom prezidenta Macrona ohľadne možnosti vyslania vojenských jednotiek na Ukrajinu.

3.3 Analýza obsahu v denníku Nový čas

V rámci celého skúmaného obdobia bolo v denníku Nový čas uverejnených 136 novinárskych prejavov, ktoré obsahovali vopred zvolené kľúčové slová. Výberový súbor, ktorý vznikol po vylúčení príspevkov, ktoré sa opakovali alebo ich hlavná téma nebola priamo spojená vojnou na Ukrajine obsahoval 63 novinárskych prejavov.

Podobne ako v ostatných skúmaných denníkoch aj v Novom čase prevládali príspevky, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika, pričom najvyšší pomer ich výskytu voči ostatným novinárskym prejavom bol v *období pred ruským útokom na Ukrajinu*.

¹³⁹ BREZÁNI, Juraj – MAJCHRÁK, Jozef. Ženy majú mužov na fronte alebo v meste medzi fotkami padlých vojakov. In Postoj, 22.2.2024.

¹⁴⁰ VOTRUBOVÁ, Kristína. Rozumiem zmene atmosféry na Slovensku. Je veľmi ťažké pomáhať stále. In Postoj, 24.2.2024.

¹⁴¹ Ukrajina je po dvoch rokoch vojny v defenzíve ale ďalej bojuje o každý meter. In Postoj, 24.2.2024.

Graf č.5 : Priradenie článkov k mierovej alebo vojrovej žurnalistike v denníku Nový čas (údaje v %, n = 63).

Graf č.6 : Výskyt článkov mierovej x vojrovej žurnalistiky v jednotlivých obdobiach v denníku Nový čas.

Medzi témami dominoval *vývoj bojov a aktuálnej situácie*. Pomerne veľké zastúpenie mala i téma *vplyv vojny na ľudí a kritika Ruska*. V rámci jednotlivých indikátorov mierovej a vojnovkej žurnalistiky dominoval *dôraz na humanitárne aspekty a neviditeľné efekty konfliktu*. Na strane vojnovkej žurnalistiky išlo jednoznačne o *vojnový jazyk a viditeľné efekty konfliktu*.

3.3.1 Obdobie pred ruským útokom na Ukrajinu

V rámci obdobia od 1. novembra 2021 do 23. februára 2022 bolo v denníku nájdených 14 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval deväť relevantných príspevkov pre analýzu. Z týchto príspevkov bolo šesť kódovaných ako vojnová žurnalistika, pričom v nich dominovali indikátory *vojnový slovník a dôraz na elity a oficiálne zdroje*. Naproti tomu iba jeden príspevok bol kódovaný ako mierová žurnalistika a dva ako neutrálne.

V rámci tém dominoval *vývoj bojov a aktuálnej situácie*, ktoré sa v skúmaných novinárskych prejavoch prejavovali najmä informovaním o tom, ako aktuálne dianie môže ovplyvniť Slovensko, ktoré hraničilo až so šírením strachu, pričom niekoľko článkov sa venovalo aj možnosti nasadenia jednotiek NATO v dôsledku možného ruského útoku na Ukrajinu. Práve v tomto aspekte sa do istej miery odlišuje reportovanie Nového času od ostatných skúmaných denníkov. Článku s titulkom „*Ruská technika môže zasiahnuť aj Slovensko*“ označuje situáciu za najhoršiu na kontinente od konca druhej svetovej vojny, okrem toho jasne kritizuje Rusko pretože „*Rusko má nerealizovateľné požiadavky. Prepisovali by celú bezpečnostnú architektúru, prepisovali by svet do ktorého SR vstúpilo v roku 1989.*“¹⁴²

3.3.2 Obdobie prvých týždňov vojny

V rámci obdobia od 24. februára 2022 do 14. marca 2022 bolo v denníku nájdených 96 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený

¹⁴² Ruská technika môže zasiahnuť aj Slovensko. In Nový čas, 2022, Ročník 32 , č. 24, s. 4.

výberový súbor, ktorý obsahoval 41 relevantných príspevkov pre analýzu. Z výberového súboru bolo 22 novinárskych prejavov kódovaných ako vojnová žurnalistika, pričom v nich prevládali indikátory *vojnový jazyk* a *viditeľné efekty konfliktu*. Ďalších 11 článkov bolo kódovaných ako mierová žurnalistika v ktorých prevládali indikátory *dôraz na humanitárne aspekty konfliktu* a *reportovanie o neviditeľných efektoch konfliktu*. Spomedzi tém boli v tom sledovanom období dominantné *vývoj bojov a celkovej situácie, vplyv vojny na ľudí, ale i kritika Ruska*.

Mnoho novinárskych prejavov ako napríklad články s titulkami „*Z Mariupola je cintorín*“¹⁴³ alebo „*Bombardovali budúce mamičky*“¹⁴⁴, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika ukázali viditeľné efekty konfliktu, ako ľudské a materiálne strany. Články, ktoré sa vyznačovali *vojnovým jazykom* a v mediálnom pokrytí prvých týždňov jasne dominovali, prinášali informácie o aktuálnom vývoji bojov, možných ďalších scenárov, ale i potenciálnej hrozbe jadrových zbraní.

Denník v tomto období prinášal i články s príbehmi ľudí, ktorých zasiahla vojna. V článku s titulkom „*Zobrali sme deti a ušli preč*“ opisujú svoj odchod z Ukrajiny: „*Zbalili sme to najnutnejšie a odišli sme. Raz sa chceme vrátiť, ale kedy to bude nevieme. Určite až potom keď zavládne mier.*“¹⁴⁵ Podobne opisuje osudy odídených detí z Ukrajiny aj príspevok s titulkom „*Toto sú malí hrdinovia vojny na Ukrajine*“.¹⁴⁶

V tomto období v denníku vyšli i články, ktoré informovali o možných mierových rokovaníach s titulkami „*O mieri budú rokovať na hraniciach*“¹⁴⁷ či „*Rozhodne štvrtok o prímerí?*“¹⁴⁸ Súčasne však poukazovali na to, že Rusko podľa niektorých lídrov môže klamať telom a iba predstierať, že chce rokovať. Podobne ako v ostatných denníkoch sa aj v Novom čase v tomto období vyskytuje veľa článkov, v ktorých je odsudzované konanie Ruska rôznymi aktérmi, či už ide o politické elity ako napríklad v článku s titulkom

¹⁴³ Z Mariupola je cintorín. In Nový čas, 2022, Ročník 32, č. 71, s. 4.

¹⁴⁴ Bombardovali budúce mamičky. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 68, s. 4.

¹⁴⁵ Zobrali sme deti a ušli preč. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 54, s. 10.

¹⁴⁶ Toto sú malí hrdinovia vojny na Ukrajine. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 64, s. 2.

¹⁴⁷ O mieri budú rokovať na hraniciach. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 52, s. 8.

¹⁴⁸ Rozhodne štvrtok o prímerí? In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 65, s. 2.

„*Putinove podmienky sú zámkou na agresiu*“¹⁴⁹ alebo aj autority zo športového sveta v článku s titulkom „*Vettel v Bahrajne jazdil v prilbe v ukrajinských farbách*.“¹⁵⁰

3.3.3 Obdobie ukrajinskej letnej protiofenzívy

V období od 4. júna 2023 do 30. septembra 2024 bolo v denníku nájdených 21 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 10 relevantných príspevkov pre analýzu. Z tohto počtu bolo 5 novinárskych prejavov kódovaných ako vojnová žurnalistika, pričom prevažoval indikátor *vojnový jazyk*. Ďalšie 3 príspevky boli kódované ako mierová žurnalistika a 2 ako neutrálne. Hlavnými témami boli opätovne *vývoj bojov a aktuálnej situácie, diplomacia* či *kritika Ruska*.

V článku s titulkom „*Čo dohodol v Bratislave*“¹⁵¹, ktorý pokrýval stretnutie ukrajinského prezidenta Zelenského a slovenskej prezidentky Čaputovej zaznela podpora prezidentky pre mierové iniciatívy, ktoré by mali viesť k spravodlivému mieru s rešpektom k suverenite Ukrajiny. Naopak v ostrom protiklade k týmto vyhláseniam vyznieva článok s titulkom „*Toto všetko si vykričali*“, kde má priestor predseda SNS Danko, ktorý v debate uviedol: „*Ja som hovoril, že nedráždite Rusov, sú na územiach, ktoré historicky považujú za svoje*.“¹⁵²

Hoci niektoré články obsahovali i indikátory, ktoré boli pridelené mierovej žurnalistike, nakoniec v nich prevážili vojnové indikátory a preto boli dané príspevky kódované ako vojnová žurnalistika. Ide hlavne o články s titulkami „*Podmínovaná je aj jadrová elektrárňa*“¹⁵³ a „*Priehrada zatopila desaťtisíce ľudí*“¹⁵⁴, ktoré okrem iného ukazujú aj humanitárne a neviditeľné dôsledky ruskej agresie. Týmto znakmi sa vyznačuje

¹⁴⁹ Putinove podmienky sú zámkou na agresiu. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 59, s. 6.

¹⁵⁰ Vettel v Bahrajne jazdil v prilbe v ukrajinských farbách. In Nový čas. 2022, ročník 32, č. 68, s. 24.

¹⁵¹ Čo dohodol v Bratislave. In Nový čas, 2023, ročník 33, č. 181, s. 2.

¹⁵² Toto všetko si vykričali. In Nový Čas, 2023, ročník 33, č. 161, s. 5.

¹⁵³ Podmínovaná je aj jadrová elektrárňa. In Nový čas, 2023, Ročník 33, č. 152, s. 38.

¹⁵⁴ Priehrada zatopila desaťtisíce ľudí. In Nový čas, 2023, Ročník 33, č. 151, s. 38.

i článok s titulkom „*Vrátíme sa na front*“¹⁵⁵, ktorý zobrazuje osud ukrajinských vojakov, ktorým sa podarilo dostať z ruského zajatia.

3.3.4 Obdobie druhého výročia ruskej agresie na Ukrajine

V rámci obdobia od 19. februára 2024 do 3. marca 2024 bolo v denníku nájdených 5 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 3 relevantné príspevky pre analýzu. Dva príspevky boli kódované ako vojnová žurnalistika a jeden ako neutrálny. Hlavnou témou každého článku bol *vývoj bojov a aktuálnej situácie*. Hoci článok s titulkom „*Ukončí konflikt kompromis s Ruskom?*“¹⁵⁶ obsahuje stručnú informáciu o druhom výročí vojny a náladách voči vojne, ktoré majú jednotlivé európske štáty, v skutočnosti sa nevenuje otázke mierových riešení či iniciatív.

Novinárske prejavy sa rovnako ako v prípade obdobia pre ruským útokom sústreďujú hlavne na dôsledky vojny na Slovensko, pričom v článku „*Pôjdu naši vojaci bojovať na Ukrajinu*“ je citovaný slovenský premiér Fico, ktorý podľa vlastných slov urobí „*všetko preto, aby zabránil priamej účasti slovenských vojakov vo vojne na Ukrajine*“.¹⁵⁷ Zároveň sa v článku objavujú i názory iných zahraničných politických partnerov, ktorí „*nebudú ustupovať zlu*“, na ktorých postojoch možno ilustrovať jednoznačný postoj voči Rusku.

3.4 Analýza obsahu v denníku Plus jeden deň

V rámci celého skúmaného obdobia bolo v denníku Plus jeden deň uverejnených 212 novinárskych prejavov, ktoré obsahovali vopred definované kľúčové slová. Výberový súbor, ktorý vznikol po vylúčení príspevkov, ktoré sa opakovali alebo ich hlavná téma nebola priamo spojená vojnou na Ukrajine obsahoval 96 novinárskych prejavov.

¹⁵⁵ Vrátíme sa na front. In Nový čas, 2023, Ročník 33, č. 183, s. 31.

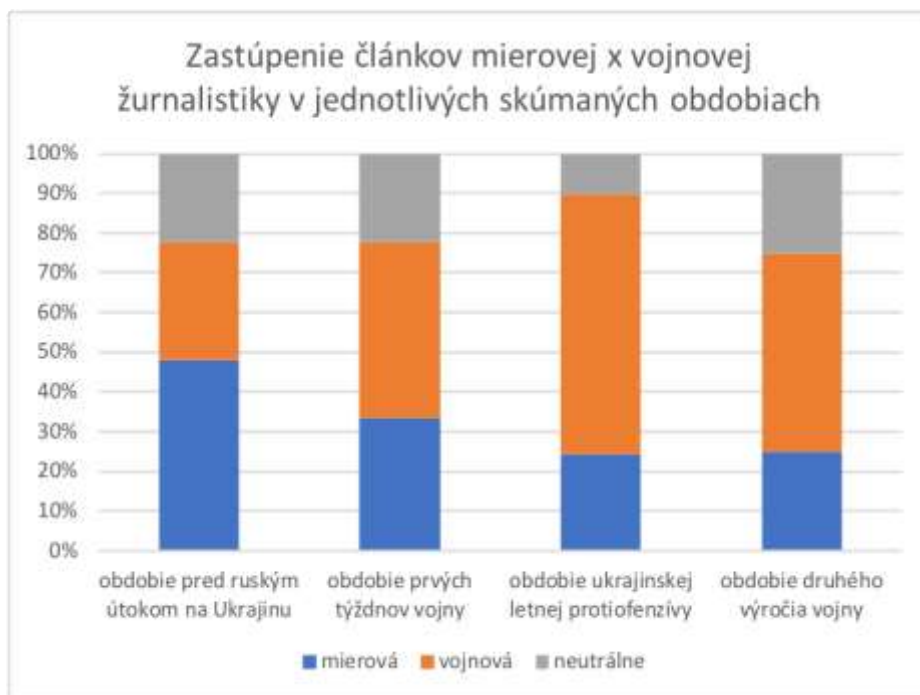
¹⁵⁶ Ukončí konflikt kompromis s Ruskom. In Nový čas, 2024, ročník 34, č. 46, s. 22.

¹⁵⁷ Pôjdu naši vojaci na Ukrajinu? In Nový čas, ročník 34, č. 48, s. 2.

V denníku prevládali články, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika, pričom ich najvyšší pomer k ostatným článkom sa vyskytol v rámci *obdobia letná ukrajinská protiofenzíva*. Naopak najväčší pomer článkov kódovaných ako mierová žurnalistika voči ostatným možno vidieť v *období pred ruským útokom na Ukrajinu*. Táto skutočnosť v prípade tohto denníka potvrdzuje vyššie vymedzený teoretický predpoklad o tom, že novinárske prejavy v duchu mierovej žurnalistiky sa sústreďujú okrem iného na proaktívne reportovanie ešte pred vypuknutím násilia.

Graf č.7 : Priradenie článkov k mierovej alebo vojnovaj žurnalistike v denníku Plus jeden deň (údaje v %, n = 96).

Graf č.8 : Výskyt článkov mierovej x vojnovkej žurnalistiky v jednotlivých obdobiach v denníku Plus jeden deň.

Spomedzi tém skúmaných novinárskych príspevkov mala jasnú prevahu téma *vývoj bojov a aktuálnej situácie*. Ďalšie témy boli rôzne rozptýlené v rámci skúmaných období, pričom *diplomacia* mala prevahu v období pred samotným ruským útokom a *vplyv vojny na ľudí* malo silné postavenie počas obdobia prvých týždňov vojny. V otázke postoja k jednotlivým aktérom konfliktu dominovala *kritika Ruska*, ktoré bolo jasne označené za agresora, zatiaľ čo *kritika Ukrajiny* bola zastúpená len v jednom zo skúmaných článkov.

Súčasne možno konštatovať, že na základe distribúcie jednotlivých indikátorov mierovej a vojnovkej žurnalistiky, bol v rámci mierovej žurnalistiky najčastejšie vyskytujúcim sa indikátorom v jednotlivých článkoch indikátor *mierové riešenia*. Na strane vojnovkej žurnalistiky išlo o indikátory *vojnový slovník a dôraz na elity a oficiálne zdroje*.

3.4.1 Obdobie pred ruským útokom na Ukrajinu

V rámci obdobia od 1. novembra 2021 do 23. februára 2022 bolo v denníku nájdených 49 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 27 relevantných príspevkov pre analýzu.

V súlade s vyššie definovanými teoretickými východiskami sa potvrdila prevaha indikátora mierovej žurnalistiky, ktorý sme si definovali ako *proaktívne reportovanie (ešte pred vypuknutím násilia)*. V tomto období tak prevládali články v ktorých mali všeobecne prevahu indikátory mierovej žurnalistiky, pričom novinárskych prejavov, ktoré boli kódované ako mierová žurnalistika bolo celkovo 13, ako vojnová žurnalistika celkovo 8 a ako neutrálnych ich vyšlo z analýzy celkovo 6. Možno tu teda vidieť výrazný rozdiel v počte článkov kódovaných ako mierová žurnalistika v porovnaní s denníkom Nový čas, v ktorom tvorili v tomto období jasnú menšiu.

Okrem indikátora *proaktívne reportovanie* dominovali v rámci novinárskych prejavov charakterizovaných v línii mierovej žurnalistiky aj indikátory *dôraz na obyčajných ľudí ako zdroj informácií* a *reportovanie o neviditeľných efektoch konfliktu*. Táto prevaha bola spôsobená hlavne príspevkami, ktoré sa venovali výpovediam ukrajinskej občanov, ktorí prezentovali svoje plány v prípade vypuknutia násilného konfliktu. V rámci článkov, ktoré boli zaradené napísané v línii vojrovej žurnalistiky prevládali indikátory *vojenský slovník* a *dôraz na elity ako zdroj informácií*. Išlo teda najmä o príspevky, ktoré obsahovali oficiálne vyjadrenia politikov o tom, aký môže nastať vývoj aktuálnej situácie.

Medzi témami v tomto období dominovala *diplomacia* a teda informovanie o aktivitách mnohých svetových politikov, ktorými sa snažili zabrániť vypuknutiu násilného konfliktu. Denník v tejto línii priniesol i článok o ceste francúzskeho prezidenta Macrona do Moskvy, kde bol počas stretnutia s ruským prezidentom Putinom posadený za známy dlhý stôl, ktorý ho oddeľoval od Putina, ktorý bol zverejnený s bulvárnym titulkom „*Že na seba vôbec videli!*“¹⁵⁸ Viaceré články obsahovali isté historické paralely medzi Putinovským Ruskom a Hitlerovským Nemecko, pričom hlavne prirovnávali aktuálne snahy západných lídrov odvrátiť agresiu Ruska na Ukrajinu ku pokusom vtedajších európskych predstaviteľov zaistiť trvalý mier dohodou s nacistickým Nemeckom. Ďalšími témami bol vývoj aktuálnej situácie po tom, ako sa k ukrajinským hraniciam priblížili ruskí vojaci koncom roka 2021 ale i téma *vplyvu vojny na ľudí*, ktorá obsiahla príbehy obyčajných Ukrajincov, ktorí sa pripravovali na potenciálny útok zo strany Ruska. V otázke postoja voči Rusku alebo Ukrajine sa novinárske prejavy sústredili hlavne na reprezentantov domácej politickej scény.

¹⁵⁸ Že na seba vôbec dovideli. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 32, s. 19.

Článok s titulkom „*Kollár bráni Ukrajinu...Danko hovorí, že si majú pomôcť sami*“¹⁵⁹ ukazuje rôznorodé postoje vtedajších koalíčných i opozičných slovenských politikov na otázku ku ktorej strane sporu sa viac prikláňajú. Hoci sa väčšina prikláňa k názoru, že Ukrajina je suverénny štát a jej napadnutie Ruskom by bolo v rozpore s medzinárodným právom, niektorí krajne pravicoví politici naopak uznávajú obavy Ruska z rozširovania NATO na východ.

3.4.2 Obdobie prvých týždňov vojny

V rámci obdobia od 24. februára 2022 do 14. marca 2022 bolo v denníku nájdených 92 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 36 relevantných príspevkov pre analýzu. Spomedzi vybraných článkov bolo 16 kódovaných ako vojnová žurnalistika, pričom v rámci týchto príspevkov prevládali indikátor *vojnový slovník*, zatiaľ čo článkov kódovaných ako mierová žurnalistika bolo identifikovaných celkovo 12 a prevládali v nich indikátory *humanitárne aspekty konfliktu a sústredenie na riešenie konfliktu*. Osem článkov bolo kódovaných ako neutrálnych. Spomedzi tém jasne dominoval *vývoj bojov a celkovej situácie*., pričom v článkoch sa často opakoval rozbor toho, ako sa môže ďalej konflikt vyvíjať. Súlad s teoretickým vymedzením mierovej žurnalistiky v súvislosti so snahou nepoužívať obviňujúci alebo demonizujúci jazyk bol v článku s titulkom „*OSN nechce používať slová ako invázia a vojna*“, v ktorom organizácia odporúča svojim zamestnancom, aby uprednostnili výrazy konflikt či vojenská ofenzíva.¹⁶⁰ Novinárske prejavy sa súčasne venujú i viditeľným dôsledkom konfliktu. Článok s titulkom „*Aj Ukrajina už má Guernicu a Sarajevo*“ informuje o skaze mesta Mariupol, pričom autor o situácii v ňom uvádza: „*Šéf Kremľa sa zjavne rozhodol, že keď ho nemôže dobiť, zrovná ho radšej so zemou*“.¹⁶¹ Príspevok sa zároveň sústreďuje aj na opis osudov ľudí, ktorí v meste ostali.

¹⁵⁹ Kollár bráni Ukrajinu...Danko hovorí, že si majú pomôcť sami. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 24, s. 5.

¹⁶⁰ OSN nechce používať slová ako invázia a vojna. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 57, s. 18.

¹⁶¹ Aj Ukrajina už má Guernicu a Sarajevo. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 58, s. 26.

V otázke zobrazenia jednotlivých strán konfliktu väčšina novinárskych prejavov ukazuje na zobrazenie Ukrajiny ako obeť ruskej agresie. Ukazuje to napríklad článok s titulkom „Kasparov pre ČT: Kým je Putin v Kremli, mier nebude“¹⁶² alebo článok s titulkom „Patakyová v konflikte podporila Ukrajinu“, v ktorom vtedajšia verejná ochrankyňa práv hrubo odsúdila násilné útoky zo strany Ruska.¹⁶³ Podobná rétorika je prítomná i v článku s titulkom „Ukrajinu neobsadí, už je môže len zničiť“, v ktorom je viackrát zdôraznené, že Ukrajina je vystavená útoku a úlohou ostatných je jej pomáhať.¹⁶⁴ V rámci tohto skúmaného obdobia sa denník venoval i širším historickým súvislostiam a koreňom konfliktu, napríklad v článku s titulkom „Ukrajina bola rozdelená už v minulosti“, v ktorom akademici opisovali vývoj (spoločnej) histórie Ukrajincov a Rusov.¹⁶⁵

3.4.3 Obdobie ukrajinskej letnej protiofenzívy

V období od 4. júna 2023 do 30. septembra 2024 bolo v denníku nájdených 61 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 29 relevantných príspevkov pre analýzu. Vo výbere súbore mali prevahu články, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika, pričom ich bolo 19 a ako hlavný indikátor dominoval *vojnový slovník*, zatiaľ čo prejavov, ktoré boli kódované ako mierová žurnalistika bolo celkovo 7 a v rámci nich dominovalo spomedzi indikátorov *sústredenie na riešenie konfliktu*. Tri príspevky boli kódované ako neutrálne. V rámci tém článkov jasne dominovala téma *vývoj bojov a celkovej situácie*, za ktorou nasledovali témy *diplomacia a mierové iniciatívy*. V rámci vývoja celkovej situácie bol v rámci mediálneho pokrytia i summit NATO v júli 2023, ktorému sa viaceré príspevky venovali a zdôrazňovali podporu Ukrajiny v konflikte: „*podľa šéfa Aliancie je v tejto chvíli najdôležitejšie, aby Ukrajina zvíťazila vo svojej obrannej vojne proti Rusku.*“¹⁶⁶

¹⁶² Kasparov pre ČT: Kým je Putin v Kremli, mier nebude. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 57, s. 3.

¹⁶³ Patakyová v konflikte podporila Ukrajinu. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 46, s. 6.

¹⁶⁴ Ukrajinu neobsadí, už ju môže len zničiť. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 56, s. 2.

¹⁶⁵ Ukrajina bola rozdelená už v minulosti. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 53, s. 22.

¹⁶⁶ Najsmelšie plány od konca studenej vojny. In Plus jeden deň, 2023, ročník 18, č. 160, s. 4.

Hoci bolo skúmané obdobie časovo vymedzené letnou ukrajinskou protiofenzívou v roku 2023, iba jeden článok s titulkom „Začala sa protiofenzíva“¹⁶⁷ obsahoval informácie o vývoji bojov po začatí ukrajinského protiútokov. Viaceré príspevky sa venovali viditeľným materiálnym následkom ruských útokov, ako napríklad v článkoch s titulkami „Britské služby vyšetrojú zničenie priehrady“¹⁶⁸ či „Odpálenie nádrže Rusmi môže vojnu predĺžiť aj o rok“¹⁶⁹.

Postoje k aktérom konfliktu ilustroval napríklad článok s titulkom „Na olympiáde v čase vojny ruská vlajka nebude“, ktorom sa uvádza „ruskí a bieloruskí športovci by mohli súťažiť na medzinárodných podujatiach avšak len za predpokladu, že splnia stanovené podmienky vrátane súťaženia pod neutrálnou vlajkou, ako aj preukázania toho, že nepodporujú vojnu na Ukrajine.“¹⁷⁰

3.4.4 Obdobie druhého výročia ruskej agresie na Ukrajine

V rámci obdobia od 19. februára 2024 do 3. marca 2024 bolo v denníku nájdených 10 novinárskych prejavov zodpovedajúcich kľúčovým slovám z ktorých bol vytvorený výberový súbor, ktorý obsahoval 4 relevantné príspevky pre analýzu. Dva novinárske príspevky boli kódované ako vojnová žurnalistika, jeden článok ako mierová žurnalistika a jeden ako neutrálny. Pri článkoch, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika boli najčastejšími indikátormi *sústredenie na aspekty, ktoré bránia riešeniu konfliktu, vojenský slovník a hra s nulovým súčtom*. Takmer vo všetkých článkoch boli analogicky hlavnými témami diplomacia či mierové riešenia, súčasne však bolo v článkoch vysvetľované, čo prekáža mierovým rokovaniam.

V článku s titulkom „Ukončí vojnu na Ukrajine až Trump? uvádza slovenský generál Pavel Macko: „Ak sme ako Európa a NATO presvedčení, že Ukrajina môže vyhrať, dajme jej všetko hneď a konflikt sa vyrieši. Lebo to, čo robíme je narušovanie logiky vojny. A logika vojny je v tom, že vyhráva silnejší. Ak má Ukrajina šancu konflikt zvrátiť, tak jej

¹⁶⁷ Začala sa protiofenzíva. In Plus jeden deň, 2023, ročník 18, č.20, s. 3.

¹⁶⁸ Britské služby vyšetrojú zničenie priehrady. In Plus jeden deň, 2023, ročník 18, č. 131, s. 22.

¹⁶⁹ Odpálenie nádrže Rusmi môže vojnu predĺžiť aj o rok. In Plus jeden deň, ročník 18, č. 130, s. 2.

¹⁷⁰ Na olympiáde v čase vojny ruská vlajka nebude. In Plus jeden deň, 2023, ročník 18, č. 207, s. 22.

pomôžme.“¹⁷¹ Tento citát ukazuje na indikátor vojnovkej žurnalistiky *hra s nulovým súčtom*. Naproti tomu sa v ostatných článkoch príspevkoch sa väčšinou vyskytovali vyjadrenia slovenských koalíčných politikov, ktorí vo svojich vyhláseniach jasne podporovali myšlienku nastolenia mieru, no články zároveň neuvádzajú žiadnu konkrétnu predstavu o akýchkoľvek mierových plánoch. Článok s titulkom „*Šéfovi parlamentu je ľúto, že Slovensko čelí kritike*“ cituje vtedajšieho predsedu parlamentu Petra Pellegriniho: „*Je mi trochu ľúto, že Slovensko je kritizované len za to, že hoci veľmi intenzívne pomohol vojensky od začiatku konfliktu a patrilo medzi krajiny, ktoré pomohli vojenskou technikou, a aj dnes všetkými možnými prostriedkami, ktoré má ešte k dispozícii, Ukrajine pomáha, si dovoľíme hovoriť o tom, že by bolo dobré aspoň sa pokúsiť vyvolať diplomatické riešenie tohto konfliktu.*“¹⁷²

¹⁷¹ Ukončí vojnu na Ukrajine až Trump? In Plus jeden deň, 2024, ročník 19, č. 46, s. 2.

¹⁷² Šéfovi parlamentu je ľúto, že Slovensko čelí kritike In Plus jeden deň, 2024, ročník 19, č. 51, s. 3.

4 Výsledky analýzy

V tejto kapitole budú využité výsledky prevedenej kvantitatívnej a kvalitatívnej analýzy v jednotlivých denníkoch a v jednotlivých skúmaných obdobiach, pričom získané dáta budú zhrnuté a interpretované v odpovediach na vopred stanovené výskumné otázky.

4.1 Odpovede na výskumné otázky

V snahe odpovedať na hlavnú výskumnú otázku - *Odpovedá mediálne pokrytie vojny na Ukrajine v skúmaných médiách princípom mierovej alebo vojnovej žurnalistiky?* bolo skúmaných celkovo 487 článkov. Po prevedení kvantitatívnej analýzy možno konštatovať, že v celkovom počte prevládali články, ktoré boli kódované ako vojnová žurnalistika, pričom ich celkovo bolo 245, zatiaľ čo článkov kódovaných ako mierová žurnalistika bolo 151 a ako neutrálnych bolo označených 91. Na základe toho možno povedať, že v rámci skúmaných slovenských denníkov prevládalo mediálne pokrytie v duchu princípov vojnovej žurnalistiky, hoci rozdiel v pomere pokrytia mierovej žurnalistiky voči vojnovej nebol až tak výrazný.

Graf č.9 : Priradenie všetkých skúmaných článkov k mierovej alebo vojnovej žurnalistike (údaje v %, n = 487).

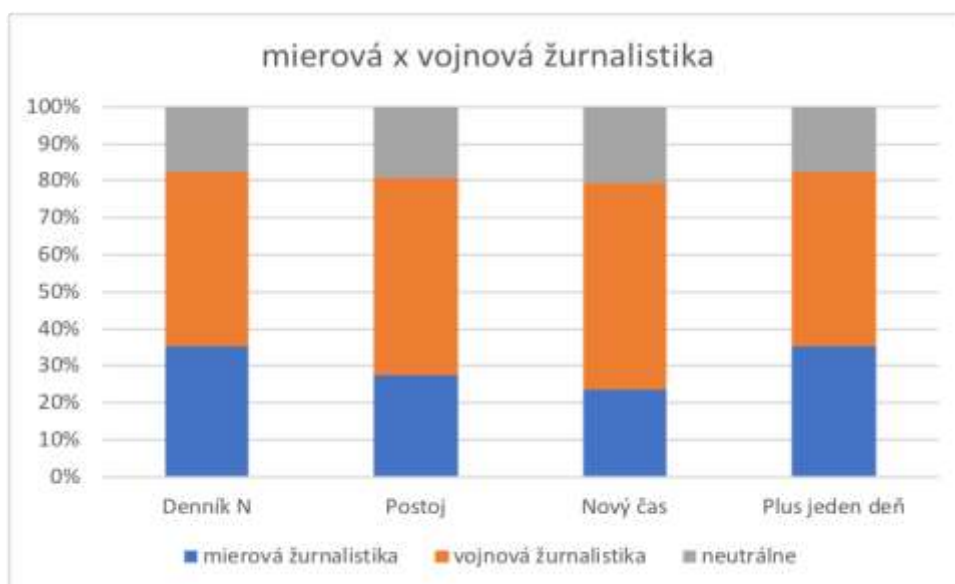
V rámci výskumnej podotázky - *V ktorých fázach konfliktu sa doterajšie mediálne pokrytie vojny na Ukrajine najviac vyznačovalo princípmi mierovej žurnalistiky?* bolo do analýzy zaradených 151 novinárskych prejavov, ktoré boli kódované ako mierová žurnalistika, pričom sa ukázalo, že najviac príspevkov kódovaných ako mierová žurnalistika bolo uverejnených v *období prvých týždňov vojny*. Výsledky tak nepotvrdili vyššie stanovený predpoklad, ktorý vychádzal z teoretického vymedzenia, že médiá budú pokrývať v duchu mierovej žurnalistiky hlavne v bezprostrednom období pred tým, ako Rusko napadlo Ukrajinu s cieľom zabrániť posunu z latentného konfliktu k ozbrojenému násiliu. Na druhej strane prevaha článkov kódovaných ako mierová žurnalistika v období prvých týždňov vojny súvisí i s vysokým výskytom indikátora humanitárne aspekty konfliktu a s ním spojenými príbehmi ľudí, ktorých zasiahla vojna, ktoré boli uverejnené práve v tomto období.

Graf č.10: Počet novinárskych prejavov kódovaných ako mierová žurnalistika v rámci jednotlivých skúmaných období.

Pri výskumnej podotázke - *V ktorých médiách zo skúmaných médií prevládalo (ak vôbec) mediálne pokrytie vojny na Ukrajine v súlade s princípmi mierovej žurnalistiky?* možno konštatovať, že ani v jednom skúmanom médiu neprevládalo pokrytie v princípoch mierovej žurnalistiky. Pri porovnaní jednotlivých médií možno uviesť, že mierová žurnalistika mala takmer identické zastúpenie v Denníku N a v denníku Plus jeden deň

v rámci pomeru ku všetkým článkom daného denníka zahrnutých do analýzy. Nepotvrdil sa predpoklad, že jasnú prevahu v mierovej žurnalistike budú mať oba seriózne denníky. Na druhej strane však rozdiely v zastúpení mierovej žurnalistiky v jednotlivých médiách nie sú veľmi veľké.

Graf č.11: Výskyt článkov mierovej x vojnovaj žurnalistiky v jednotlivých skúmaných denníkoch.

Výsledky kvantitatívnej analýzy k podotázke *Ktoré indikátory mierovej a vojnovaj žurnalistiky prevažovali v rámci mediálneho pokrytia vojny na Ukrajine v skúmaných médiách?* poskytujú bližší pohľad na to, aké aspekty mierovej alebo vojnovaj žurnalistiky sú v článkoch využívané najčastejšie. V rámci indikátorov mierovej žurnalistiky sa najčastejšie vyskytoval indikátor *dôraz na humanitárne aspekty konfliktu*. Pomerne veľké zastúpenie mali i indikátory *dôraz na obyčajných ľudí ako zdroje informácií* a *sústredenie na riešenie konfliktu*. Spomedzi indikátorov mierovej žurnalistiky jasne prevládal indikátor *vojnový slovník*, ďalej sa v celkom veľkej miere vyskytovali i *indikátory dôraz na elity a oficiálne zdroje* a *reportovanie o viditeľných efektoch konfliktu*.

Graf č. 12: Výskyt indikátorov mierovej žurnalistiky v skúmaných novinárskych prejavoch.

Graf č. 13: Výskyt indikátorov vojnovej žurnalistiky v skúmaných novinárskych prejavoch.

V rámci analýzy k podotázke *Aké témy prevládali v rámci mediálneho pokrytia vojny na Ukrajine v skúmaných médiách?* bolo možné priraďovať k jednotlivým novinárskym prejavom viacero tém, ak sa článok nezaoberal výhradne jednou témou. Výsledky analýzy ukázali, že najviac vyskytujúcou sa témou bol jednoznačne *vývoj bojov*

a aktuálnej situácie. S odstupom nasledovali vplyv vojny na ľudí a diplomacia. Naopak najmenej sa v skúmaných článkoch vyskytla kritika Ukrajiny.

Graf č. 14: Frekvencia tém v skúmaných novinárskych prejavoch.

Kvalitatívna analýza k otázke - *Akým spôsobom sú vo vybraných slovenských médiách zobrazené jednotlivé strany konfliktu?* ukázala, že vo väčšine článkov je prítomný jednoznačný názor odsúdenia ruského útoku na Ukrajinu a teda označovanie Ruska ako agresora a Ukrajiny ako obeť. V súvislosti s ruskými činmi páchanými na Ukrajine sa v článkoch vyskytuje i obviňujúci jazyk, vrátane slov ako masaker alebo genocída. Súčasne sa však v niektorých článkoch, ktoré sa zaoberajú postojmi slovenských politikov vyskytujú aj názory, ktoré dávajú časť viny i na ukrajinskú stranu, no zároveň je v takýchto článkoch ponúknutý i opačný názor, ktorý prezentuje Rusko ako jasného agresora.

Záver

Prevedená analýza ukázala mimoriadny záujem slovenských médií o pokrytie vojny na Ukrajine. Hoci bolo cieľom tejto práce zistiť, či sa mediálne pokrytie v slovenských denníkoch viac približovalo princípom mierovej alebo vojnovkej žurnalistiky, možno povedať, že sa podarilo vytvoriť komplexnejší pohľad na celú problematiku vzhľadom k tomu, že výskumná vzorka reprezentovala rôzne denníky a ich mediálne pokrytie vo viacerých fázach konfliktu.

Výsledky analýzy ukázali, že v rámci celkového počtu prevládali články, ktoré obsahovali viac indikátorov, ktoré definovali vojnovú žurnalistiku. Spomedzi týchto indikátorov tak prevládal vojnový slovník, ktorý zahŕňal viacero aspektov, ako informovanie o postupe bojov, vysvetľovanie taktiky jednotlivých strán, či možnosti ako sa konflikt bude ďalej vyvíjať. V drvivej väčšine prípadov článkov, ktoré boli priradené k vojnovkej žurnalistike sa odvolávalo na oficiálne zdroje a teda priestor mali politici, vojenský veliteľia, či odborníci k danej problematike. V mnohých prípadoch skúmané denníky priniesli rozhovory s odborníkmi, v ktorých boli do hĺbky prebraté hlavné vojenské aspekty. Práve v tomto prípade tak možno vidieť, že teoretické aspekty vojnovkej a mierovej žurnalistiky sa v istých prípadoch prelínajú a dopĺňajú, pričom hranica medzi nimi nie je napevno stanovená.

V rámci indikátora vojnovkej žurnalistiky hra s nulovým súčtom možno ilustrovať i mediálne pokrytie v rámci témy mierových iniciatív. Vo všetkých článkoch, ktoré boli priradené k vojnovkej žurnalistike bol indikátor hra s nulovým súčtom chápaný ako mier, ktorý sa dostaví po tom ako Ukrajina nad Ruskom zvíťazí. V podobnom duchu sa niesol i jazyk, ktorý novinári uprednostňovali s ohľadom na jednotlivých aktérov konfliktu. Najlepšie vystihuje tento väčšinový postoj vo všetkých skúmaných médiách vyjadrenie, že nejde o ukrajinskú krízu, ale o ruskú agresiu, ktorej nemožno ustupovať.

Články, ktoré boli v rámci analýzy priradené k mierovej žurnalistike sa nesústredovali v prvom rade na riešenie konfliktu a na mierové iniciatívy. V tomto zmysle sa do veľkej miere skúmané denníky vyhli nebezpečenstvu, na ktoré upozorňujú kritici mierovej žurnalistiky, že sa novinári často stavajú do pozície mierotvorcov a nekriticky presadzujú mier. Vo väčšine článkov kódovaných ako mierová žurnalistika prevažoval indikátor dôraz na humanitárne aspekty konfliktu. V tomto zmysle boli v skúmaných

médiách uverejňované hlavne novinárske prejavy, ktorých hlavnou témou boli príbehy ľudí, ktorých poznačila vojna, museli utiecť zo svojich domovov a v mnohých prípadoch našli útočisko na Slovensku. Zdrojom informácií pre takto zamerané články boli práve obyčajní ľudia, ktorí si takouto náročnou situáciou prechádzali. V skúmaných médiách tak boli publikované rôzne autentické príbehy od utečencov cez bojujúcich vojakov až po deti, ktoré zasiahla vojna. Práve príbeh malého chlapca, ktorý sám prišiel z Ukrajiny na Slovensko uverejnili všetky 4 skúmané médiá. Všetky skúmané denníky tak dávali oficiálnym zdrojom i obyčajným ľuďom, ktorých postihol konflikt a umožnili tak niektoré viac, iné menej, priblížiť konflikt v jeho rôznych vrstvách.

Spomedzi ďalších teoretických predpokladov mierovej žurnalistiky výrazne absentovali v skúmaných článkoch snaha o transformáciu konfliktu či o približovanie jednotlivých strán konfliktu. Prítomné boli v minimálnej miere u denníka Postoj, ktorý sa vo viacerých článkoch zaoberal aktivitami cirkevných predstaviteľov na zmiernenie napätia medzi aktérmi. Na druhej strane v súlade s východiskami mierovej žurnalistiky sa v celkom vysokej miere v Denníku N a v denníku Postoj vyskytli i novinárske prejavy, ktoré sa zaoberali históriou Ukrajincov a Rusom a bližšími súvislosťami, ktoré viedli ku konfliktu alebo, ktoré hlbšie vysvetľovali aktuálne dianie.

Celkovo boli v jednotlivých článkoch prítomné rôznorodé témy, pričom do veľkej miery záležalo na tom, v akom období konfliktu boli dané novinárske prejavy publikované. Pomerne veľké zastúpenie mala téma diplomacie v období pre ruským útokom na Ukrajinu alebo vplyv na obyčajných ľudí v prvých týždňoch vojny. Rozdiely v mediálnom pokrytí medzi médiami neboli až také výrazné. Za hlavný rozdiel možno označiť články, ktoré sa venovali hlbším súvislostiam a analýzami konfliktu, ktoré boli uverejnené hlavne v Denníku N a denníku Postoj v porovnaní s novinárskymi prejavmi v denníku Nový čas a denníku Plus jeden deň, ktoré sa viac vyznačovali jednoduchším jazykom.

Pri komplexnom zhodnotení možno záverom konštatovať, že hoci v skúmaných novinárskych prejavoch prevažovala vojnová žurnalistika, nie je namieste takéto články chápať ako niečo, čo podnecuje násilie a predlžuje vojnu. Mnohé články kódované ako vojnová žurnalistika jednoducho ukazovali ako má poctivá žurnalistika vyzerat' a ponúkali čitateľom pravdivé fakty o jednej či druhej strane konfliktu. Zároveň články označené ako mierová žurnalistika priniesli iný rozmer konfliktu a síce zameranie na ľudské utrpenie a dôsledky, ktoré konflikt prináša pre obyčajných ľudí. V istom zmysle tak simultánne

použitie oboch princípov pri reportovaní konfliktu prináša pre čitateľa viac benefitov a poskytuje pochopenie rôznych aspektov konfliktu.

Summary

The analysis has showed significant interest from Slovak media in covering the war in Ukraine. Although the aim of this work was to determine whether media coverage in Slovak daily newspapers adhered more to the principles of peace journalism or war journalism, a more complex view of the whole issue was achieved given that the research sample represented various daily newspaper and their media coverage in different phases of the conflict.

The results of the analysis have showed that articles contained more indicators defining war journalism. Among these indicators, the war language prevailed, which included several aspects such as reporting on the progress of the fighting, explaining the tactics of the parties involved, and predicting on how the conflict might evolve. In the vast majority of cases, articles categorized under war journalism referenced official sources, giving voice to politicians, military commanders, and experts on the issue. In many cases, the examined newspapers published interviews with experts, in which the main military aspects were discussed in depth. This illustrates that the theoretical aspects of war and peace journalism overlap and complement each other in certain instances, and the boundary between them is not firmly set.

Regarding the zero-sum game indicator of war journalism, media coverage on peace initiatives can also be illustrated. In all articles classified as war journalism, the zero-sum game indicator was understood as peace settling after Ukraine's victory over Russia. A similar tone was used in the language preferred by journalists regarding the actors in the conflict. The prevailing stance in all examined media can be best captured by the statement that it is not a Ukrainian crisis but Russian aggression that cannot be appeased.

Articles classified under peace journalism did not primarily focus on conflict resolution and peace initiatives. In this sense, the examined newspapers largely avoided the danger that critics of peace journalism point out, where journalists often assume the role of peacemakers and uncritically advocate for peace. In most articles coded as peace journalism,

the humanitarian aspects of the conflict prevailed. In this regard, the examined media mainly published articles whose main theme were the stories of people affected by the war, who had to flee their homes, and in many cases found refuge in Slovakia. The sources of information for such articles were ordinary people experiencing such challenging situations. The examined media published various authentic stories from refugees, through soldiers to children affected by the war. The story of a young boy who came alone from Ukraine to Slovakia was published by all four examined media. All the examined newspapers provided space to both official sources and ordinary people affected by the conflict, thus allowing some more than others to bring the conflict closer in its various layers.

Among other theoretical assumptions of peace journalism, efforts to transform the conflict or bring the parties closer were significantly absent in the examined articles. These were present to a minimal extent in the daily *Postoj*, which in several articles dealt with the activities of church representatives to alleviate tensions between the actors of conflict. On the other hand, in line with the principles of peace journalism, there were articles in a relatively high degree in *Denník N* and *Postoj* that dealt with the history of Ukrainians and Russians and closer contexts leading to the conflict or deeper explanations of current events.

Overall, various themes were present in the individual articles, largely depending on the period of the conflict when the articles were published. The theme of diplomacy had a relatively large representation in the period before the Russian attack on Ukraine or the theme of impact on ordinary people in the first weeks of the war. Differences in media coverage between the media were not very significant. The main difference can be seen in the articles that dealt with deeper contexts and analyses of the conflict, which were mainly published in *Denník N* and *Postoj*, compared to the articles in *Nový čas* and *Plus jeden deň*, which were characterized by simpler language.

In general, although war journalism has prevailed in the examined journalistic expressions, it is not appropriate to understand such articles as something that incites violence and prolongs the war. Many articles coded as war journalism simply showed how honest journalism should look and offered readers truthful facts about one side or the other of the conflict. At the same time, articles marked as peace journalism have brought another dimension to the conflict, namely focusing on human suffering and the consequences that the conflict brings to ordinary people. In a sense, the simultaneous use of both principles in

reporting the conflict brings more benefits to the reader and provides an understanding of various aspects of the conflict.

Zoznam literatúry

Knižné zdroje

CARRUTHERS, L. Susan, The media at war: communication and conflict in the twentieth century, Macmillan & Co. For The Mind Association, 1999.

COHEN, Bernard. The press and foreign policy. Berkeley:University of California, 1993.

DUNAWAY, L. Johanna – GRABER, A. Doris. Mass Media and American Politics. CQ Press, 2022.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005.

HOSKINS, Andrew - O'LOUGHLIN, Ben, War and media. The emergence of diffused war, London: Polity, 2013.

HOWARD, Ross. Conflict sensitive journalism. Copenhagen: International media support and Institute for media policy and civil society, 2003.

HUME, Mick. Whose war is it anyway? The Dangers of the Journalism of attachment, Infromlnc, 1997.

KEEBLE, Richard – TULLOCH, John. – ZOLLMAN, Florian. (Eds.) Peace journalism, war and conflict resolution. UK: Peter Lang, 2010.

KENSKI, Kate – JAMIESON, Kathleen. THE Oxford Handbook of political Communication. Oxford University Press, 2017.

LIPPMANN, Walter. Public Opinion. New Jersey: Ransaction publisher, 1998.

LYNCH, Jake – GALTUNG, Johan. Reporting Conflict: New directions in peace journalism. University of Queensland Press, 2010.

LYNCH, Jake - McGOLDRICK, Annabelle. Peace journalism, Hawthorn, 2005.

MAALEJ, Dorra. Media Agenda-Setting and framing in the second Gulf war, Cambridge Scholars Publishing, 2019.

MARAS, Steven. Objectivity in journalism . Cambridge: Malden, MA, Polity Press, 2013.

McGOLDRICK, Annabel – LYNCH, Jake. Peace Journalism: What is it? How to do it? Institute for media, policy and civil society, 2000.

McLAUGHLIN, Greg. The war correspondent. Pluto Press, 2016.

MOGEKWU, Matt. Conflict reporting and peace journalism: in search of a new model. In: SHAW Ibrahim Seaga, LYNCH Jake, HACKETT Robert. Expanding peace journalism: a comparative and critical approaches. Sydney University Press 2011.

MORTENSEN, Mette. War. Handbook of communication history. New York: Routledge, 2013.

NADLER, M. Anthony. Making the news popular: Mobilizing U.S News Audiences. Communications and Information, 2016.

REIFOVÁ, Irena, Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004.

ROSLER, Patrick. Agenda Setting: History and Research Tradition, International Encyclopedia of media effects, 2017.

SANDMAN, M. Peter – RUBIN, M. David - SACHSMAN, B. David. Media: An introductory analysis of american mass communications. The University of Michigan, 1982.

SCHRAMM, Wilbur. Mass Communication readings: the nature of news. University of Illinois Press, 1993.

SCHULZ, Winfried – SCHERER, Helmut – HAGEN, Lutz – REIFOVÁ, Irena – KONČELÍK, Jakub. Analýza obsahu mediálních sdělení. Praha: Karolinum, 2004.

SCHUDSON, Michael. Discovering news. New York: Basic Books, 1978.

REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004.

RICHTER, Simone. Journalisten zwischen den Fronten. Opladen/Wiesbade: Westdeutscher Verlag, 1999.

TRAMPOTA, Tomáš – VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. Metódy výskumu médií. Praha: Portál, 2010.

Primárne zdroje

Aj Ukrajina už má Guernicu a Sarajevo. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 58, s. 26.

BELLA, Vitalia. Chlapček, ktorý sám prišiel z Ukrajiny. In Denník N, ročník 8, č. 48, s. 2.

Bombardovali budúce mamičky. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 68, s. 4.

BREZÁNI, Juraj – MAJCHRÁK, Jozef. Ženy majú mužov na fronte alebo v meste medzi fotkami padlých vojakov. In Postoj, 22.2.2024. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/147694/zeny-maju-muzov-na-fronte-alebo-v-meste-medzi-fotkami-padlych-vojakov>.

Britské služby vyšetrujú zničenie priehrady. In Plus jeden deň, 2023, ročník 18, č. 131, s. 22.

Čo dohodol v Bratislave. In Nový čas, 2023, ročník 33, č. 181, s. 2.

Európa musí na konanie Ruska voči Kyjevu reagovať tvrdo, tvrdí poľský premiér. In Postoj, 10.12.2021. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/94492/europa-musi-na-konanie-ruska-voci-kyjevu-reagovat-tvrdo-tvrdi-polsky-premier>.

Európania nebudú mať bezpečie ak ho nebude mať Rusko, tvrdí Macron. In Postoj, 8.2.2022. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/98670/je-nutne-spolupracovat-s-ruskom-na-budovani-buducnosti-v-europe-tvrdi-macron>.

FEDOROV, Yuri. Trvalý mier zabezpečí víťazstvo Ukrajiny. In Denník N, 2023, ročník 9, č. 135, s. 15.

HORVÁTHOVÁ, Stanislava. Trieda začala tliekať, Ukrajinské deti boli dojaté a nielen oni. In Postoj, 10.3. 2022. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/101106/trieda-zacala-tlieskat-ukrajinske-deti-boli-z-prijatia-dojate-a-nielen-ony>.

HVORECKÝ, Michal. Nie, nie a ešte raz nie. In Denník N, 2022, ročník 8, č. 30, s. 12.

Kasparov pre ČT: Kým je Putin v Kremli, mier nebude. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 57, s. 3.

Kollár bráni Ukrajinu...Danko hovorí, že si majú pomôcť sami. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 24, s. 5.

KRASTEV, Ivan. Európa si myslí, že Putin plánuje ešte niečo horšie ako vojnu. In Denník N, ročník 8, č. 24, s. 18.

Kremel' ocenil, že Biden chce pokračovať v rokovaníach o Ukrajine. In Postoj, 16. 2. 2022. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/99282/kremel-ocenil-ze-biden-chce-pokracovat-v-rokovaniach-o-ukrajine>.

KRUPA, Ján. Gréckokatolícky väčší arcibiskup Ševčuk vyzval na obranu Ukrajiny. In Postoj, 24.2. 2022. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://svetkrestanstva.postoj.sk/99904/greckokatolicky-arcibiskup-sevcuk-vyzval-na-obranu-krajiny>.

MAJCHRÁK, Jozef. Svet odpočítava dni do vojny, no stále je možný aj iný scenár. In postoj, 15.2. 2022. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/99148/svet-odpocitava-dni-do-vojny-ale-stale-je-mozny-aj-iny-scenar>.

MIKUŠOVIČ, Dušan. Blaha je za Putina, Kollár vidí rozklad. In Denník N, 2023, ročník 9, č.121, s. 7.

Musíme sa pripraviť na dlhú vojnu na Ukrajine. In Postoj, 17.9.2023.

Na olympiáde v čase vojny ruská vlajka nebude. In Plus jeden deň, 2023, ročník 18, č. 207, s. 22.

Najsmelšie plány od konca studenej vojny. In Plus jeden deň, 2023, ročník 18, č. 160, s. 4.

O mieri budú rokovať na hraniciach. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 52, s. 8.

OSN nechce používať slová ako invázia a vojna. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 57, s. 18.

Pápež vyzýva na medzinárodný dialóg na zmiernenie napätia medzi Ruskom a Kyjevom. In Postoj, 12.12.2021. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z:

<https://svetkrestanstva.postoj.sk/94643/papez-vyzval-na-medzinarodny-dialog-na-zmiernenie-napaetia-medzi-ruskom-a-kyjevom>.

Pápežov mierový vyslanec Zuppi prišiel do Moskvy rokovať o vojne na Ukrajine. In Postoj, 28.6.2023. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://svetkrestanstva.postoj.sk/133279/papezov-mierovy-vyslanec-zuppi-prisiel-do-moskvy-rokovat-o-vojne-na-ukrajine>.

PATAJ, Roman. Podporujete Putinovo Rusko? Ste na strane zla. In Denník N, 2024, ročník 10, č. 39, s. 24.

Patakyová v konflikte podpořila Ukrajinu. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 46, s. 6.

PROCHÁZKOVÁ, Petra. Mariupol je mesto pre silné povahy. In Denník N, 2022, ročník 8, č. 33, s. 8.

Putin je výborný taktik, ale mizerný stratég. In Postoj, 14. 1. 2022. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/96859/putin-je-vyborny-taktik-ale-mizerny-strateg>.

Putinove podmienky sú zamienkou na agresiu. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 59, s. 6.

Podmínovaná je aj jadrová elektrárňa. In Nový čas, 2023, Ročník 33, č. 152, s. 38.

Pôjdu naši vojaci na Ukrajinu? In Nový čas, ročník 34, č. 48, s. 2.

Priehrada zatopila desaťtisíce ľudí. In Nový čas, 2023, Ročník 33, č. 151, s. 38

Rozhodne štvrtok o prímerí? In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 65, s. 2.

Ruská technika môže zasiahnuť aj Slovensko. In Nový čas, 2022, Ročník 32, č. 24, s. 4.

Scholz plánuje čoskoro rokovať s Putinom. In Postoj, 10. 6. 2023.

Šéfovi parlamentu je ľúto, že Slovensko čelí kritike In Plus jeden deň, 2024, ročník 19, č. 51, s. 3.

ŠIMEČKA. M. Martin. Ukrajinci nám vo vojne ukazujú ako si vážiť život. In Denník N, 2022, ročník 8, č. 42, s. 14.

ŠNÍDL, Vladimír. Naši vojaci na Ukrajine, to je Ficova fikcia. In Denník N, 2024, ročník 10, č. 41, s. 2.

TÓDA, Mirek. Konflikt na Ukrajine sa zmenil na vojnu dronov. In Denník N, 2024, ročník 10, č. 39, s. 2.

TÓDA, Mirek. Na zostrelenie majú desiatky sekúnd. In Denník N, 2024, ročník 10, č. 42, s. 10.

TÓDA, Mirek. Vojna s Ukrajinou môže stať Putina všetko. In Denník N, 2022, ročník 8, č. 6, s. 4.

Toto sú malí hrdinovia vojny na Ukrajine. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 64, s. 2.

Toto všetko si vykričali. In Nový Čas, 2023, ročník 33, č. 161, s. 5.

Ukončí konflikt kompromis s Ruskom. In Nový čas, 2024, ročník 34, č. 46, s. 22.

Ukončí vojnu na Ukrajine až Trump? In Plus jeden deň, 2024, ročník 19, č. 46, s. 2.

Ukrajina bola rozdelená už v minulosti. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 53, s. 22.

Ukrajinu neobsadí, už ju môže len zničiť. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 56, s. 2.

VASILKO, Tomáš. Rusi ušlo z prvých dedín, no zničili aj západnú techniku. In Denník N, ročník 9, č. 111, s. 10.

VASILKO, Tomáš. V Mariupole už kopú masové hroby. In Denník N, 2022, ročník 8, č. 49, s. 2.

Vettel v Bahrajne jazdil v prilbe v ukrajinských farbách. In Nový čas. 2022, ročník 32, č. 68, s. 24.

VOTRUBOVÁ, Kristína. Bojím sa, ale srdce mi prikazuje ísť bojovať. In Postoj, 5.3. 2022. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/100760/bojim-sa-ale-srdce-mi-prikazuje-ist-bojovat>.

VOTRUBOVÁ, Kristína. Rozumiem zmene atmosféry na Slovensku. Je veľmi ťažké pomáhať stále. In Postoj. 24.2.2024. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/147667/rozumiem-zmene-atmosfery-na-slovensku-je-velmi-tazke-pomahat-stale>.

Vrátíme sa na front. In Nový čas, 2023, Ročník 33, č. 183, s. 31.

VRAŽDA, Daniel. Detom nehovorím, že náš dom zbombardovali. In Denník N, ročník 8, č. 47, s. 12.

Začala sa protiofenzíva. In Plus jeden deň, 2023, ročník 18, č.20, s. 3.

Z Mariupola je cintorín. In Nový čas, 2022, Ročník 32, č. 71, s. 4.

Zobrali sme deti a ušli preč. In Nový čas, 2022, ročník 32, č. 54, s. 10.

Že na seba vôbec dovideli. In Plus jeden deň, 2022, ročník 17, č. 32, s. 19.

Odborné články

AMANPOUR, Christiane. Television's role in foreign policy. *The Quill*. Vol. 84, no. 3, 1996, pp. 325-341. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/227756003_Global_Television_News_and_Foreign_Policy_Debating_the_CNN_Effect.

BELL, Martin. The Truth is our currency. *Harvard International Journal Press/Politics*, Vol. 3, No. 1, 1998, pp. 102-109. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1081180X98003001008#core-collateral-self-citation>.

BRATIC, Vladimir. Revising media in conflict: In search of peacebuilding media. *Conference papers - International communication association 2008 Annual meeting*, 2008.

DE FRANSIUS, Perez. Peace journalism case study: US media coverage of the Iraq War. *Journalism*, Vol. 15, no. 1, 2014, pp. 72-78. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1464884912470313#core-collateral-self-citation>.

ENTMAN, Robert. Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of communication*, Vol. 43. no. 4, 1993. pp. 51-58. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/209409849_Framing_Toward_Clarification_of_A_Fractured_Paradigm.

GALTUNG, Johan. High road, low road – charting the course for peace journalism. *Track Two*. Vol. 7, No. 4, 1998, pp. 95-102. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/299718583_High_Road_Low_Road_Charting_the_Course_for_Peace_Journalism.

GALTUNG, Johan. Peace journalism. *Media Asia*. Vol. 30, no. 2, 2003, pp. 177-180. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/304756940_Peace_Journalism.

GALTUNG, Johan. The USA, the West and the rest of the world: A research agenda for peace, *Development* Vol. 45, no. 2. 2002, pp. 65-67. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://ideas.repec.org/a/pal/develp/v45y2002i2p65-67.html>.

GALTUNG, Johan – RUGE, H. Mari. The structure of foreign news. *Journal of peace research*. Vol. 2, no. 1, 1965, pp. 64-90. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/238431199_The_Structure_of_Foreign_News.

GOUSE, Valerie et al., An investigation of the conceptualization of peace and war in peace journalism studies of media coverage of national and intrnational conflicts. *Media, War & Conflict* , Vol. 12, no. 4, 2019, pp. 2-25. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/329068694_An_investigation_of_the_conceptualization_of_peace_and_war_in_peace_journalism_studies_of_media_coverage_of_national_and_international_conflicts.

HACKETT, A. Robert. Is Peace journalism possible? Three frameworks for assesing structure and agency in news media. *Conflict and communication online*, Vol. 5, no. 2, 2006, pp. 1-13 [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/228358743_Is_Peace_Journalism_Possible_Three_Frameworks_for_Assessing_Structure_and_Agency_in_News_Media.

HANITZSCH, Thomas. Journalists as peacekeeping force? Peace journalism and mass communication theory. *Journalism Studies*, Vol. 5, no. 4, 2004, pp. 483- 495. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14616700412331296419>.

HANITZSCH, Thomas. Situating peace journalism in journalism studies: A critical appraisal. *Conflict and communication online*, Vol. 6, no. 2, 2007, pp. 1-9. [online]. [cit.

2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/281755482_Situating_Peace_Journalism_in_Journalism_Studies_A_Critical_Appraisal.

KELLING, Kimberly - HORVIT, Beverly. The viability of peace journalism in Western media environments. *Conflict and communication online*. Vol. 16, no. 2, 2017, pp. 1-13. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://regeneronline.de/journalcco/2017_2/pdf/kelling-horvit2017.pdf.

KEMPF, Wilhelm. Dangers of peace journalism. *Conflict and communication online*. Vol. 15, no. 2, 2016, pp.1-4. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://cco.regeneronline.de/2016_2/pdf/kempf2016_engl.pdf.

KEMPF, Wilhelm. Peace Journalism: A tightrope walk between advocacy journalism and constructive conflict coverage. *Conflict and communication online*, Vol. 6, no. 2, 2007, pp. 1-9. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/46119164_Peace_Journalism_A_tightrope_walk_between_advocacy_journalism_and_constructive_conflict_coverage.

KRISTENSEN, Nete - NORGDARD – ORSTEN, Mark. Danish media at war. The Danish coverage of the invasion of Iraq in 2003. *Journalism*. Vol. 8, no. 3, 2007, pp. 323-342. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/249689974_Danish_media_at_warThe_Danish_media_coverage_of_the_invasion_of_Iraq_in_2003.

LEE, Seow Ting. Peace Journalism: Principles and Structural Limitations in the News Coverage of Three Conflicts. *Mass Communication and Society*, Vol. 13. no. 4, 2010, pp. 361-384. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15205430903348829>.

LEE, Seow Ting – MASLOG, C. Crispin. War or peace journalism. Asian newspaper coverage of conflicts. *Journal of Communication*, Vol. 55, no. 2, 2005, pp. 311-329.

[online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/227604750_War_or_Peace_Journalism_Asian_Newspaper_Coverage_of_Conflicts.

LYNCH, Jake. Peace Journalism: Theoretical and methodological developments. *Global media and Communication*. Vol. 11, no. 3, 2015, pp. 193-199. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/283828285_Peace_journalism_Theoretical_and_methodological_developments.

LYON, David. Good journalism or peace journalism? *Conflict and communication online*, Vol. 6, no. 2, 2007, pp. 1-10. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://cco.regenerationonline.de/2007_2/pdf/loyn.pdf.

MASLOG, C. Crispin – LEE, Seow Ting – KIM, Hun Shik. Framing analysis of a conflict: How newspapers in five asian countries covered the Iraq war. *Asian Journal of communication*. Vol. 16, no. 10, 2006, pp.19-39. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/238065782_Framing_Analysis_of_a_Conflict_How_Newspapers_in_Five_Asian_Countries_Covered_the_Iraq_War.

McCOMBS, Maxwell – SHAW, L. Donald. The agenda-Setting function of Mass Media. *The public opinion quarterly*, Vol. 36, no. 2, 1972, pp. 105-117. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/317122086_The_Agenda-Setting_function_of_mass_media.

MUNIR, Shafgat. Humanitarian actors and the media: An agenda setting role in conflicts. *Professionals in humanitarian assistance and protection*, 2013. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://phap.org/common/Uploaded%20files/Webinar%20documents/Munir-HumanitarianActorsAndMedia.pdf>.

NYGREN, Gunnar et.al. Journalism in the crossfire. Media coverage of the war in Ukraine in 2014. *Journalism Studies*. Vol. 19, no. 7, 2016, pp. 1059-1078. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1461670X.2016.1251332>.

PELEG, Samuel. Peace Journalism through the lens of conflict theory: Analysis and Practice. *Conflict and Communication online*, Vol. 5, no. 2, 2006, pp. 1-17. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/264725593_Peace_Journalism_through_the_Lens_of_Conflict_Theory_Analysis_and_Practice.

RAFEEQ, Ali. Examining the role of peace journalism in coverage of the Russia-Ukraine conflict: A Study of Gulf News and Khaleej Times. *Cogent Social Sciences*, vol. 9, 2023, pp. 1-13. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/374025833_Examining_the_role_of_peace_journalism_in_news_coverage_of_the_Russia-Ukraine_conflict_A_study_of_Gulf_News_and_Khaleej_Times.

BRATIC, Vladimir. Revising media in conflict: In search of peacebuilding media. Conference papers - International communication association 2008 Annual meeting, 2008.

SHINAR, Dov. Media peace discourse: Constraints, concepts and building blocks. *Conflict and Communication Online*, Vol. 3, no. 1, 2004, pp. 1-8. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://cco.regener-online.de/2004/pdf_2004/shinar_2004.pdf.

SHINAR, Dov – KEMPF, Wilhelm (Eds.). Peace Journalism: The State of the art. *Conflict and communication online*, Vol. 8, no. 2, 2007, pp. 1- 8. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://doaj.org/article/56d3d024ae054d00b705c5300292e877>.

SIRAI, A. Syed. Framing War and Peace journalism on the perspective of talibanization in Pakistan. *Media Asia*, Vol. 37, no. 1, 2010, pp. 13-20. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/308864676_Framing_War_and_Peace_Journalism_on_the_Perspective_of_Talibanisation_in_Pakistan.

SPENCER, Graham. Pushing for peace: the Irish government, television news and the Northern Ireland peace process. *European Journal of communication*, Vol. 18, no. 1, 2003, pp. 55-69. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0267323103018001226>.

WOLFSFELD, Gadi. Promoting peace through the news media: some initial lessons from the Oslo peace process. *International Journal of Press/Politics*. Vol. 2, no. 4, 1997, s. 52-70. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1081180X97002004005>.

ZILLICH, A. Freya - GOBBEL, Roland - STENGEL, Karin - MAJER, Michaela - RUHRMANN, Georg. Proactive crisis communication? News coverage of international conflicts in German print and broadcasting media. *Media, War & Conflict*, Vol. 4, no. 3, 2011, pp. 251-267. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/258173421_Proactive_crisis_communication_News_coverage_of_international_conflicts_in_German_print_and_broadcasting_media.

Ostatné zdroje

Aktuálne výsledky. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <http://www.abcsr.sk/aktualne-vysledky/aktualne-vysledky/>.

Je to oficiálne. Penta vlastní FPD Media a jej vlajkovú loď Nový čas. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://strategie.hnonline.sk/news/media/96109173-je-to-oficialne-penta-vlastni-fpd-media-a-jej-vlajkovu-lod-novy-cas>.

O Denníku [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.postoj.sk/25362/o-denniku>.

O Denníku N. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://dennikn.sk/o-denniku-n/>.

News and media holding. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.newsandmedia.sk/produkty/print/plus-jeden-den>.

Rezolúcia Valného zhromaždenia OSN k agresii na Ukrajinu prijatá 2. marca 2022 [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FRES%2FES-11%2F1&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>.

Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky z 25. februára 2022 k Vyhláseniu Národnej rady Slovenskej republiky k vojenskej agresii Ruskej federácie voči Ukrajinu [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=507913>.

UNESCO Record of the general conference. Twentieth session. Paris, 24 October to 28 November 1978. [online]. [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001140/114032Eb.pdf>

Zoznam grafov

Graf č.1: Priradenie článkov k mierovej alebo vojnovnej žurnalistike v Denníku N

Graf č.2: Výskyt článkov mierovej x vojnovnej žurnalistiky v jednotlivých obdobiach v Denníku N

Graf č.3: Priradenie článkov k mierovej alebo vojnovnej žurnalistike v denníku Postoj

Graf č.4: Výskyt článkov mierovej x vojnovnej žurnalistiky v jednotlivých skúmaných obdobiach v denníku Postoj.

Graf č.5: Priradenie článkov k mierovej alebo vojnovnej žurnalistike v denníku Nový čas

Graf č.6: Výskyt článkov mierovej x vojnovnej žurnalistiky v jednotlivých obdobiach v denníku Nový čas.

Graf č.7: Priradenie článkov k mierovej alebo vojnovej žurnalistike v denníku Plus jeden deň

Graf č.8: Výskyt článkov mierovej x vojnovej žurnalistiky v jednotlivých obdobiach v denníku Plus jeden deň.

Graf č.9: Priradenie všetkých skúmaných článkov k mierovej alebo vojnovej žurnalistike

Graf č.10: Počet novinárskych prejavov kódovaných ako mierová žurnalistika v rámci jednotlivých skúmaných období

Graf č.11: Výskyt článkov mierovej x vojnovej žurnalistiky v jednotlivých skúmaných denníkoch.

Graf č. 12: Výskyt indikátorov mierovej žurnalistiky v skúmaných novinárskych prejavoch.

Graf č. 13: Výskyt indikátorov vojnovej žurnalistiky v skúmaných novinárskych prejavoch.

Graf č. 14: Frekvencia tém v skúmaných novinárskych prejavoch.

Prílohy

Príloha č.1: Zoznam skúmaných novinárskych prejavov

Por. číslo	Titulok článku	Denník	Dátum publikovania
1.	Putin na to ide ako Hitler	Plus jeden deň	23.2.2022
2.	Lekcia v dejepise v podaní Putina	Plus jeden deň	23.2.2022
3.	Štyri možné scenáre vývoja	Plus jeden deň	23.2.2022
4.	Čo sa stane ak príde 20 tisíc Ukrajincov?	Plus jeden deň	23.2.2022
5.	Ak agresorovi raz ustúpime, nikdy ho už nezastavíme	Plus jeden deň	22.2.2022
6.	Telá z márníc vydávajú za obeť	Plus jeden deň	22.2.2022
7.	Naznačuje 11 faktov, že bude vojna?	Plus jeden deň	15.2.2022
8.	Robí západ rovnakú chybu ako kedysi pri nacistoch?	Plus jeden deň	15.2.2022
9.	5 dôvodov prečo sa má Ukrajina pripraviť na to najhoršie	Plus jeden deň	14.2.2022
10.	Že na seba vôbec videli!	Plus jeden deň	9.2.2022
11.	Vojnu nechceme, no sme na ňu pripravení	Plus jeden deň	7.2.2022
12.	Rusi na naše privítanie nezabudnú	Plus jeden deň	1.2.2022
13.	Pripravujem sa na to najhoršie, tašku mám zbalenú	Plus jeden deň	27.1.2022
14.	K vojenskému konfliktu je ešte ďaleko	Plus jeden deň	27.1.2022
15.	Čo sa spravíme, keď vypukne vojna	Plus jeden deň	27.1.2022
16.	Hrozí nám vlna migrantov aj vypnutie plynu	Plus jeden deň	26.1.2022
17.	Pre Rusko by bola vojna s Ukrajinou veľmi nákladná	Plus jeden deň	23.12.2021
18.	Väčšina Rusov nevyklučuje ozbrojený konflikt s Ukrajinou	Plus jeden deň	16.12.2021
19.	Rusi, sme na Vás pripravení	Plus jeden deň	8.12.2021
20.	Korčok si myslí, že Rusko má problém s existenciou Ukrajiny	Plus jeden deň	23.2.2022
21.	Europarlament odobril Ukrajine finančnú pomoc	Plus jeden deň	16.2.2022
22.	Sťahujeme ľudí z Ukrajiny	Plus jeden deň	14.2.2022
23.	NATO neplánuje vyslať bojové jednotky	Plus jeden deň	31.1.2022
24.	Kollár bráni Ukrajinu	Plus jeden deň	31.1.2022
25.	Napätie na Ukrajine bude hasiť Orbán	Plus jeden deň	29.1.2022
26.	Je Slovensko v ohrození?	Plus jeden deň	27.1.2022
27.	Budú ukrajinskí povstalci u nás	Plus jeden deň	18.1.2022
28.	Zásah NATO by vyvolal svetovú vojnu	Plus jeden deň	14.3. 2022
29.	J. Krúpa: Do konfliktu nijako nezasahujeme	Plus jeden deň	14.3.2022

30.	Chemické zbrane by mohli prinútiť NATO, aby zasiahlo	Plus jeden deň	14.3.2022
31.	Najväčším problémom je Kremel'	Plus jeden deň	11.3.2022
32.	Verme, že Putinovi ostali zvyšky zdravého rozumu	Plus jeden deň	11.3.2022
33.	OSN nechce používať slová ako invázia a vojna	Plus jeden deň	10.3.2022
34.	Pri vojne ma nezaujímajú preferencie	Plus jeden deň	10.3.2022
35.	Kasparov pre ČT: Kým je Putin v Kremli, mier nebude	Plus jeden deň	10.3.2022
36.	Ukrajinu neobsadí, už ju môže len zničiť	Plus jeden deň	9.3.2022
37.	Postup Rusov sa vraj spomalil	Plus jeden deň	9.3.2022
38.	Ukrajina a nacisti? Pre pána Boha, to je také hlúpe	Plus jeden deň	8.3.2022
39.	Kto je pre Putina najväčšou hrozbou	Plus jeden deň	7.3.2022
40.	Zomrelo už najmenej 351 civilistov	Plus jeden deň	7.3.2022
41.	Ukrajina bola rozdelená už v minulosti	Plus jeden deň	5.3.2022
42.	Rusko a Ukrajina sa zhodli na bezpečných koridoroch	Plus jeden deň	5.3.2022
43.	Iba šialenec by napadol krajinu NATO	Plus jeden deň	4.3.2022
44.	Pripravuje sa Rusko na mier?	Plus jeden deň	4.3.2022
45.	168 hodín ktoré otriasli svetom	Plus jeden deň	3.3.2022
46.	Rusko zvýšilo brutalitu útokov, Ukrajina i tak dáva Putinovi na frak	Plus jeden deň	2.3.2022
47.	Ak Ukrajine akceptuje podmienky, zanikne	Plus jeden deň	2.3.2022
48.	Rukavice vymenili za samopaly	Plus jeden deň	1.3.2022
49.	Hekeri vedia boje ovplyvniť cez počítač	Plus jeden deň	1.3.2022
50.	Dohodnú mier na hraniciach?	Plus jeden deň	28.2.2022
51.	Rusko bude vyjednávať	Plus jeden deň	28.2.2022
52.	Vojna na Ukrajine môže trvať roky	Plus jeden deň	28.2.2022
53.	Slzy v živom vysielaní	Plus jeden deň	28.2.2022
54.	Jadrové sily budú v pohotovosti	Plus jeden deň	28.2.2022
55.	Dost' už bolo tej hrôzy	Plus jeden deň	28.2.2022
56.	Plač a zúfalstvo na hranici	Plus jeden deň	26.2.2022
57.	Patakyová v konflikte podporila Ukrajinu	Plus jeden deň	25.2.2022
58.	Ako nás zasiahne vojna na Ukrajine	Plus jeden deň	25.2.2022
59.	Andrej Danko si želá mierové riešenie konfliktu	Plus jeden deň	25.2.2022
60.	Hrozí pre vojnu na Ukrajine jadrová katastrofa?	Plus jeden deň	25.2.2022
61.	Aj Ukrajinu už má Guernicu a Sarajevo	Plus jeden deň	11.3.2022
62.	Vojna musí skončiť, lebo inak umrieme	Plus jeden deň	4.3.2022
63.	Rusi už zabíjajú aj deti	Plus jeden deň	26.2.2022
64.	Siarhej Alejnik odmietol vstup do vojny po boku Ruska	Plus jeden deň	28.9.2023
65.	Turecko zintenzívni snahy o ukončenie vojny	Plus jeden deň	21.9.2023

66.	G7 vyzvala Čínu, aby zatlačilo Rusko v otázke Ukrajiny	Plus jeden deň	20.9.2023
67.	Munícia z KĽDR pre Rusko by neovplyvnila vojnu	Plus jeden deň	18.9.2023
68.	Si reklamou na ruské zločiny	Plus jeden deň	16.9.2023
69.	Na Kozmodróme Vostočnyj sa začal summit Putina s Kimom	Plus jeden deň	14.9.2023
70.	Na olympiáde v čase vojny ruská vlajka nebude	Plus jeden deň	8.9.2023
71.	Trump môže podľa Orbána zachrániť západ i ľudstvo	Plus jeden deň	31.8.2023
72.	Reči o vystupení z NATO sú nebezpečné „kecy“!	Plus jeden deň	31.8.2023
73.	USA nepodporujú ukrajinské útoky na území Ruska	Plus jeden deň	24.8.2023
74.	O Kryme bude možné vyjednávať	Plus jeden deň	30.8. 2023
75.	Zelenskyj vie, že útokmi na Rusko stráca morálny kredit	Plus jeden deň	11.8.2023
76.	Turecko chce pokračovanie obilnej dohody	Plus jeden deň	3.8.2023
77.	Ukrajinské drony poškodili v Moskve dve budovy	Plus jeden deň	31.7.2023
78.	Zadarmo im dodá zbrane a obilie	Plus jeden deň	29.7.2023
79.	Obaja sa pobavili na jarnej protiofenzíve	Plus jeden deň	24.7.2023
80.	Odrezať sa od Číny? Radšej obchodovať	Plus jeden deň	18.7.2023
81.	Podľa Ruska realizuje NATO schémy studenej vojny	Plus jeden deň	14.7.2023
82.	Ruská vojenská loď, chod' do ...!	Plus jeden deň	10.7.2023
83.	Vojna na Ukrajine by sa mohla zmeniť na trvalý konflikt	Plus jeden deň	4.7.2023
84.	Pre Zelenského bude Londýnska konferencia posilnením	Plus jeden deň	22.6.2023
85.	Peter, osobné pocity už dajme bokom!	Plus jeden deň	15.6.2023
86.	Chce obsadiť všetko!	Plus jeden deň	15.6.2023
87.	Začala sa protiofenzíva	Plus jeden deň	12.6.2023
88.	Britské služby vyšetrujú zničenie priehrady	Plus jeden deň	8.6.2023
89.	Ukončíme katastrofu na Ukrajine!	Plus jeden deň	7.6.2023
90.	Odpálenie nádrže Rusmi môže vojnu predĺžiť aj o rok	Plus jeden deň	7.6.2023
91.	Obilie rozhádalo spojencov	Plus jeden deň	22.9.2023
92.	Šéfovi parlamentu je ľúto, že Slovensko čelí kritike	Plus jeden deň	1.3.2024
93.	Žiadny slovenský vojak nepôjde do vojny	Plus jeden deň	27.2.2024
94.	Je potrebné zahájiť mierové rokovania	Plus jeden deň	26.2.2024
95.	Ukončí vojnu na Ukrajine až Trump?	Plus jeden deň	24.2.2024
96.	Najsmelšie plány od konca studenej vojny	Plus jeden deň	13.7.2023
97.	Prejav plný arogancie a cynizmu	Nový čas	23.2.2022
98.	Chystá inváziu na celú Ukrajinu?	Nový čas	23.2.2022

99.	Ostreľovanie, mobilizácia, evakuácia civilistov	Nový čas	21.2.2022
100.	Podarilo sa im zastaviť vojnu?!	Nový čas	14.2.2023
101.	Nasadia jednotky NATO na Slovensku	Nový čas	28.1.2023
102.	Ruská technika môže zasiahnuť aj Slovensko	Nový čas	26.1.2023
103.	Ako je Slovensko pripravené na vojnu na Ukrajine!	Nový čas	25.1.2023
104.	Prídu k nám vojaci NATO z Česka?	Nový čas	23.2.2022
105.	Putin uznal Doneckú a Luhanskú republiku	Nový čas	22.2.2022
106.	Zadrháva sa Putinova vojenská mašinéria?	Nový čas	14.3.2022
107.	Z Mariupola je cintorín!	Nový čas	14.3.2022
108.	Veľké bombardovanie len 100 km od Slovenska	Nový čas	14.3.2022
109.	Otvára nový front vojny?	Nový čas	12.3.2022
110.	Vláda musí riadiť pomoc utečencom	Nový čas	12.3.2022
111.	Vettel v Baharajne jazdil v prilbe v ukrajinských farbách	Nový čas	11.3.2022
112.	Kde začali reči o biologických zbraniach?	Nový čas	11.3.2022
113.	Čo bude po fiasku mierových rokovaní	Nový čas	11.3.2022
114.	Bombardovali rodiace mamičky	Nový čas	11.3.2022
115.	Rusi stratili už druhého generálmajora	Nový čas	9.3.2022
116.	Zábery, z ktorých mrazí	Nový čas	9.3.2022
117.	Rozhodne štvrtok a prímieri?	Nový čas	8.3.2022
118.	Toto sú malí hrdinovia vojny na Ukrajine	Nový čas	7.3.2022
119.	Strelba na utekajúcich civilistov aj porušenie prímeria	Nový čas	7.3.2022
120.	Za týždeň prežil tri pokusy o atentát	Nový čas	5.3.2022
121.	Prečo zaútočili na jadrovú elektrárňu?	Nový čas	5.3.2022
122.	Prvý pád veľkého mesta	Nový čas	4.3.2022
123.	Štyri scenáre vývoja invázie	Nový čas	4.3.2022
124.	Najväčší Putinovi spojenci	Nový čas	4.3.2022
125.	V Skratke	Nový čas	3.3.2022
126.	Obrazy hrôzy	Nový čas	3.3.2022
127.	Spúšťajú druhú fázu invázie	Nový čas	3.3.2022
128.	Putin je kópia Hitlera	Nový čas	2.3.2022
129.	Mama je u mňa, otec ratuje zranených doma	Nový čas	2.3.2022
130.	Putinove podmienky sú zámkou na agresiu	Nový čas	2.3.2022
131.	Rusi zabili orla!	Nový čas	1.3.2022
132.	Môžu použiť jadrové zbrane?	Nový čas	1.3.2022
133.	Dokedy môžu ťahať inváziu?	Nový čas	1.3.2022
134.	Povedú rokovania k rýchlemu mieru?	Nový čas	1.3.2022
135.	Si sráč a klamár, Putin je vrah	Nový čas	28.2.2022

136.	Na narodeniny jej zavolať manžel z vojnového pekla	Nový čas	28.2.2022
137.	O mieri budú rokovať na hraniciach	Nový čas	28.2.2022
138.	Agresiu odsudzuje britská kráľovská rodina i Romanovovci	Nový čas	28.2.2022
139.	Známi Rusi protestujú proti vojne	Nový čas	28.2.2022
140.	Putin aktivoval jadrový arzenál	Nový čas	28.2.2022
141.	Zúfalá prosba o pomoc z metra	Nový čas	26.2.2022
142.	Prečo nevalili tvrdšie sankcie?	Nový čas	26.2.2022
144.	Zobrali sme deti a ušli preč	Nový čas	25.2.2022
144.	Môžu vôbec sankcie zastaviť agresiu?	Nový čas	25.2.2022
145.	5 otázok o Putinových cieľoch	Nový čas	25.2.2022
146.	Ako sa pripravujeme na inváziu na Ukrajinu	Nový čas	24.2.2022
147.	Putin veruje do armády aj tridsaťročných	Nový čas	26.7.2023
148.	Virtuálni z Česka, hádka v Bulharsku	Nový čas	8.7.2023
149.	Čo dohodol Zelenskyj v Bratislave	Nový čas	8.7.2023
150.	Toto všetko si vykričali	Nový čas	17.6.2023
151.	Čo sa dialo za zatvorenými dverami na hradnom kopci?	Nový čas	7.6.2023
152.	Sever Európy rázne a jednotne proti Rusom v Paríži	Nový čas	7.9.2023
153.	Náhla otočka Erdogana pred summitom	Nový čas	12.7.2023
154.	Vrátíme sa na front	Nový čas	10.7.2023
155.	Podmínovaná je aj jadrová elektrárň	Nový čas	8.6.2023
156.	Priehrada zatopila desaťtisíce ľudí	Nový čas	7.6.2023
157.	Čo v praxi znamená pomoc Ukrajinu	Nový čas	28.2.2024
158.	Pôjdu naši vojaci bojovať na Ukrajinu	Nový čas	27.2.2024
159.	Ukonči konflikt kompromis s Ruskom?	Nový čas	24.2.2024
160.	Ako to bolo s rozširovaním NATO na východ	Postoj	23.2.2022
161.	Maďarsko musí ostať mimo konfliktu medzi Ruskom a Ukrajinou, vraví Orbán	Postoj	23.2.2022
162.	Európska únia sa zhodla na nových sankciách proti Rusku	Postoj	22.2.2022
163.	Zo strany Ruska ide o agresiu a okupáciu	Postoj	22.2.2022
164.	Rusky imperializmus musí byť zastavený. Do Európy sa vracajú príznaky vojny	Postoj	22.2.2022
165.	Putin uznal separatistické republiky v Donbase. Unia hovorí o tvrdej reakcii	Postoj	21.2.2022
166.	Putin uznal separatistov. Nariadil vyslanie vojakov na východ Ukrajiny	Postoj	21.2.2022
167.	Ukrajina krváca, aj keď Putin ešte nevystrel	Postoj	21.2.2022
168.	Na prijatie utečencov z Donbasu je pripravených 26 ruských regiónov	Postoj	20.2.2022

169.	EU varuje pred zmanipulovanými informáciami o dianí na Ukrajine	Postoj	20.2.2022
170.	Vladimír Putin je rozhodnutý napadnúť UA, tvrdí Biden	Postoj	19.2.2022
171.	Zelenskyj sa chce stretnúť s Putinom, Scholz tvrdí, že Európe hrozí vojna	Postoj	19.2.2022
172.	Joe Biden: Putin sa už rozhodol, že v najbližších dňoch napadne Ukrajinu	Postoj	19.2.2022
173.	Situácia na východe Ukrajiny sa zhoršuje, separatisti evakuujú ľudí	Postoj	18.2.2022
174.	Vojenská situácia v Donbase sa vyostruje, hlásia porušenie prímeria	Postoj	17.2.2022
175.	Kremel' ocenil, že Biden chce pokračovať v rokovaní o Ukrajine	Postoj	16.2.2022
176.	Svet odpočítava dni do vojny, no stále je možný aj iný scenár	Postoj	15.2.2022
177.	Geopolitické blúznenie a stret s realitou	Postoj	14.2.2022
178.	Prečo je dôvod byť znepokojený	Postoj	14.2.2022
179.	Podľa Američanov hrozí ruský pád už v stredu. Kyjev chce vidieť dôkaz	Postoj	12.2.2022
180.	Berlínske rokovania o riešení konfliktu na východe Ukrajiny pokrok nepriniesli	Postoj	11.2.2022
181.	Západní lídri rokovali o ukrajinskej kríze	Postoj	11.2.2022
182.	Kto môže za ukrajinskú krízu – liberálne ilúzie západu alebo agresívny Putin?	Postoj	10.2.2022
183.	Európania nebudú mať bezpečie, ak ho nebude mať Rusko, tvrdí Macron	Postoj	8.2.2022
184.	Čo myslíte bude vojna?	Postoj	8.2.2022
185.	Rozhovor Macrona s Putinom v Kremlí trval 5 hodín	Postoj	7.2.2022
186.	Macron sa budúci týždeň stretne s Putinom a Zelensky	Postoj	4.2.2022
187.	Mám nádej že vojna nebude. Ale ak vypukne, budem sa brániť	Postoj	3.2.2022
188.	Konflikt s Ruskom by znamenal vojnu v Európe v plnom rozsahu, varuje Zelenskym	Postoj	1.2.2022
189.	Zemepis predurčuje osud alebo Ukrajina Rusko a geopolitika	Postoj	29.1.2022
190.	Orbán sa v utorok stretne s Putinom, bude s ním hovoriť aj o Ukrajine	Postoj	28.1.2022
191.	Zelenskyj chce od Ruska dôkaz, že neplánuje útok na Ukrajinu	Postoj	28.1.2022
192.	USA žiadajú Čínu, aby využila svoj vplyv a odradila Rusko od agresie na UA	Postoj	27.1.2022
193.	Dosahy na Slovensko môžu byť zásadné, hovorí Nad po bezpečnostnej rade	Postoj	25.1.2022

194.	Biden zvažuje vyslať tisícky vojakov do Pobaltia a východnej Európe	Postoj	24.1.2022
195.	Nemecko pošle Ukrajine poľnú nemocnicu, v Kyjeve je už vojenská dodávka z USA	Postoj	22.1.2022
196.	Kyjev a proruskí separatisti sa navzájom obviňujú z vyzbrojovania	Postoj	21.1.2022
197.	Kanada údajne vyslala na Ukrajinu malý kontingent príslušníkov ozbrojených síl	Postoj	18.1.2022
198.	Putin je výborný taktik, ale mizerný stratég	Postoj	14.1.2022
199.	Ide Rusom o tradičnú nátlakovú diplomaciu alebo hľadajú zámienku na ďalšiu vojnu?	Postoj	13.1.2022
200.	EÚ predĺžila sankcie proti Rusku o pol roka	Postoj	13.1.2022
201.	NATO sa obáva nového konfliktu Ukrajine a zlyhania diplomacie	Postoj	7.1.2022
202.	Lídri EÚ sa dohodli na predĺžení ekonomických sankcií proti Rusku	Postoj	17.12.2021
203.	Agresia Ruska voči Ukrajine bude mať vážne dôsledky, varuje Európsky parlament	Postoj	16.12.2021
204.	Británia vyzvala Rusko na diplomatické riešenie patovej situácie s Ukrajinou	Postoj	13.12.2021
205.	Pápež vyzýva na medzinárodný dialóg na zmiernenie napätia na medzi Ruskom a Kyjevom	Postoj	12.12.2021
206.	Európska únia chce odradiť Rusko od útokov voči UA sankciami	Postoj	10.12.2021
207.	Európa musí na konanie Ruska voči Kyjevu reagovať tvrdo, tvrdí poľský premiér	Postoj	10.12.2021
208.	Západné mocnosti vyzvali Rusko na deeskaláciu napätia v spojitosti s Ukrajinou	Postoj	7.12.2021
209.	Zelenskij žiada priame rokovania s Ruskom	Postoj	1.12.2021
210.	Rusko môže kedykoľvek spustiť vojenskú operáciu voči Ukrajine, tvrdí Kyjev	Postoj	29.11.2021
211.	Šéf NATO varoval Rusko pred agresívnymi krokmi na hraniciach Ukrajiny	Postoj	15.11.2021
212.	Rusko malo vo februári na Ukrajine rekordný počet obetí	Postoj	3.3. 2024
213.	Do platnosti vstupujú sankcie zamerané na neopracované diamanty z Ruska	Postoj	1.3.2024
214.	Putinové výroky o jadrovej vojne sú nezodpovedné	Postoj	29.2.2024
215.	Moje výroky boli dobre premyslené, hovorí francúzsky prezident	Postoj	29.2.2024
216.	Slovensko kritizujú len za to, že vyzýva na mierové rokovania, tvrdí Pellegrini	Postoj	29.2.2024
217.	Vyslanie zahraničných vojakov na Ukrajinu môže mať tragické následky	Postoj	29.2.2024
218.	Rusko používa dezinformácie na rozdelenie západu	Postoj	27.2.2024

219.	Berlín, Madrid aj Rím sú proti, Litva a Francúzsko s tým nemajú problém	Postoj	27.2.2024
220.	Vojaci na Ukrajinu nepôjdu. Ako francúzsky prezident zaskočil celú EÚ	Postoj	27.2.2024
221.	Vojaci z NATO na Ukrajine by odštartovali vojnu s Ruskom, varuje Moskva	Postoj	27.2.2024
222.	Čo ma prekvapuje po dvoch rokoch vojny	Postoj	27.2.2024
223.	Nie je na tom zhoda, tvrdí Duda. Moskva varuje pred začiatkom vojny s Ruskom	Postoj	26.2.2024
224.	Zomrelo nás 31 tisíc. Rusko vopred vedelo o našej ofenzíve, teraz máme nový plán	Postoj	25.2.2024
225.	Polovica západných zbraní je doručená neskoro	Postoj	25.2.2024
226.	V Budapešti pri výročí vypuknutia vojny na Ukrajine skandovali Rusi domov	Postoj	24.2.2024
227.	Fico: Západ chcel využiť vojnu na Ukrajine ako zámienku na zničenie Ruska	Postoj	24.2.2024
228.	Ukrajina je po dvoch rokoch vojny v defenzíve, ale ďalej bojuje o každý meter	Postoj	24.2.2024
229.	Pokiaľ ide o pomer síl, výhoda je na našej strane, tvrdí ruský minister Šojgu	Postoj	24.2.2024
230.	Rozumiem zmene atmosféry na Slovensku. Je veľmi ťažké pomáhať stále	Postoj	24.2.2024
231.	Zatiaľ čo Blanár podporil Ukrajinu, Fico vinil západ a EÚ zo zabíjania Slovanov	Postoj	24.2.2024
232.	Chceme, aby Rusko odišlo z Ukrajiny a umožnilo jej slobody rozvoj, vraví Pavel	Postoj	24.2.2024
233.	Zvíťazíme, vyhlásil Zelenskyj. Ukrajina je súčasťou nášho domova, tvrdí Meloniová	Postoj	24.2.2024
234.	Aj Kanada oznámila nové sankcie voči Rusku, koordinovala ich s USA a Veľkou Britániou	Postoj	23.2.2024
235.	Kedy konečne príde mier?	Postoj	23.2.2024
236.	Či prežijeme bez pomoci Kongresu? Samozrejme, ale nie všetci	Postoj	23.2.2024
237.	Ženy majú mužov na fronte alebo v meste medzi fotkami padlých vojakov	Postoj	22.2.2024
238.	Média identifikovali vyše 45 tisíc padlých vojakov na Ukrajine	Postoj	21.2.2024
239.	Najmenej 5 civilistov zahynulo pri ruskom útoku v Sumskej oblasti	Postoj	20.2.2024
240.	Ruské sily ovládli koksovňu v Avdijivke, bolo to posledné ohnisko odporu	Postoj	19.2.2024
241.	Rusko pokračuje v ofenzíve v oblasti Avdijivky aj po stiahnutí ukrajinských síl	Postoj	19.2.2024
242.	Ruskú verziu už poznáme, je čas na náš vlastný naratív	Postoj	21.2.2024
243.	Rusko obsadilo ukrajinskú Avdijivku, Biden to pripisuje aj nečinnosti Kongresu	Postoj	19.2.2024

244.	Nemecký kancelár vyzval na väčšiu pomoc Ukrajine	Postoj	21.2.2024
245.	Nedostatok zbraní bráni Ukrajine uspieť vo vojne s Ruskom	Postoj	20.2.2024
246.	Macron a Zelenskyj podpísali dohodu, Francúzi pošlú na Ukrajinu vojenskú pomoc	Postoj	20.2.2024
247.	Meškanie americkej pomoci oslabilo ukrajinské sily	Postoj	22.2.2024
248.	Situácia v Avdijivke je pre Ukrajinu kritická, presunuli tam elitnú brigádu	Postoj	19.2.2024
249.	Kremel' popiera správu agentúry Reuters, že Putin ponúkol prímerie na Ukrajine	Postoj	27.2.2024
250.	Rusko získava na Ukrajine výhodu, tvrdí nórska vojenská spravodajská služba	Postoj	27.2.2024
251.	Rusko pre vojnu na Ukrajine čelí nedostatku pracovníkov v zdravotníctve	Postoj	20.2.2024
252.	Šéf NATO Stoltenberg vyzval Európu na zvýšenie výroby zbraní	Postoj	28.2.2024
253.	Ukrajina hlási tri obete ruského raketového útoku na Sumskú oblasť	Postoj	1.3.2024
254.	Rusko zintenzívňuje útoky chemickými látkami, tvrdí Ukrajina	Postoj	20.2.2024
255.	Nekončená mobilizácia na Ukrajine podľa Putina skôr či neskôr vyústí do dohody	Postoj	26.2.2024
256.	NATO musí akceptovať územné zisky na UA	Postoj	25.2.2024
257.	Panel OSN vyzval Rusko, aby ukončilo deportácie ukrajinských detí	Postoj	24.2.2024
258.	Ruské sily vo veľkom útočia na Avdijivku	Postoj	19.2.2024
259.	Ukrajinský parlament v prvom čítaní schválil zákon o mobilizácii	Postoj	21.2.2024
260.	V ukrajinskej armáde majú vzniknúť dronové sily	Postoj	24.2.2024
261.	Severná Kórea dodala Rusku zbrane do vojny na Ukrajine, píše New York Times	Postoj	26.2.2024
262.	Ak Kongres odmietne zákon o pomoci Ukrajine nahrá to Putinovi, vraví Biden	Postoj	22.2.2024
263.	Rusi zintenzívňujú boje pri Avdijivke, Ukrajina hlási v meste kritickú situáciu	Postoj	19.2.2024
264.	Ukrajina informovala USA o rozhodnutí odvolať Zalužneho	Postoj	20.2.2024
265.	Putin označuje vojnu na Ukrajine ako boj o prežitie Ruska	Postoj	20.2.2024
266.	Rusko zaútočilo na Ukrajinu 25 dronmi, ukrajinská armáda zneškodnila 11 z nich	Postoj	23.2.2024
267.	Musíme sa pripraviť na dlhú vojnu na Ukrajine	Postoj	17.9.2023
268.	Rusko tvrdí, že v pohraničí s Ukrajinou zneškodnilo niekoľko dronov	Postoj	14.9.2023

269.	Zelenskyj je presvedčený, že Rusko vo vojne na Ukrajine prehrá	Postoj	21.8.2023
270.	Ukrajina pokračuje v oslobodzovaní svojich území, hoci zatiaľ nie v takom rozsahu ako minulý rok	Postoj	17.8. 2023
271.	Prečo je ukrajinský postup pomalší než sa očakávalo?	Postoj	11.8.2023
272.	Ak by Ukrajinsky protiútok uspel, museli by sme použiť jadrové zbrane	Postoj	30.7.2023
273.	Joe Biden hovoril s pápežovým mierovým vyslancom o repatriácii ukrajinských detí	Postoj	19.7.2023
274.	Traja vojaci miznú, Rusi majú stále v hlave vojnový chaos	Postoj	18.7.2023
275.	Šéf poľskej diplomacie obvinil Rusko z narušenia globálnych dodávok potravín	Postoj	18.7.2023
276.	Putin tvrdí, že vagnerovcom ponúkol možnosť pokračovať v bojoch na UA	Postoj	14.7.2023
277.	Neeexistuje žiadna možnosť, aby Putin vo vojne na Ukrajine zvíťazil	Postoj	13.7.2023
278.	Vagnerovci odovzdali ruskej armáde 2000 kusov techniky 2500 ton munície	Postoj	12.7.2023
279.	Štáty G7 sľúbili Ukrajine vojenskú pomoc	Postoj	12.7.2023
280.	Čo s ňou môžu Ukrajinci dokázať a prečo je taká kontroverzná	Postoj	10.7. 2023
281.	Vojna na Ukrajine by sa mohla zmeniť na trvalá konflikt	Postoj	3.7.2023
282.	Útok na Kramatorsk si vyžiadala 12 obetí, záchranné práce na mieste ukončili	Postoj	29.6.2023
283.	Pápežov mierový vyslanec Zuppi prišiel do Moskvy rokovať o vojne na Ukrajine	Postoj	28.6.2023
284.	Danko tvrdí, že Ruskom okupované územia vlastne nikdy neboli ukrajinské	Postoj	26.6.2023
285.	Dvanásť ruských a bieloruských hudobníkov, ktorí odmietli Putinovu vojnu	Postoj	23.6.2023
286.	Ukrajina môže protiofenzívou vylepšiť svoju vyjednávaciu pozíciu	Postoj	19.6.2023
287.	Putin vyhlásil, že je otvorený dialógu so všetkými, ktorí chcú dosiahnuť mier	Postoj	17.6.2023
288.	Rusko raketami zaútočilo na Kyjev	Postoj	16.6.2023
289.	Pripustiť rokovania s Ruskom zatiaľ čo okupuje našu pôdu, znamená zmraziť vojnu	Postoj	16.6.2023
290.	Pred nerealistickou mierovou rétorikou treba uprednostniť drobné nenápadné kroky	Postoj	13.6.2023
291.	Scholz plánuje čoskoro rokovať s Putinom	Postoj	10.6.2023
292.	Komu prospeje vojensky viac, Ukrajincom či Rusom?	Postoj	8.6.2023
293.	Nezávislosť a územná celistvosť Ukrajiny je jedinou cestou k mieru	Postoj	6.6.2023

294.	Ukrajina má dosť zbraní k spusteniu protiofenzívy	Postoj	5.6.2023
295.	Ako sa Putin zabarikádoval vo svojom lži -impériu	Postoj	13.3.2022
296.	Použitie chemických zbraní Ruskom na Ukrajine by mohlo vyvolať zásah NATO	Postoj	13.3.2022
297.	Západ sa nemôže spoliehať na to, že sa Rusko zmení zvnútra	Postoj	13.3.2022
298.	Kašper uznáva dodávku vojenského materiálu Kyjevu, Kamenický vidí riziko	Postoj	12.3.2022
299.	Len aby počiatočná eufória neprerástla do nenávisťi lebo niekto dostane viac.	Postoj	12.3.2022
300.	Ak sa NATO zapojí do konfliktu na Ukrajine, vypukne 3. svetová vojna	Postoj	11.3.2022
301.	Ukrajina tvrdí, že Rusko z jej vzdušného priestoru útočilo na obce v Bielorusku	Postoj	11.3.2022
302.	Trieda začala tliekať, Ukrajinské deti boli dojaté a nielen oni	Postoj	10.3.2022
303.	Ukrajina nám mizne pred očami. Putin sa nezastaví kým nedostane všetko	Postoj	10.3.2022
304.	Rusko tvrdí, že zvrhnutie ukrajinskej vlády či okupácia nie je cieľom	Postoj	10.3.2022
305.	Putin je nahnevaný, izolovaný vodca. Vojna na Ukrajine mu nejde podľa plánu	Postoj	9.3.2022
306.	Zavrite oblohu, na zemi si poradíme sami	Postoj	9.3.2022
307.	Bezletová zóna je riskantná, no nemôžeme Rusku len ustupovať. Existuje kompromis.	Postoj	9.3.2022
308.	Rozvážny prístup NATO bráni vypuknutiu svetovej vojny, hovorí rakúsky kancelár	Postoj	9.3.2022
309.	Hudobníci sa od Putinovej vojny dištancujú	Postoj	9.3.2022
310.	Zelenskyj je pripravený na rozhovory o Donbase a Kryme	Postoj	8.3.2022
311.	Prečo Putinovi nevyšiel pôvodný plán ako dobiť Kyjev	Postoj	8.3.2022
312.	Putin ignoroval varovania umiernených a otvoril si domáci front	Postoj	7.3.2022
313.	Na Ukrajine sú už skoro všetci ruskí vojaci z pohraničia, tvrdí Pentagon	Postoj	7.3.2022
314.	Za provokáciu v jadrovej elektrárni je podľa Putina zodpovedná Ukrajina	Postoj	6.3.2022
315.	Pápež vyslal na Ukrajinu dvoch kardinálov a vyzval na humanitárne koridory	Postoj	6.3.2022
316.	Západné sankcie voči Rusku sú podobné vyhláseniu vojny, tvrdí Putin	Postoj	6.3.2022
317.	Bojím sa, ale srdce mi prikazuje ísť bojovať	Postoj	5.3.2022
318.	USA odsúdili bezohľadný útok Ruska na ukrajinskú jadrovú elektráreň	Postoj	4.3.2022

319.	Neposielajte zbrane na Ukrajinu, ktorá sa za tri týždne úplne zmení	Postoj	3.3.2022
320.	Rusi uviazli. Ďalšie možnosti sú len dve. Zlá a veľmi zlá	Postoj	3.3.2022
321.	Studená vojna so Západom sa zmenila na horúcu, vyhlásil šéf ruskej tajnej služby	Postoj	3.3.2022
322.	Putin potrebuje zanechať historickú stopu, pretože všetko ostatné už urobil	Postoj	3.3.2022
323.	38 krajín spolu so Slovenskom predložilo situáciu na Ukrajinu na haagsky súd	Postoj	2.3.2022
324.	Rusko už nechce kapituláciu Ukrajiny, ale trvá na denacifikácii ako v Nemecku	Postoj	2.3.2022
325.	Na Krym sa vrátim, len keď bude ukrajinský	Postoj	2.3.2022
326.	Keď už nie ste proti agresii, prejavte aspoň milosrdenstvo vlastným vojakom	Postoj	2.3.2022
327.	Ak vás niekoľko dní ostreľujú rakety z Ruska, už to nie sú vaši bratia	Postoj	2.3.2022
328.	Ria Novosti predčasne zverejnila text o ruskom víťazstve na Ukrajine	Postoj	1.3.2022
329.	Neutralita Ukrajiny by mohla byť cesta. Ak nie je neskoro	Postoj	1.3.2022
330.	Prečo ruský prezident vyťahuje atómového žolíka	Postoj	28.2.2022
331.	Poprední spisovatelia kritizujú Putinovu vojnu na Ukrajine	Postoj	28.2.2022
332.	Zodpovednosť za vojnu na Ukrajine pripisuje Rusku 62% ľudí	Postoj	26.2.2022
333.	Prichádzajú tisíce žien a detí. No hneď aj idú ďalej. Na Slovensku nezostávajú	Postoj	26.2.2022
334.	Opakujeme hriech Kaina, ktorý zabil vlastného brata	Postoj	25.2.2022
335.	OSN žiada bezpečný prístup k Ukrajincom, domovy opustilo vyše 100 000 ľudí	Postoj	25.2.2022
336.	Boží hnev či Kainova vražda. Cirkev pri vojne nemá len zbožné slová	Postoj	25.2.2022
337.	Ruskí novinári zverejnili otvorený list	Postoj	24.2.2022
338.	Gréckokatolícky väčší arcibiskup Ševčuk vyzval na obranu Ukrajiny	Postoj	24.2.2022
339.	Ak padne Ukrajina, príde na rad Pobaltie. Rokovať teraz s Putinom by bola chyba	Postoj	24.2.2022
340.	Putin je agresor a bude niesť tvrdé následky. Zavádzame tvrdé sankcie	Postoj	24.2.2022
341.	Putin čaká na reakciu Kyjeva a západu	Denník N	23.2.2022
342.	Ruskú okupáciu východnej Ukrajiny odsúdila slovenská koalícia a opozícia	Denník N	23.2.2022
343.	Putin už na Donbase spustil operáciu	Denník N	22.2.2022
344.	Zbalila som si poplašný kufor	Denník N	21.2.2022

345.	Spor o Ukrajinu je súbojom o budúcnosť ľudskej civilizácie	Denník N	18.2.2022
346.	Termín o útoku sa nenaplnil, ešte nie je koniec	Denník N	18.2.2022
347.	Naši Ukrajinci: Chránime aj vás	Denník N	18.2.2022
348.	Ak príde útok, pripravte sa na smršť propagandy	Denník N	16.2.2022
349.	Sedem scenárov, čo urobí Putin	Denník N	16.2.2022
350.	Kronika vopred ohlásenej vojny: gruzínske varovanie Ukrajine	Denník N	15.2.2022
351.	Putin podľa mojich zdrojov stratil posledné zábrany	Denník N	14.2.2022
352.	Medzi diplomatmi sa hovorí že Rusko zaútočí v stredu	Denník N	14.2.2022
353.	Nie, nie a ešte raz nie	Denník N	10.2.2022
354.	Na Donbase sa vojna nikdy neskončila	Denník N	10.2.2022
355.	Putin a Macron rokovali hodiny	Denník N	9.2.2022
356.	Európa si myslí, že Putin plánuje ešte niečo horšie ako vojnu	Denník N	4.2.2022
357.	Ako v Rusku vykresľujú Ukrajinu a Európu	Denník N	4.2.2022
358.	USA pošlú do Európy posily, Putin má pauzu	Denník N	4.2.2022
359.	Orbán u Putina: Prišiel som s mierovou misiou	Denník N	3.2.2022
360.	Macko: Veľká vojna je nepravdepodobná	Denník N	2.3.2022
361.	Čo sa stane, ak Rusko zaútočí na Ukrajinu	Denník N	1.2.2022
362.	Ako by Slovensko mohlo pomôcť Ukrajine?	Denník N	27.1.2022
363.	Obavy z vojny na Ukrajine sa zväčšujú	Denník N	26.1.2022
364.	Dzurinda: To nevidíte, čo sa deje na ukrajinsko-ruskej hranici?	Denník N	24.1.2022
365.	Duleba: Vojna s Ukrajinou môže stáť Putina všetko	Denník N	11.1.2022
366.	Je toto Putinov posledný záchvev	Denník N	10.12.2021
367.	O osude Ukrajiny sa ešte len rozhodne	Denník N	9.12.2021
368.	Pri hraniciach Ukrajiny opäť rastie napätie	Denník N	18.11.2021
369.	Putin pripomenul Európanom, že vojna je možná	Denník N	23.2.2022
370.	Putin si zobral časť Ukrajiny, západ reagoval sankciami	Denník N	23.2.2022
371.	Pred vojnou varujú aj európski lídri	Denník N	21.2.2022
372.	Mariupol je mesto pre silné povahy	Denník N	17.2.2022
373.	Čo som videl na územiach, kde Rusko znásilňuje Ukrajinu	Denník N	27.1.2022
374.	Rozhovor Lavrova s Blinkenom neprinesol nič	Denník N	24.1.2022
374.	Rusko nám predložilo nereálne požiadavky	Denník N	21.12.2021
375.	Prečo je stotisíc vojakov problém	Denník N	9.12.2021
376.	Čo už môže byť perfidnejšie než útok na pôrodnicu	Denník N	14.3.2022
377.	Ruska čo žije u nás sa návratu do vlasti boji	Denník N	14.3.2022

378.	Bude dobre. Ako sa žuje v utečeneckom tábore	Denník N	14.3.2022
379.	Putinov režim sa zrúti alebo skončí ako satelit Číny	Denník N	14.3.2022
380.	Rusko šíri hoax o tajných zbraniach	Denník N	14.3.2022
381.	Ruský teror sa stupňuje	Denník N	14.3.2022
382.	Apokalypsa teraz. Mariupol ako meno genocídy	Denník N	11.3.2022
383.	Prvou obeťou vojny je pravda	Denník N	11.3.2022
384.	Namiesto zbraní majú fotoaparáty	Denník N	11.3.2022
385.	Prečo sa Rusom stále nedarí dobiť Ukrajinu	Denník N	11.3.2022
386.	V Mariupole esa už kopu masové hroby	Denník N	11.3.2022
387.	Naozaj sa západ poučil zo svojej histórie	Denník N	10.3.2022
388.	Brániť Ukrajinu chcú tisícky cudzincov	Denník N	10.3.2022
389.	Putin je nervózny, zrejme pritvrdí	Denník N	10.3.2022
390.	Chlapček, ktorý sám prišiel z Ukrajiny	Denník N	10.3.2022
391.	Deťom nehovorím, že náš doma zbombardovali	Denník N	9.3.2022
392.	Sú len zlé a horšie scenáre	Denník N	9.3.2022
393.	Zajatí vojaci: o invázii sme sa dozvedeli na hraniciach	Denník N	9.3.2022
394.	Zbierajú sneh a vyťahujú vodu z radiátora	Denník N	9.3.2022
395.	Cieľom Ruska je teror	Denník N	8.3.2022
396.	Propaganda porcuje Ukrajinu na kusy	Denník N	8.3.2022
397.	To najhoršie iba príde	Denník N	8.3.2022
398.	Na okupáciu treba 20 vojakov na tisíc obyvateľov	Denník N	8.3.2022
400.	Môj syn uviazol v Chersone	Denník N	8.3.2022
401.	Zámienkou na vojny sú vždy fejky	Denník N	7.3.2022
402.	Ako sme prežili vojnu v Kyjeve	Denník N	7.3.2022
403.	Z hraníc si previezli ukrajinskú rodinu	Denník N	4.3.2022
404.	Pre svoj postup potrebujú Rusi mesto Cherson	Denník N	4.3.2022
405.	Chcem sa vrátiť do Ruska. No v Putinovom Rusku sa nedá dýchať	Denník N	3.3.2022
406.	Ukrajinskí ilustrátori : Pre nás je len jedna cesta – víťazstvo	Denník N	3.3.2022
407.	Podľa Putina sme zradili, mlčať nebudem	Denník N	3.3.2022
408.	Rusko na Ukrajinu útočí aj zakázanými zbraňami	Denník N	3.3.2022
409.	Západ neplánuje bezletovú zónu	Denník N	3.3.2022
410.	Konvoj nie je až taká hrozba	Denník N	3.3.2022
411.	Kyjev čaká, že najhoršie len príde	Denník N	3.3.2022
412.	Ukrajinci nám vo vojne ukazujú ako si vážiť život	Denník N	2.3.2022
413.	Modlíme sa všetci, aby sa dohodli	Denník N	2.3.2022
414.	Putin sa nezastaví, musí padnúť	Denník N	1.3.2022
415.	Prečo je Putin Hitlerom našich čias	Denník N	1.3.2022

416.	Túto vojnu Putin nemôže vyhrať	Denník N	1.3.2022
417.	Experti nevyklučujú, že by Hitler jadrové zbrane použil	Denník N	1.3.2022
418.	Putin, pozri sa čo si spôsobil	Denník N	28.2.2022
419.	Mesto podľa vzoru hrdina	Denník N	28.2.2022
420.	Mladí Ukrajinci riešia životnú dilemu	Denník N	28.2.2022
421.	Rusi sa náhli na Kyjev	Denník N	25.2.2022
422.	Putin: Dúfam, že ma budete počúvať	Denník N	25.2.2022
423.	Ukrajina žiada najtvrdšie sankcie	Denník N	25.2.2022
424.	Skrývame sa v pivnici, navyše došli sviečky	Denník N	25.2.2022
425.	Na totálnu vojnu nebol nikto pripravený	Denník N	25.2.2022
426.	Sirény z Ukrajiny	Denník N	25.2.2022
427.	Putinova invázia je hriech za ktorý zaplatia všetci Rusi	Denník N	25.2.2022
428.	Dá sa ešte vyhnúť veľkej vojne?	Denník N	25.2.2022
429.	Kľúčové je, či Rusko ovládne vzduch	Denník N	25.2.2022
430.	Ako čítať konflikt Ukrajina a Rusko	Denník N	24.2.2022
431.	Blaha a dezinfo scéna obhajujú zabratie Ukrajiny	Denník N	24.2.2022
432.	Bod po bode vyvráti ruské klamstvá	Denník N	1.3.2022
433.	Na zostrelenie majú desiatky sekúnd	Denník N	28.2.2022
434.	Ako je to s vojakmi krajín NATO na Ukrajine	Denník N	28.2.2022
435.	Aj Maďari bojujú za Ukrajinu	Denník N	27.2.2022
436.	Naši vojaci na Ukrajine, to je Ficova fikcia	Denník N	27.2.2022
437.	Mínometník z Avdivijivky: Väčšinou nevidím, či trafím cieľ	Denník N	26.2.2022
438.	Podporujete Putinovo Rusko? Ste na strane zla	Denník N	23.2.2022
439.	Po dvoch rokoch	Denník N	23.2.2022
440.	Bude Ukrajina ako západné Nemecko?	Denník N	23.2.2022
441.	Analytikovo pokánie a druhý rok rusko-ukrajinskej vojny	Denník N	23.2.2022
442.	Vojenský analytik: Ukrajinci musia mobilizovať	Denník N	23.2.2022
443.	Dokážu si Rusi nahradiť stratené tanky?	Denník N	23.2.2022
444.	Rusi by chceli, aby bol Trump ich Napoleon	Denník N	23.2.2022
445.	Konflikt na Ukrajine sa zmenil na vojnu dronov	Denník N	23.2.2022
446.	Budúcnosť Ukrajiny nie je nemecká alebo izraelská, je kórejská	Denník N	14.9.2023
447.	Ako sa Rusom podarilo spomaliť protiofenzívu	Denník N	12.9.2023
448.	Ako sa Ukrajinci vzpierajú okupácii	Denník N	11.9.2023
449.	Ukrajinec ma v predsieni Banksyho za milióny	Denník N	4.9.2023
450.	Putin má posledných spojencov	Denník N	24.8.2023

451.	Západ posielala príliš málo a príliš neskoro, Ukrajina za to platí	Denník N	23.8.2023
452.	Fiasco alebo krvavá vojna, akú sme čakali?	Denník N	23.8.2023
453.	Podarí sa Ukrajincom zničiť Kerčský most?	Denník N	21.8.2023
454.	Ukrajine by výrazne pomohli stíhačky F-16	Denník N	18.8.2023
455.	Rus vyzýva na použitie jadrových zbraní	Denník N	11.8..2023
456.	Je možné vyradiť Rusko z UNESCO?	Denník N	8.8.2023
457.	Nežiadajte ukrajinských športovcov, aby si podali ruku s rusmi	Denník N	4.8.2023
458.	Ruská armáda ešte nie je na pokraji síl	Denník N	3.8.2023
459.	Drony v Moskve zasiahli symbol ruskej elity	Denník N	28.7.2023
460.	Ako by Rusko mohlo profitovať z Ukrajiny v NATO	Denník N	28.7.2023
461.	Kyji zakazuje ruskojazyčnú kultúru	Denník N	27.7.2023
462.	Prečo je kazetová munícia hrozbou a prečo ju Kyjiv potrebuje	Denník N	24.7.2023
463.	Kyjiv bude vždy cieľom Putina	Denník N	20.7.2023
464.	Váhavosť západu je Putinovou zbraňou	Denník N	19.7.2023
465.	Ukrajinci budú útočiť dovedy, kým most nezničia	Denník N	19.7.2023
466.	Urýchliť koniec vojny môže každý z nás	Denník N	18.7.2023
467.	Najhoršia bola izba exorcizmu	Denník N	18.7.2023
468.	Trvalý mier zabezpečí víťazstvo Ukrajiny	Denník N	17.7.2023
469.	Zelenského sklamal summit bez časovej osi	Denník N	12.7.2023
470.	NATO vo Vilniuse: Už sme sa prebrali, ale Rusko je stále hrozba	Denník N	11.7.2023
471.	Ako ruská raketa zabíjala v historickom dome	Denník N	10.7.2023
472.	Prečo Zelenskyj prišiel do BA	Denník N	10.7.2023
473.	Toto nie je šou, potrebujeme zbrane a trpezlivosť	Denník N	4.7.2023
474.	Historik z Haagu. Ruské myslenie sa nedá zmeniť	Denník N	30.6.2023
475.	Bomby vás paralyzujú	Denník N	28.6.2023
476.	Blaha je za Putina, Kollár vidí rozvrat	Denník N	26.6.2023
477.	Admirál z NATO: Rusko sa bojí slobody	Denník N	26.6.2023
478.	Je tu vojna musím bojovať	Denník N	23.6.2023
479.	Ukrajina môže vojnu vyhrať, ale stratiť mier	Denník N	21.6.2023
480.	Ukrajinská ofenzíva znervóznila ruskú elitu	Denník N	13.6.2023
481.	Rusi ušli z prvých dedín, no zničili aj západnú techniku	Denník N	12.6.2023
482.	Ruské sily si vybrali na spory nebezpečný čas	Denník N	9.6.2023
483.	Hrá sa o čas a Putin ho má viac	Denník N	7.6.2023
484.	Sedem indícií, že sú za tým Rusi	Denník N	7.6.2023
485.	Cez zničenú Kachovskú priehradu sa valila voda	Denník N	7.6.2023

486.	Ako písať o vojne	Denník N	5.6.2023
487.	Nikto neverí, že Rusko túto vojnu vyhrá	Denník N	5.6.2023